

FEDERAL ALMANYA: 2,5 DM
FRANSA: 7,-FF
BELÇİKA: 50,-BF
HOLLANDA: 3,-G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10,-KRN
İSVİÇ: 8,-KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

SAYI:8

1 Temmuz 1983

15 GÜNLÜK GAZETE

Adres: Donau Str.1

1000 Berlin 44

Tel.: 030/624 60 92

Halen işsiz olanlar açıkta bırakıldı

Dönüş primi balonu patladı: 10.500 Mark !

● Dönüş primi olarak ödenecek olan paralar aşın-
dan işsizlik kasaının ödeyeceği kendi primlerimiz.
Yani cebimizden aldıkları bize ödüyorlar. Hem
de sadece 7 aylık tutarını

● Primden sadece 1 Ekim 1983'den sonra işsiz ka-
lanlarla, 6 aydan çok kısa çalışmada olanlar yarar-
lanabilecek, halen işsiz olanlar sadece emeklilik
primlerini beklemekten almakla yetinecekler

Yabancı işçileri kesin dönüşe zorlamak
amacıyla hazırlanan "kesin dönüş primi ya-
sa tasarı" Federal hükümetçe geçtiğimiz
hafta görüşüldü ve kabul edilerek oylan-
mak üzere Federal parlamentoya gönderil-
di.

Paralı dönüş yasa tasarısında kesin dö-
nüş priminden sadece 1 Ekim 1983'ten
sonra işsiz kalacak ya da en az altı aydan
beri kısa çalışmada olan işçiler yararlanabi-
lirler. Bu durumda olan işçilere 10 bin
500 Mark ödenecek. Ayrıca her çocuk için
de 1.500 Mark ödemesi öngörülmüştür. Dö-

nüş primi aşında, işsiz kalan yabancılarla
Alman işsizlik kasaının zaten ödemesi
gerek işsizlik paralarının (Arbeitslosen-
geld) peşin ödenmesinden ibaret. Ödenen
miktar da işsizlik parasının yedi aylık tutar-
ını pek geçmiyor.

Halen işsiz olan yabancılar ise sadece
emeklilik kasalarında birikmiş olan prim-
lerini beklemekten alabilece haklarıyla yetin-
mek zorunda bırakıldılar. Federal hükü-
met bu önlemlerle 1984 Haziran'ına kadar
yaklaşık 75 bin yabancı işçinin kesin dö-
nüşü yapacağını hesaplıyor. Bu ise aileleri-

le birlikte hesaplanırsa en az 300 bin ya-
abancı emeklisinin Almanya'dan ayrılması
anlamına geliyor.

Türkiyeli işçilerin, Ortak Pazar ülkele-
rinde serbest dolaşım hakkı konusunda tarafın-
dan 400 milyon Mark'a satıldığı için de ke-
sin dönüş yapan işçilerin bir başka Avrupa
ülkesinde çalışma olanakları bulunmuyor.
Yabancı işçiler bu durumda ellerine tutuş-
turulan bir kaç bin Mark'la işsizlik cehenn-
emi Türkiye'ye dönmek zorunda kalacak-
lar.

■ Yazısı 6. sayfada

Generallerin görevi sona erdi mi, ermedi mi?

Büyük Türkiye Partisi'nin kapatıl-
masından sonra cunta partisi MDP'ye
gönlü yatmayan sermaye kanatla-
rı ve onların siyasal temsilcileri yeni
bir bekleyiş içine girdiler.

MDP'ye alternatif olabilecek bü-
yük bir sağ parti kurma hazırlıkları
içindeki Odalar Birliği Başkanı Meh-
met Yazar, Çankaya'dan beklediği
"yeşil ışık" göremeyince beklemeyi
ve gelişmelerin gömmei tercih etti.

Türkiye'deki siyasal gelişmelerin
aldığı yeni yön, yeni bir durumun
ortaya çıktığını gösterdi.

■ Yazısı 5. sayfada

Cunta, ABD jandarmalığında somut adımlar atmaya başladı

● Aralık ayında yapılacak NATO
Savunma Bakanları toplantı-
sında Çevik Kuvvetler konu-
sunda kesin kararlar alınması
bekleniyor.

Mayıs ve Haziran ayları Türkiye'nin ge-
leneksel dış politikasında önemli bir dö-
nüş yapıldığını açıkça gösteren gelişme-
lere sahne oldu. Doğu Anadolu'da Çevik
Kuvvetler'in yaptığı Macera-83 tatbikatı,
Türk ordusunun Irak Kürdistan'ına saldı-
rması ve Haziran ayında NATO toplantı-
ları, cuntanın 1960 ve 1970 yıllarındaki
dış politikadan 1950'lerdeki "Amerikana"
dış politikaya dönmekteki kararlılığını gös-
terdi.

NATO toplantılarına katılan Başbakan
ve Türkmen, Çevik Kuvvetlerle ilgili ka-
rarları onaylamak, toplantı sonuçlarından
hoşnut olduklarını söylediler.

Sankımsız'la yapılan Macera-83 tatbika-
tı, Sovyet sınırının hemen dibinde yapı-
lan ilk Çevik Kuvvetler tatbikatı oldu.
Irak Kürdistan'ına yapılan saldırıyla da
Türk Ordusu Cumhuriyet tarihinde ilk kez
"mıllî güvenliğini koruma" gerekçesiyle Tür-
kiye sınırları dışına çıkıyordu.

Neden 35 Saat Çalışma

Yılmaz Karahasan

7. Sayfada

Türkiye Prag Barış Kurultayı'nda 25 kişilik bir delegasyonla temsil edildi

Binlerce barış savaşçısı Prag'da buluştu

- Prag Kurultayı'nda dünya halklarının barışı ve yaşamı korumada kararlılığı dile getirildi
- Kurultay divanında Türkiye'yi TİP Genel Başkanı Behice Boran temsil etti

Prag Kurultayı'nın ilk günü kentlin Eski Meydanı'nda yapılan barış gösterisine Kurultay delegeleriyle birlikte 200 bin Praglı da katıldı. Gösteride, Sovyet kadın kozmonot Valentina Tereshkova, ABD'nin Berkeley kenti Belediye Başkanı Newport, Hin-

distan ve İngiltere'den birer temsilci konuştular. Kurultay'a katılan barışseverler arasında Portekiz eski Cumhurbaşkanı Costa de Góez, Meksika eski Cumhurbaşkanı Echevarria, Bayan Allende gibi tanınmış kişiler de yer aldı.

Roketler ve diktatörlük

Ahmet KARDAM

1983 yılı, "roket yılı"dır. Çünkü, Cenevre'de süren ABD-Sovyet görüşmeleri bu yılın sonuna kadar sonuçlanılamayacak olursa, Batı Avrupa'daki beş NATO ülkesine 572 adet Cruise ve Pershing-II atom roketinin yerleştirilmesine başlanacaktır.

Şöyle bir soru sorulabilir: Avrupa kıtasına yerleştirilmesi söz konusu olan bu roketler yüzünden 1983'ün bütün dünya için "roket yılı" olması niye gereksin? Bir diktatörlüğün pençesinde kıvranan Türkiye halkı için 1983 niye "roket yılı" olsun?

Bugün yalnız Avrupa'da değil, bütün dünyada soğuk savaş rüzgarları esiyorsa, gerginlik sürekli artıyorsa bunun başlıca nedenlerinden birisi de NATO'nun 1979 yılında aldığı "roketleri yerleştirme" kararıdır.

ABD yönetimi Sovyetler Birliği'nin getirdiği bütün yapıcı önerileri reddederek Cenevre'deki görüşmeleri çıkmaza sokan tutumunu sürdürüyor. Görünen o ki, bu tavını da değiştirmeyecektir. Öte yandan, Haziran başında Brüksel'de yapılan NATO savunma bakanları toplantısında 1979'daki kararda direnme eğilimi egmen olmuştur.

Eğer bu kararın uygulanması engel-

lenemeyecek olursa, bütün dünya yeniden korkunç ve çok tehlikeli bir silahlanma yarışının dipsiz uçurumuna sürüklenilebilir. Çünkü böylece NATO ve Varşova Paktı arasındaki silah dengesi NATO'dan yana bozulacaktır. Sovyetler Birliği de, Avrupa kıtasındaki topraklarına yeni atom roketleri yerleştirmek zorunda kalacaktır.

O zaman ABD yönetimi "Sovyet üstünlüğü" ve "Sovyet tehdidi" yalanlarını ve kampanyasını daha da şiddetlendirerek sürdürecektir. Ardından da, bu "tehdidi caydırmak" bahanesiyle daha da silahlanmak gerektigini yaygarasını kopartacaktır.

Böylece başlayan silahlanma anaforu her dönüşünde biraz daha genişleyecek ve hızlanacaktır. Şimdiden bu kadar gerginleşmiş olan uluslararası havanın o zaman ne hale gelebileceğini düşünmek bile yeterince dehşet verici.

Bu anafordan NATO üyesi ve ABD'nin sadık müttefiki Türkiye'yi de içine çekeceğini görebilmek için kahin ol-

maya gerek yoktur. Gözü savaş uçaklarından, yeni tanklardan başka bir şey görmeyen, Türk ordusunu "milli güvenlik" gerekçesiyle komşularımızın sınırlarından içeriye sokan, yılda 1 milyar dolarlık askeri yardım için ABD'ye veremeyeceği tavizi olmayan cunta, buna çoktan hazır. Roketler bu yıl Avrupa'ya yerleştirilirse, ABD yönetimi çok yakın bir gelecekte bunları Türkiye'ye de yerleştirmek isteyecektir.

Bunun kapısı bugünden yapıyor. Boş yalı basının sayfalarında "Sovyet roketleri Türkiye'ye de tehdit ediyor" masalları şimdi den okumaya başlamadık mı?

ABD'den başka tutunacak dalı olmayan cunta, bugün nasıl Çevik Kuvvetler'e kapıyı açıyorsa, bu ölümlü silahlanma da açacaktır. Atem roketlerinin Türkiye'nin kapısını çalabilirdi ve halkın korkunç bir "Sovyet tehdidi" yaygarasıyla sağır ediliği bir ortam... Saldırıları daha bugünden AP'ye kadar varılan cuntanın, böyle bir ortamda azgınlığını ne boyutlara vardırabileceğini düşünebiliriz musunuz?

Evet, 1983 yılı "roket yılıdır". Avrupa'ya atom roketlerinin yerleştirilmiş olduğu bir dünyada Türkiye'yi 12 Eylül rejiminden kurtarabilecek çok, çok daha güç olacaktır.

Boran temsil etti

Prag'da 21-26 Haziran günleri arasında 132 ülkeden 3500 kişinin katılımıyla Nükleer Savaş Karşı Barış ve Yaşam İçin Dünya Kurultayı yapıldı. Kurultay'da biraraya gelen, kapitalist, sosyalist ve geri kalmış ülkelerden, ideolojileri, dilleri, dinleri, ırkları ve meslekleri farklı olan insanlar, nükleer savaşa karşı barışı korumaya kararlı olduklarını ve bunun için birlikte savaşacaklarını toplantı sonucu yaptıkları bir açıklama ile tüm dünyaya duyurdular.

Gelecek sayımızda Kurultaya katılan Türkiye'de delegeleri yaptığımız söyleşileri sunacağız.

■ Yazısı 13. sayfa

Paris, Prag, Pskov, Mir (Zlizenimler)

Cüneyt Başbuğ

13. Sayfa

Avrupa'nın göbeğinde Geleceksiz Bir Kuşak

6. Sayfa

Türkiye Ateşe Nasıl Atılır 3. Sayfa

IMF ve Dünya Bankası'nın istekleri kabul edildi

Türkiye ekonomik ilişkilerinde ABD'ye yöneliyor

- ABD'nin ve Dünya Bankası'nın yıllardır dayattığı bir "Sanayileşme Modeli" olan tarım ve tarıma dayalı gıda sanayinde ihtisaslaşma talebi sonuçta kabul edildi
- IMF'nin isteği üzerine dokuz büyük banka biraraya gelecek faiz oranlarının yüzde 12 dolayında düşürülmesine karar verdi
- Dünya Bankası tarafından tasvip edilmeyince, Ulusu Hükümeti, Beşinci Beş Yıllık Planı geri almak zorunda kaldı

■ Yazısı 10 ve 11. sayfalarda

Yabancılar politikasında "farklı" konumlar

ONBEŞ GÜNDE TÜRKİYE

15 Haziran

● Anayasa Komisyonu Başkanı Prof. Al. dıkaçtı, bir süreden beri kurumsal için çalıştığı sağ partiyi MGK izin vermediği için üyesi olduğu Danışma Meclisi'nden istifa etti.

● 13 Haziran'da başlayan sanayi kesimindeki elektrik kısıntıları sanayiciler tarafından tepkiyle karşılandı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fahri İkel, ileride konutlarda da başlaması beklenen elektrik kısıntılarının konusunda suçlu şimdiden ev kadınlarının üstüne atarak, "kadınlarımız ev halkının elektrik tasarrufuna dikkat etmezlerse konutlarda da kısıntıya gidebiliriz" dedi.

● Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan Basın Yasası tasarıları Danışma Meclisi'ne gönderildi. Tasarı yasalaşsa, gazete, dergi ve kitaplara daha matbaadaya el konabilecekti.

17 Haziran

● MGK, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmasına ilişkin yasayı kabul etti.

● Hükümet tarafından hazırlanan "Toprak ve Tarım Reformu tasarıları" Danışma Meclisi'ne gönderildi.

18 Haziran

● Kenan Evren Giresun konuşmasında halkın desteğine sahip olduklarını iddia ederek, "Sizin güveninizi kaybetmişiz anladığımızda çöker gideriz" derken halkın güvenini kaybedip kaybetmediklerini nasıl anlaşılabileceğini açıklamadı.

● Yüksek Seçim Kurulu, kurulan parti-lerin 6 Kasım günü yapılacak seçimlere katılabilmeleri için geç 24 Ağustos gününe kadar mevcut illerin en az yarısında teşkilatlarını kurmuş olmaları gerektiğine karar verdi.

● Başbakan Uluş, 12 Eylül'den bu yana MGK'ne ve Danışma Meclisi'ne 700 dolayında yasa tasarıları sunulduğunu, bunlardan 550'ye yakınına yasalaşarak yürürlüğe girdiğini, seçimlere kadar da daha 40 dolayında yasa tasarılarının çıkarılmasına çalışılacağını açıkladı.

● NATO Genel Sekreteri Joseph Luns ve NATO Başkomutanı General Bernard

Rogers Çevik Kuvvetler'in Macera-83 tatbikatını izlemek üzere Türkiye'ye geldi.

20 Haziran

● Kenan Evren'in "arkamızda bekleyenler var" diyerek Genel Kurmay Başkanlığı'ndan ayrılacağını açıklamasından sonra, Türkiye basınında Kara Kuvvetleri Komutanı Yardımcısı Orgeneral Necdet Uruğ'un Genel Kurmay Başkanlığı'na, Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Haydar Saltık'ın Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na, Genel Kurmay 2. Başkanı Orgeneral Necdet Öztören'un da 1. Ordu Komutanlığı'na gelecekleri yolunda haberler çıktı.

● ABD eski dışişleri bakanlarından Dr. Henry Kissinger Türkiye'ye geldi. Ziyareti esnasında Kenan Evren, Haluk Bayülken ve Türkmen'le görüşecek olan Kissinger, ABD silah tedariklerinin temsilciliğini de yapıyor.

21 Haziran

● Doğu Anadolu'da Macera-83 tatbikatı yapmakta olan Çevik Kuvvetler'in komuta

● ELEKTRİK KISINTILARI BAŞLADI

Gargır, Sayı 563

değişikliği töreni sırasında veda konuşması yapan İngiliz Komutan General Mike Reynolds, "İlk tatbikatımı Türkiye'nin Trakya bölgesinde yaptım. Son tatbikatımı da Çevik Kuvvet'in ilk defa ayak bastığı güzel Doğu Anadolu'na gerçekleştirdim" dedi.

● MDP Genel Başkanı Sınalp yeni bir

sağ parti kurma çalışmalarını yapıyorlar seslenerek, "1982 Anayasası'na sınımlayıcı inenimiz, komünizmi reddeden, 12 Eylül ruh ve felsefesiyle bayrak ediniş kişileri MDP'de birleşmeye" çağırıyor.

22 Haziran

● ABD Dışişleri Bakanı olduğu dönemde Şili'de Başbakan Allende'yi öldürmeyi bizzat planladığı söylenen Kenan Evren'le yaptığı görüşmeden sonra gazetecilere, "Elbette turistlik bir gezi için gelmedim" dedi. ABD Büyükelçisi Hupe tarafından onuruna verilen yemekte de bir konuşma yaparak, "Demokrasinin şekli o ülkenin koşullarına göre değişebilir" diyen Kissinger, ABD'ye dönüşünde Başkan Reagan'a "Türkiye'de durum ve demokrasiye geçiş hakaretleri" üzerine bir rapor verecek.

23 Haziran

● SODEP'in Genel Başkanı ve 20 kurucu üyesi MGK tarafından veto edildi.

BTP'nin kapatılmasından sonra kurulan Yeni Doğuş Partisi'nin kurucularından Sezai Akdağ ve 5 kurucu üyenin "Yassada mahkum" oldukları gerekçesiyle parti kurucusu olamayacakları karar verildi.

● Yüce Görev Partisi Genel Başkanı Vefa Karatay ve 29 kurucusu kendi kurdukları partiden istifa ettiler.

● Kurucuları arasında eski AP'li Milli Eğitim Bakanı Orhan Deniz'in de bulunduğu "Doğru Yol Partisi" adıyla yeni bir sağ parti kuruldu. Partinin toplantı sloganı,

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Sofya'dan kaçanı
Sofya'da bulmak

Geçtiğimiz günlerde Hürriyet Gazetesi heyecan uyandırıcı bir haber yayınladı. Bu habere göre Bekir Çelenk Bulgaristan'dan kaçmış, daha doğrusu kaçınılmış. Haberdan bir kaç gün önce de, gazetelerin bazılarında Çelenk'in Pire polisi tarafından Pire'de arandığı yolunda bir küçük haber çıkmıştı, böylece Bulgaristan'ın Çelenk'in kaçmasına göz yumduğu havaşının hazırlığı yapılmıştı. Ne var ki, Çelenk'in Bulgaristan'da olmadığı haberi, gerek Bulgaristan tarafından, gerekse cunta tarafından resmen yalanlandı. Ortalığı biraz daha bulandırmaya yönelik bu türden haberlerin foslamasından sonra Hürriyet Sofya'dan "kavırdığı" Çelenk'i oteledeki odasında "buldu" ve telefonla konuştu.

TÜSTAV
Afganistan'da Türk devleti

Huriye ile Şaban Omak mı zor?..

Yaş ve ad düzeltme davalarına bakan mahkeme yetkilileri, kadınların Huriye ve Nuriye, erkeklerin Şaban ve Tanju adlarını istemediklerini, en çok ad düzeltme başvurusunun bu adlar için yapıldığını açıkladılar. Huriye, Nuriye, Fatma ve Kadriye gibi "modern" sayılmayan adlarını değiştiren kadınların, daha çok Alev, Hülya, Deniz, Filiz adlarını seçtikleri de ileri sürüldü.

Huriye adının, Şaban adının nesi var? Bu günlerde çok olan Kenan, Evren vs. adları taşıyabilmek.

MDP nasıl güçleniyor?

Cuntanın iktidarı partisi MDP'nin tabandan destek topladığı, AP'nin ve Celal Bayar'la temsil edilen eski Demokratların da güvenini kazanamayacağı anlaşılsa, MDP'yi güçlendirmek için bir çabada başladı. Cunta Başbakanı Uluşu'nun MDP'ye katılacağı söylentilerinin yoğun biçimde gıcıklandığını yanı sıra, cunta hükümetinin bakanları da birer birer partiyi transfer edilmeye başladılar. Son olarak Baki Fedeyasov'un Başbakanı Erkök ile Halke Federasyonu Başkanı Say Cunta destekli MDP'ye girdiler. Böylece MDP biraz daha güçlenmiş oldu. Cuntanın desteği ve boksörlerin gücüne, rakiplerini bir yumruğa yere serebilecek.

Aman büyük burmayın!

Danışma Meclisi'nin görüşmekte olan trafik yasasına "büyük burma" yapıldığı da eklendi. Buna göre, "yaya geçitlerinden büyük burarak geçip trafiki engeller" yavalar 300 lira ceza ödeyecekler.

Cuntanın Danışma Meclisi'nin, trafik yasası tartışılınca, İsparta üyesi Güngör Çakmakçı büknyakıyla ilgili bir şikâyetin olduğu. Şiir pek beğenilince de büknyak burmayla 300 lira ceza getirildi. Üyelerden birinin, para cezası yerine büyük kışme cezası verilmesi önerisi ise kabul edildi.

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günü çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Verantwortlicher: Redakteur Mehmet Aksoy/Zentralredaktion und Ansticht

aller Verantwortlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1. Tel: 624 60 92 Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke Rollenoffset, 1. Berlin 48, Saniestras. 49 Banka Hesabı: Ahmet Möbter Gübüt, Berliner Volksbank, BIZL 100 900 00,

Kont.Nr: 07043287 Abone Köşüleri: F. Almanya ve Batımerkez 6 aylık (12 sayı) 30.-DM, 1 yıllık (24 sayı) 60.-DM. Tamsitlikler-França: Paris, Tél: 01-258 26 90, F. Almanya: Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, Belçika-Briksel: B.P. 83

Hollanda: Amsterdam, Tel: 020-942323 İngiltere: Londra, 01-801 7046, Danimarka: København, Tel: 01-707 506 İsveç: Stockholm, Tel: 08-367 576

♦♦♦

Afganistan'da Türk devleti

YALANCININ MUMU NE KADAR YANAR?

Hürriyet gazetesinin 10 Haziran tarihli Avrupa baskısında, birinci sayfada, yukarıda sunduğumuz fotoğraf ve başlık yer aldı. Haberde "Afganistan'da devrim hükümetine karşı savaşan karşı devrimci ceterelerle yapılmış bir rapor"ta yer aldı. "Hayali haber" diye nitelenen ve burjuva gazetecilerinin sık sık başvurduğu bir hilenin çok ötesinde, açık bir sahtecilik söz konusu idi. Haberde "mücahit" denen karşı devrimci ceterelerin Afganistan'da bir Türk devleti kurdukları duyuruluyordu. Bununla da yetinmeyen Hürriyet, haberini bir belgeyle (1), bir fotoğrafla (2) desteklemişti.

Hürriyet muhabirine poz veren bir "mücahit" grubu. Ama Hürriyet bununla da yetinmedi ve mücahitlerin birinin eline bir de Türk bayrağı tutuşturdu. Ama nasıl ve nerede? Gazetinin fotoğraf laboratuvarında. Bizzat dikkatli bakan bir gözün görebileceği gibi, beceriksizce bir fotomontaj yapılmış ve bayrak fotoğrafının o köşesine oturtulmuştu. Arada sırada dürtüldükten bile sözeden ve kendine "Halk gazetesi" sıfatını yakıştıran Hürriyet'e düşen sahteciliği itiraf etmek olsa gerek. Tabii bir olanak daha var: fotoğrafin fotomontaj olmadığı ispatlamak... Hodri meyan!

Eskiye rağbet var, bitpazarına nur yağıyor!

"Dalya" deyip yüz yaşını bitiren Celal Bayar, bir süre önce trafik kazası geçiren 75'lik Vehbi Koç'u ziyarette tekerlekli sandalyeyle gitmiş. Allah bir ikisinde de yaş uzunluğu versin ama, bu ziyaret pek boş görünmüyordu. Sıyosat ortamının bu kadar hareketli olduğu Türkiye'de parabolabalarının en büyüklüklerin bir astı diğeri siyasi temsilci arasında ki bu dostluk gösterisinin, olay yerine gazetecilerin çoğunluğunun bir başka anlamı olmalı.

Cunta Türkiye'sinde, 18 yaşında gençler ile gençliklerin, parabolabaları ve sözcükleri 80'lerinden 100'lerinden sonra daha da kıymete biniyorlar.

Paran yoksa giri mezara

Türkiye'de bir göz ameliyatı devlet hastanesinde ilaç hariç 68 bin lira, özel hastanelerde 150 bin liraya mal oluyor. Hastanelerde gececi 3-5 bin liraya özel bakıcı tutulmadık, personele özürleziğinden ölüp gitsen kimsenin haberi olmuyor. Devlet hastanelerinde acil ameliyatı gereken bir hastaya verilen en erken randevu bölümlere göre, 2 ile 6 ay arasında değişiyor. Ciddi bir ameliyatın maliyeti ise, örneğin böbrek ameliyatlarında 1 milyon liraya kadar çıkıyor. Kısaca paran yoksa giri mezara.

Dayanıklı milletiz vesselam...

Tercüman Gazetesi'nin haberlerinden birinin başlığı: Türkiye'de 25 bin zirdeli var... Sini ve acil hastalıkları uzmanı Profesör Doktor Faruk Bayülkem, "En az 25 bin tehlikeli zirdeliden büyük çoğunluğu, ellerini kollanları sallayarak aramızda dolasmaktadır" demiş. Bayülkem, yaş sıcağının bastırılması biriktik bu acil hastalıkların çıkarcakları olay sayısının da artacağını söylemiş.

Cuntası, NATO'su, soygunu, vurgunu ile üzerimize bu kadar yıklendığı halde sadece 25 bin zirdeli varsa, yine de aferin! Dayanıklı milletiziz vesselam...

25 Haziran

● Mardin'de konuşan Kenan Evren, BTP'nin kapatılmasından sonra yeni bir sağı parti kurma girişiminde bulunanları kast ederek, "Bunlara davul-zurna da ezgi-yol" diyerek, bu partilere izin vermeyeceklerini ilan etti.

● MGK, Yüce Görev Partisi'nin 62 kurucusunu veto etti. Veto edilener arasında 23 Haziran günü partiden istifia etmiş olanlardan bazıları da bulunuyor.

● 21 kurucusu veto edilen SODEP'in geriyeye kalan kurucuları, eksik sayıya tamamlanarak "devam" kararı aldılar.

26 Haziran

● "Milli İrade Partisi", "Hür Demokrat Parti" ve "Yeni Hizmet Partisi" adlarıyla üç yeni sağı partinin daha kurulacağı açıklandı.

● Yeni Doğu Partisi'nin 11 üyesi partiden istifia etti.

● Hava Kuvvetleri Komutanı iken Lockheed yurtdışı skandalıyla ilgili olarak yargılanan ve davası hâlâ süren Ermin Alpar, MDP'ye girdi.

● Yeni Dürden Partisi Kurucularından Vahap Esengadda, partisinin "yarılar cıvıncı" MDP'ye katılacağına sözledi ve MGK'nın diğer partilerin kurucularını veto etmesinin "dike kırılmasını" uygun bulduklarını açıkladı.

● Bütün devlet memurlarının saptanan 5 ayrı bölgede 3-7 yıl arasında değişen sürelerle zorunlu hizmet yapmalarını öngören yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

27 Haziran

● ABD Çevik Kuvvetleri'nin Türkiye'ye yerleştirilmesini planlarıyla da ilgili olarak 1981 Aralık ayında kurulan "Türkiye-ABD Ortak Savunma Grubu"nun toplantısı toplanışta Ankara'da başladı. Toplantının gündeminde, Ortadoğu bölgesindeki gelişmeler, ABD'nin Türkiye'ye yapacağı askeri yardım miktarı, Türkiye'de kurulacak savaş uçağı ve silah sanayi konuları bulunuyor. ABD heyetine Reagan'ın yardımcısı Richard Perle başkanlık ediyor.

Macera-83 tatbikatı cuntanın Türkiye topraklarını Çevik Kuvvetler'in hizmetine sunacağını gösterdi

Cunta, ABD jandarmalığında somut adımlar atmaya başladı

Mayıs ayının son günleri ve Haziran ayı, Türkiye'nin 1960'lardan 1979 sonlarına kadar izlenegelen dış politikasından önemli bir dönüş yapıldığını açıkça gösteren gelişmelere sahne oldu. Bir yanda Mayıs ayı sonunda Doğu Anadolu'da başlayan Çevik Kuvvetlerin Macera-83 tatbikatı, gene aynı günlerde Türk ordusunun Irak Kürdistan'ında giriştiği saldırı, öte yanda ise Haziran ayı başlarında yapılan iki NATO toplantısı, 12 Eylül'den bu yana cuntanın 1960 ve 1970'li yıllardaki "çok yönlü" diye adlandırılan dış politikadan ayrılarak adım adım geliştirdiği "Amerikanca" dış politikasını uzunca bir dönemde değişmez dış politika haline getirmekte kesin kararlı olduğunu gösteren önemli işaretler oldu.

NATO TOPLANTILARI

Haziran ayının ilk yarısında NATO'nun birli Brüksel'de, öteki Paris'te yapılan iki toplantısında, Ortadoğu'ya müdahale için kullanılacak Çevik Kuvvetler konusunda ve bu müdahale planında Türkiye'nin oynayacağı rol konusunda görüş birliğine varıldı. Bu toplantı sonucunda:

● ABD'nin Ortadoğu'ya (Körfez Bölgesi'ne) bir müdahale amacıyla Batı Avrupa'daki askeri birliklerini kaydırması halinde, diğer NATO devletlerinin Batı Avrupa'da doğacak boşluğu doldurmaları konusunda görüş birliği sağlandı.

● NATO üyesi olmayan bir ülke hükümeti, (örneğin gerici bir Ortadoğu ülkesi) ABD'den askeri yardım isteyecek olursa

Haziran ayında yapılan NATO toplantılarında Ortadoğu'ya müdahale için kullanılacak Çevik Kuvvetler konusunda ve bu müdahale planında Türkiye'nin oynayacağı rol konusunda yeni adımlar atıldı. Önümüzdeki Aralık ayında yapılacak toplantıda ise, Çevik Kuvvetler konusunda daha kesin kararlar alınacak.

lerince yapılan değerlendirmelerde, "Güney Kanat" ifadesinden "Belli Türkiye'nin anlaşılmasında gerektiği" belirtildi. Hatta bazı gazeteler bir ara "Güney Kanat" terimi yerine doğrudan "Türkiye" denilmesinin de söz konusu edildiğini yazdılar. Böylelikle, ABD'nin Ortadoğu ülkelerine yapacağı bir askeri müdahale ile Türkiye'nin bu konuda taşıdığı stratejik önemi arasında bir NATO belgesinde ilk kez bu kadar açık bir ilişki kurulmuş oldu.

Bu toplantıların ardından Paris'te yapılan ve Türkiye'yi Dışişleri Bakanı İler Turhan'ın temsil ettiği NATO Bakanlar Konseyi'nde de, aynı konuda görüş birliğine varıldı. Bu toplantı sonucunda:

● ABD'nin Ortadoğu'ya (Körfez Bölgesi'ne) bir müdahale amacıyla Batı Avrupa'daki askeri birliklerini kaydırması halinde, diğer NATO devletlerinin Batı Avrupa'da doğacak boşluğu doldurmaları konusunda görüş birliği sağlandı.

● NATO üyesi olmayan bir ülke hükümeti, (örneğin gerici bir Ortadoğu ülkesi) ABD'den askeri yardım isteyecek olursa

ABD'nin NATO'ya danışmadan o ilkeye "yardıma" gidebileceği kabul edildi.

● Böyle bir durumda, herhangi bir NATO ülkesinin (örneğin Türkiye) NATO'ya danışmadan ABD'nin Çevik Kuvvetleri'ne yardımı alabileceği konusunda görüş birliği sağlandı.

● Bu toplantılara Türkiye adına katılan Savunma Bakanı Haluk Bayülken ve Dışişleri Bakanı İler Turhan hem bu kararları onayladılar, hem de toplantı sonuçlarından duydukları hoşnutsuzluğu dilegetirdiler.

ABD, NATO Savunma Bakanları toplantısında, Çevik Kuvvetlerin Ortadoğu'da kullanılmasında durumunda diğer NATO ülkelerinin buna nasıl katkı yapabileceklerini incelemesi ve bununla ilgili planlarının Aralık 1983 tarihinde yapılacak toplantıda ele alınması diğer üye devletlere kabul ettirdi.

Bu toplantılara Türkiye adına katılan Savunma Bakanı Haluk Bayülken ve Dışişleri Bakanı İler Turhan hem bu kararları onayladılar, hem de toplantı sonuçlarından duydukları hoşnutsuzluğu dile getirdiler.

Haziran ayındaki NATO toplantılarının başlamasından birkaç gün önce, 27 Mayıs tarihinde, Doğu Anadolu'da, Sovyet sınırının yakınlarında Çevik Kuvvetlerin "Macera-83" adı verilen tatbikatı başladı. Sarıkamış'a yapılan bu tatbikata, Türk ordusuna bağlı birlikler dışında öteki NATO devletlerinin ordularından 3500 kişilik bir kuvvet, dört gemi, dokuz tren ve 526 uçak seferiyde Doğu Anadolu'ya nakledildiler. Bu tatbikata Çevik Kuvvetlerin belkemiğini oluşturan Amerikan 82. tümeninden bir tugay katıldı. Bu tugayın bağlı olduğu ve "Kırmızı Şeytanlar" adıyla anılan 82. tümen, ABD'nin 1965 yılında Dominik Cumhuriyeti'ne, 1967 yılında Afrika'da Belçika Kongosu'na yaptığı müdahalelerde ve ayrıca Kore ve Vietnam savaşlarında da kullanılmıştı.

Tatbikatı bizzat izlemek üzere Türkiye'ye gelen NATO Kuvvetleri Başkomutanı General Rogers, NATO Çevik Kuvvetlerinin komuta değişikliği töreninde yaptığı konuşmada, "Çevik Kuvvetin en küçük bir saldırıya bile bütün gücümüzle karşı koymaya hazır olduğunu Kremlin'

deki yetkililere bildiririm" diyerek Sovyetler Birliği'ne karşı, Sovyet sınırının hemen dibinde, Türkiye topraklarından açık tehdit savurdu.

Macera-83 tatbikatıyla Türkiye, yakın tarihinde ilk kez topraklarını Sovyetler Birliği'ne karşı böylesine açık tehditlerin savrulması için kullanılmasına açmış oldu. Ayrıca, bir NATO tatbikatını ilk kez NATO Genel Sekreteri Luns ve NATO Kuvvetleri Başkomutanı Rogers bizzat izlediler. Macera-83 tatbikatı Doğu Anadolu'da Sovyet sınırının hemen dibinde yapılan ilk Çevik Kuvvet tatbikatı oldu.

Bu tatbikat ile cuntanın yönetimi sözde "Sovyet tehdidi" gerekeşiliye Türkiye topraklarını Çevik Kuvvetler tarafından Körfez Bölgesi'ne müdahale amacıyla kullanılmasına izin vereceğini açıkça göstermiş oldu.

IRAK SALDIRISI

Çevik Kuvvetlerin Doğu Anadolu'daki Macera-83 tatbikatından başladığı gibi Macera-83 tatbikatına bağlı olarak gerçekleştirilmiş 7 bin kişilik bir kuvvet, "milli güvenliği" koruma bahanesiyle Irak topraklarına girdi. Bu operasyon bütün dünya kamuoyunda bir yandan Irak ulusal demokratik hareketini esme, öteyandan ise Ortadoğu ülkelerine, Basra Körfezi'nde ki petrol yataklarına yapılacak bir müdahalede Türkiye ordusunun da kullanılmasını bir provası olarak değerlendirildi.

Irak topraklarına yapılan bu müdahale ile "Türk Ordusu Cumhuriyet tarihinde ilk kez "milli güvenliğini koruma" gerekeşiliye Türkiye sınırlarına dışına çıkmış oldu.

Türkiye ateşe nasıl atılır?

YANKI Dergisi'nin 6 Haziran 1983 tarihli 636. sayısında "Milli Güvenlik ve Demokrasi" başlıklı bir yorum yayınlandı. Yalnızca YANKI'nın görüşü olmadığı kalmayıp, hem tekelleri sermayenin yayılmacı kesimlerinin görüşünü yansıtan, hem de cuntanın 12 Eylül'den bu yana adım adım Türkiye'nin res-

YANKI Dergisi'nin 6 Haziran 1983 tarihli 636. sayısında "Milli Güvenlik ve Demokrasi" başlıklı bir yorum yayınlandı. Yalnızca YANKI'nın görüşü olmadığı kalmayıp, hem tekelleri sermayenin yayılmacı kesimlerinin görüşünü yansıtan, hem de cuntanın 12 Eylül'den bu yana adım adım Türkiye'nin res-

OYA BAYDAR Yorum

Bizim kavgamız, onların kavgası

BUGÜNLERDE Türkiye'de bir kavgaya var. Hayır, bir değil iki büyük kavgaya var. Birisi onların kavgası: Yani sermayenin kendi içindeki yönetim, rejim kavgası. Diğer bizim, yani işçi sınıfının, emekçi halkın, Türkiye'yi aydınlatıcı geleceklere çıkarmak, Türkiye halkının gerçek kurtuluşunu hazırlamak için savaştıkları kavgası.

BİRİNCİLERİN derdi, çelişkisi, çatışması günlerde oldukça ciddi ve önemli ama uzlaşmaz değil. Demirler'le, Mehmet Yazarlar'la, İlikçiler'le, Talu'larla, yani kodaman parasababalarının bir bölümünün temsilcileriyle, cuntanın ve onun siyasal kuklalarının programları, ideolojileri arasında farklılık göstermiyor. Şu sıralarda, aralarında temyizden, emekçiyi bu ideolojinin bu programın karşı tarafı

nası, her mekân ve her mekân 21 Eylül'den beri bu yana devam eden resmî basınla, politikacıların haline getirdikleri "Amerikançılık"ı dayandığı temel yaklaşımları Türkiye basınında ilk kez bu kadar fütursuzca ortaya koyan ve savunun bu yazıyı özetleyerek, gazetemizin konuya ilişkin kısa yorumuyla birlikte yayınıyoruz.

Komando birliklerimizin Türk-Irak sınır bölgesinde gerçekleştirdiği "Huzur Harekâtı"nı gerektiren sebepler, Türkiye'nin milli güvenliğinin sadece bir yurt içi terör meselesinden ibaret olmadığını göstermiştir. Türkiye, yurt içinde bir terör olayı bulunmadığı ve yabancı bir devletin saldırısına maruz kalmadığı halde, milli güvenliğinin tehdit edilmiş istendiğini görmüştür. Bölge ülkelerinin hepsini taciz eden bu durum üzerine Türkiye, dost Irak'la anlaşarak söz konusu harekâtı gerçekleştirmiş bulunuyor.

Türkiye'nin savunma gücüyle kıyaslandığında bu harekâtın fevkalade önemli bir askeri operasyon olmadığı düşünülebilir. Ama böyle bir harekâta ihtiyaç duyulmasının, "millî güvenlik" kavramının boyutlarını yeniden düşünmeyi gerektirdiği de kesindir. Türkiye'nin milli güvenliği sadece iç terör olaylarına ve muhtemel yabancı askeri saldırılara ilgili bir mesele değildir. Ülkemizin jeopolitik durumu, savunma ve güvenlik meselelerini daha geniş kapsa düşünmeyi gerektirmektedir. Bilhassa Ortadoğu'nun tarihi ve aktüel özellikleri milli güvenlik kavramının yeni boyutlarını tayin etmektedir.

(...)

Türkiye'nin güvenliği işte böyle bir bölgede düşünülmek zorundağandır. Bölgenin tarihi ve sosyal özelliklerinden kaynaklanan istikrarsızlıkların Türkiye'yi taciz etmeyeceğini düşünmek "safak" olacaktır. Özellikle çağımızda, nükleer "dehşet dengesi"nin doğurduğu yeni emperyalizm yöntemleri ve bu arada, "destabilizasyon" yani ülkeleri içinden kargaşa ve istikrarsızlaştırmakle metodları, Türkiye'nin güvenliğini devam ettirmeye gündemin maddelerindeki meselelerin bir ölmüştür. Türkiye bir yandan milletlerarası dengedeki değişme ve gelişmeleri

izlemek ve bölgede caydırıcı bir milli savunma gücüne sahip olmak, diğer taraftan da hem Ortadoğu ile yakın ilişkiler kurmak, hem de bölgenin istikrarsızlığından kendini korumak zorunda olan bir ülkedir. Bu faktörler, son derece hassas ve çok unsurlu bir dengeyi ifâde etmektedir.

Böylesine zor ve hassas bir dengeyi sağlamak ve gitteğe kazansa süper devletler rekabetinin odaklaştığı bir bölgede ülkemizin güvenliğini güçlendirmek, Türkiye'nin uzun vadede güdümünün değişmez maddesi olacak gibi görünüyör. Sovyetler'in Afganistan'ı işgalı, "Afrika Boyunu"ndaki gelişmeler, Sovyet deniz gücünün artık bir "süper güç" haline gelmesi, bunlara karşılık NATO'nun resmen yitirilmişliği "eşek mükabele stratejisi" yerine ikame edileceği itilâhın veren, "alan dışı güvenlik" kavramını geliştirilmesi ve çevik kuvvetin kurulması, ülkemizin öneminin, dolayısıyla da hassasiyetinin artacağına gösteren gelişmelerdir.

Acaba bu durum Türkiye'ye ne gibi "dikkatleri" telkin ediyor? Her şeyden önce Türkiye'nin milli birliği ve iç bütünlüğü, varlığını birinci şartı haline getirmiştir. Bunun sarımsamasına, "anarsî" denilemez, zira böyle bir ihtimal, "tehdit" anlamına gelir. Ancak milli birliğiniz daima güçlendirilmesi mecburiyeti, demokrasiyi bertaraf etmez, aksine daha zorunlu hale getirir.

(...)

Türkiye'nin güvenlik meseleleri demokrasiyi nasıl gerektiriyorsa, ülkemizin dev problemleri götüşleyebilmesi ve demokrasinin başkanı da bu tür niteliklere sahip sivil lider kadroları gerektiriyor.

Daha iyisi can sağlığı

Birkaç ay önce el değistirenler Terakîm Gazetesi'nin sahipliğine geçen Yankı Dergisi'nin yandaşları sunularında yayınladığını yazısında, cuntaya açıkça "ABD jandarmasıyla sen deki, sivil gerici"lik yapıyor" denilerek tehditlenmişliğine paritlere bırakması isteniyor. "ABD jandarması"nı cuntanın mi, yoksa gerici sivil partilerin mi dâhâ bir yapacağı tartışması, bunu tartışılın kendî aralarındaki bir mesele. Yankı'da yer alan yorum, cuntanın resmi dış politikasının Irak saldırısına kadar varan temellerini ortaya koyuyor. Bizim açımızdan önemli olan bu.

Yankı'nın yazısında ifadesini bulan Türkiye'nin yeni "Amerikan" politikası dört ana noktada toplanıyor:

● Cumhuriyet kurulduğundan bugüne kadar Türkiye'nin "millî güvenliğini" kendi sınırları çerçevesinde düşünmüştür. Oysa bugün artık Türkiye'nin "millî güvenliğini" yalnızca "yabancı askeri saldırılarına ilgili bir mesele değildir". "Millî güvenliğini" kavramının boyutları yeniden gözden geçirilmelidir.

● NATO'nun "alan dışı güvenlik" kavramının geliştirilmesi ve Çevik Kuvvetler'in kurulması, Türkiye'nin kendi "millî güvenliğini" de bu boyutlarda ele almasını gerektiriyor.

● Ortadoğu Bölgesi (Körfez bölgesi) üstü açık kapalı "Sovyet tehdidi" altındadır. Bölgenin bu istikrarsızlığının "Türkiye'yi rahatsız etmemesi" olarak sızdır. Dolayısıyla Türkiye'nin "millî gü-

venliğini" kendi sınırları çerçevesinde değil, tüm Ortadoğu bölgesi çerçevesinde düşünmelidir.

● Bundan ötürü Türkiye'de hem Sovyet ordularının karşısına dikilebilecek silahlara donatılmı bir orduya sahip olmak, hem de bölgedeki ABD yanlı rejimlerle yakın ilişkiler kurarak, bölgede anti-Amerikan, ilerici rejimlerin iktidara gelmelerine "kendini korumak" amaçıyla askeri müdahalelerde bulunmaya hazır olmalıdır.

Barut fıçısı haline gelmiş olan Ortadoğu bölgesini ABD'nin istediği biçimde tutuşturmak için Türkiye'yi ilk kuvvamları kullanmak, sonra da Türkiye'yi bu ateşin içine atmak için bükünce daha iyi bir dış politika olabilir mi?

resmî ideolojiler özünde farklılık gösteriyor. Şu sıralarda, ayrılanı tapıstıkları ana konu, bu ideolojiler, programları, hangi yöntemlerle uygulanacağı. Daha açık söylemek istersek, bir Demirel kadrosu veya bir Mehmet Yazar veya İlcak ekibi ve şu sıralar da doğrudan cuntta partisi MDP karışımına göre cuntadan bağımsız alternatif parti oluşturma çabası içinde bulunanlar, işçi hareketinin susturulması, anti-komünizm, halkın soyulması, demokrasi ve özgürlük düşmanlığı, Kürt halkının ezilmesi, saldırganlık, savaşçılık ve sövmezin konularında cuntadan pek de farkı düşünmüyorlar. Örneğin cuntanın Anayasasını, bu kesimlerin bir zamanlar rüyasını gördükleri Anayasa; cuntanın yasalara, Demirel'in bir zamanlar peşinde koştuğu ama çıkartmayı bir türlü başaramadığı yasa-

PEKİ bunlar neyin kavgasındalar? Sorunun cevabı açık: İşçi sınıfı ve emekçi halk muhalefetinin susturulduğu, demokrasinin "D'si"nin bile ortadan kaldırıldığı, işbirlikçi tekelciler için diktensiz güc bahçesine çevirilmiş Türkiye'de, tekelci devlet kapitalizminin tüm yapılarıyla kurma programının nasıl, kimler eliyle uygulanacağını kavgası bu. "Bu işi cuntadan görecek başımız sivil kadrolar mı yapar, yoksa doğrudan cuntta, kendi kukla siyasal örgütleriyle mi yaparın"ın kavgası. "Omzu kalabalıklıların işi arıktı bitti mi, bitmedi mi"nin kavgası. Ve kuşkusuz, temelinde sermaye işi, tekelciler işi çıkar çatışmalarının yatdığı, en saldırgan, en söven, emperyalizmle iççe ve ABD'ye en bağımlı tekelcilerin doğrudan cuntanın yanında yer aldıkları bir kavga.

ONLAR bu kavgaı sürdürecekler, bizim kendi kavgamızı unutmayalım: Onların kavgası bizim işimiz kolaylaştırır, ama onların kavgası demokrasiyi getirmez, hele hele, Türkiye halkının kurtuluşunu sağlamaz. Bu yüzden, onların kavgasına hiç umut bağlamadın ama görmeliktir de gelmedin yapacağımız işler var.

ŞU anda bizim kavgamızın güncel, pratik görevi, ağırlaşan yaşam koşulları ve giderek soluması olanaksızlaşan ağır siyasal hava karşısında cuntadan kopan, onun karşısında yer almayla, en azından sorular sormaya başlayan geniş emekçi yığınları; bunları sınırlı kalmayarak, cuntta ile çeşitli çeliklere, anlaşmazlıklara düşmüş, karşı karşıya gelmiş tüm toplum kesimlerine siyasal gerçekleri bıkıp usanmadan açıklayabilmek, politik ajitasyonu yoğunlaştırmaktır. İşçi sınıfının yoğun bulunduğu yerler, fabrikalar, işyerleri, işçi mahalleleri, bu çalışmaların ilk ve ana yuvalarıdır. Ama bunlarla yetinmeye tarlatlara, bahçelere, köy kahvelerine, okullara, aynak kesimlere, dost çevrelere, uzanabildiğimiz her yere, her yolla gitmek zorundayız. Gitmek ve anlatmak... Açık bir dille, herkesin, her toplum sınıfı kesimin kendi yaşamında yansımaları görülebilecek örneklerle, emekçi halk yığınlarından kopukluğa düşmeden, kolay sloganocılı ve devrimci lafazanlık yapmadan, yığınlar içinde çalışmasını bilen gerçek devrimciler olarak yığınları siyasal gerçekleri tüm çıplaklığı göstermeye çalışmak...

CUNTAYA karşı en geniş yığınlarla savasacağız. Cuntayı devirmek, cuntta rejimine gerçekten son vermek, işçi sınıfının yol göstericiliğinde yığınların işi olacaktır. Ve bugün, bu yığınlar, bu savaşma dünden çok daha hazır, bizi dinlemeye dünden çok daha açıktır.

İSTER yurt içinde, ister yurt dışında olalım, devrimciler olarak, ilerici olarak, demokratlar olarak ve işçi sınıfının savasçısı olarak gülen görevi, kimliğimizi saklamadan ama devrimbazlık yapmadan, yığınları güncel sorunlarından ve deneyimlerinden hareketle ama son hedefimizi asla unutmadan, burjuvazinin gediklerinden ve kaymalarından da yararlanarak ama asla bunlara bel bağlamadan, adım adım, ama koşar adım yığınları içine dalmak, onları savaşta hazırlamak.

İşçileri fışkırtıyor

İşverenler, işyerlerinde çalıştırdıkları tüm işçileri 7 Kasım 1983 tarihine kadar Çalışma Bakanlığı'nın ve Bölge Çalışma Müdürlüğü'ne bildirecekler. Bu konudaki yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlandı. Yönetmeliğe göre, 7 Kasım 1983'den sonra işe alınanlarla isten ayrılanlar ayrıca bildirilecek. Böylece tüm işyerlerinde çalışan işçileri merkezi biçimde fışkırmış oluyorlar.

YILAR	FILE	ASGARİ ÜCRET
1973		612 TL
1978		2.129 TL
1983		11.157 TL

En büyük zam kitap ve gazeteye

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün açıkladığına göre, cuntadan bu yana temel ihtiyaç maddelerinde fiyat artışları, yüzde 100'le, yüzde 500 arası oldu. En büyük zam 1980'de 5 lira olan, bugün ise 30 liradan satılan günlük gazetelere yapıldı. Gazetelerdeki bu yüzde 500'lük fiyat artışı, kitap ve diğer yayınlarda da yüzde 400 civarında. Fiyatın en az artıran maddelerin biri, yüzde 77 zam gören sabun. Buna karşılık deterjan fiyatlarında 3 yıldan bu yana gözlenen artış yüzde 355'i buluyor. Son 5 yılda, mutfak giderlerindeki artış ise 7 kat. 1978'de 100 liraya alınabilen gıda maddeleri için şimdi 720 lira civarında bir para ödemek gerek. 1973-1983 arasındaki on yıllık dönemde mutfak giderleri artışı 21 mislini buldu. Buna karşılık aynı dönemde net ücretlerdeki artış sadece 18 kat olabildi. Böylece işçilerin ve ücretlilerin satın alma gücü, son on yılda, özellikle de son 3 yılda, ciddi biçimde düştü.

İlerleri seçim sonrası, sonuçları ilkinde derinden hemen önceden karar veto etme yetkisini elinde bulundurdu; Seçimler sonrasında, Melis Başkalan Di-yarı otusuncaya kadar da MGK'nın bir partinin kapatılmasını isteyeceğince ortaya çıkıyor. Böylece, istenmeyen bir partinin seçim kazınması halinde, sonuçları iptali ve bu partinin kapatılması ola-naklı.

Seçimlere katılacak partiler seçim baş-lançı dönemi olarak ilan edilen 25 Ağus-tos tarihine kadar illerin en az yarısında

net seçimlere uygulanması 2500 lira para cezası ile, 5 yıl aday olama- cerası getiriliyor. Böylece boykot önlen- mek isteniyor. Yeni Yasa'ya göre, Siki-yönetim Komutanlıklar tarafından der- rivinden alınmaları, örneğin çok sayıda üniversite öğretim üyesi 5 yıl aday olamayacaklar. Çeşitli suçlardan ve ideo- lojik eylemlerden mahkum olmuş bulun- lanlar da, affa uğramış bile olsalar mil- letvekili seçimlerinde aday olamayacak- lar. Ancak, daha sonra, 1974 öncesi affa uğrayanlar, yani eski Demokrat Partililer

bütan altında en az yüzde 13, en çok yüzde 50'lik bir baraj olduğuna hesaplana- yarak sistemin çoğunluk sistemine daha yakın olduğuna, hatta bugün bir ço-ğunluk sistemi olduğuna belirtiliyorlar.

Seçim yassısı, bir partinin milletvekili çıkarabilmesi için önce üçte ikini pındaki tüm oyları yüzde 10'unu almasını şart koşuyor. Ancak asıl önemli baraj iller dü- zeyinde getirilen ve gerekçe yer yer yüz- de 50'ye kadar yükselen baraj. Buna göre bir il veya seçim bölgesindeki geçerli oyların toplamının o ilin çıkaracağı millet-

edeceği hesaplanan bölge millet- vekili sayısını fazlasıyla aştıkları için, fazla partiyi sansür sansurı olanakları olan, tek parti egemenliği, kalabalık seçmen- li illerin seçimi bölgelerine ayrılmasıyla, çoğunluk sisteminin geçerli kılınmasını amaçlıyor.

Kısaca yeni Seçim Yasası, önceden be- riltilen ve beklentisi seçim sonuçlarını sağlamaya yönelik olarak düzenlenmiş. Ama tatlanabilecek mi? Cunta'nın he- sabı tutacak mı? Bu konudaki kuşku- lar fazla...

Düşünce özgürlüğüne giden bütün yollar sıkı sıkı kapatılarken...

Anayasal kısıtlamaların yetmedi: Basın Yasası

Demokratik hak ve özgürlüklerin yok edildiği bir toplumda basın özgür ola- bilir mi? Bu sorunun cevabını, cuntanın Bakanlar Kurulu'nun Danışma Meclisi'ne gönderdiği Basın Yasası tasarısı bir kez daha verdi.

Bir süre öncinesinde, Basın Yasası'nı Anayasa'daki kısıtlamalara, ek yeni ki- sıtlamalar getirmeyeceği konusunda ye- min billaş eden ve bu konudaki endişe- leri "kötü niyetli söylentiler" olarak ni- teleyen cunta yetkililerinin bile bile yalan söyledikleri de, Basın Yasası tasarıssın açıklanmasıyla birlikte ortaya çıktı. Gerçi cunta Anayasası başına hiç bir demokratik rejimide mümkün olmayan kısıtlama, ceza ve baskıları yoterince getirmemiş, düşünce özgürlüğünün nezbesine bile olanak tanı- mamıştı ama, Basın Yasası Anayasa kısıt- lamalarının üzerine tükü dükü. O kadar ki, cuntanın resmi sözcülüğüne sıvanmış Mehmet Barlas gibi yazarlar bile, ilk kez,

Basın Yasası konusunda eleştiri getirmek zorunda kaldılar.

Yeni yasa tasarısı neler getiriyor

Bakanlar Kurulu tarafından hazırlanan ve diğer yasalar gibi göstermelik olarak Danışma Meclisi'ne sunulan Basın Yasası tasarıssın tüm özü ve ilkeleri, tükü di- ğeri anti-demokratik yasalar gibi Anayasa- dan kaynaklanıyor. Anayasa'nın, düşün- celeri açıklama ve yayma özgürlüğünü ke- sinlikle kısıtlayan 26. maddesinde "Bu hükümlerinin kullanılmasında, suçların önlen- mesi, suçların cezalandırılması, devlet sırrı olarak usulüne belirlenmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret ve haklarını, özel ve aile hayatlarını ya- hut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yaralama görevinin gere- ğine uygun olarak yerine getirilmesi ama-

laryla sınırlanabilir" deniyor ve böylece son derece geniş bir yasaklama alanı, tü- müyle, yönetimler için keyfi değerlendirmelerine bırakılıyor. Yine Anayasa'nın Basın Hürriyeti ile ilgili 28. maddesinde, "ted- bir yoluyla dağıtım önlenmesi" hükmü getiriliyor. Yani idari mercilere her peşit yayına, daha dağıtılmadan önce, hakim kararına bile ihtiyaç duyulmaksızın el ko- ması yetkisi veriliyor. Yine Anayasa'nın 30. maddesi ile, "suç" sayılan yayınları basan basmevindeki araç ve makinelere "suç aleti" olarak el koyma yetkisi getir-iyor.

Çerçevesi bu Anayasa ilkeleryle pıktan çizilmiş olan Basın Yasası, gazetele, der- gilere, kitaplara, daha dağıtma pıkmadan önce, matbaada el koyma hükmünü ge- tiriyor. Sonuolu yazışları müdürlerinin cezaı sorumlulukları son derece artırıl- narak yayınlanan ve mahkum olan yazıdan dolayı, yazı başkasına ait bile olsa, yazı-

işleri müdürüne de hapis cezası verilmesi hükmü bağlanıyor. Siyasal suçlardan, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kapsama- nın suçlarından mahkum olmuş ve cezası- nı bitirmiş kişilerin yazışları müdürü ol- malan engelleniyor. Para cezaları 30 mis- li artırılıyor. Yasa tasarıssına göre hakkin- da kovuşturma açılan yayının basıldı- ğı basmevindeki makinele de müsadeı edilebilecek.

Kimler, ne dedi?

AHMET ABAKAY (Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı): "Bu tasar, basın yasa tasarısı olamaz. Bu bir sansür yasa tasarısıdır."

OKAY GÖNENİN (Cumhuriyet Gazetesi Yazışları Müdürü): "Bu tasarı geçerse, bundan sonraki aşama bütün gazetelerin devletleştirilmesi ve tüm gazetecilerin kararnam- le atanmaları olsa gerek."

MEHMET BARLAS (Milliyet Gazetesi başyazarı): "Tasan bu şek- li ile yasalaraşra, Tutan basını sil baş- tan 1945'lere döncek ve yeniden ba- sını özgürlüğünün çağdaş kuramları- nı peşine düşecektir."

DOĞAN HEPPER (Milliyet Gazetesi Yazışları Müdürü): "Bu yasa tasarısı gazetecilik mesleğini adeta yapılamaz hale sokmaktadır."

ÇETİN METE (Günaydın Gazetesi Yazışları Müdürü): "Bu yasa tasarısı Türk basınına 40 yıl öncesine götürmektedir."

İLHAN ÇEVİK (Daily News Gazetesi sorumlusu): "Sikyonetim Yasası'yla Basın Yasası karıştı- rmıştır."

Bu karikatürün cezası 3 yıl hapis. Yıl 1876.

Türkiye'de, 1876'dan bu yana yapılmış tüm Anayasalarda "basın hürdür" diye yazılır. Ardından da "ancak" veya benzeri bir sözcük gelir ve basın özgürlüğü sınırlanır. Bu "biçimine uygun" sınırlamaların ilki, ilk Anayasa sayılan 1876 tarihli Teshkilat-ı Esasiye Kanunu'nda yer alıyordu. Burada "Matbuat Kanun dairesinde serbesttir" deniyordu. Bu hükmün acısını, ilk tadan, Şubat 1876 tarihli "Hayal" gazetesinde bir karikatür yayımlayan Teodor Kasım Efendi oldu. Yukarıda görülen karikatürün altında şu yazılar yer almıyordu: "Nedit bu hal Karagöz" "Kanın Dairesi'nde serbesti Hacıvat." Bu karikatür, Teodor Kasım Efendi'ye 3 yıl hapse malolmuştu.

HAYAL Gazetesi, Şubat 1876, Sayı 319

gen, sonraki günlerde meydana gelecek gelişmelerin de işaretleri verdi. Evren "Yeni eni bazı partiler kurmak suretiyle, eski kapatılmış partilerin devamı niteliğinde, gösteri halinde bu partileri kurdular. Ve daha hala bu girişimlerde bulunmaya devam ediyorlar. Eğer bir, eski partilerin başka bir modelini kabul edecek olaysak yine onları feshetki?.. Bülük birçok partilerle bu mecliset bir noktaya varamaz. Bizim bünyemize buna müsait değil. Fazla parti değil az parti, bizi bu meclisette hizmet edecek parti istiyoruz" diyordu. Bu konuşmanın hemen ertesi günü, cunta partisi MDP'nin Başkanı "Cumhurbaşkanı'nın görüşüne yürekten katıldığını" bildirdi. İnönü'nün SODEP'i, konuşmayı hiç üstüne almamış gibi yaparak "Giresun konuşmasından herkesin gerektireceğini uyarısı almış gerek" diye görüş belirtti. Diğer tüm partiler de "çok doğru" gibi sözler söylediler. Yeni ve büyük bir sağ parti hazırlıkları içinde olanlar ise, bu konuşmadan son-

Eni, sonraki günlerde meydana gelecek gelişmelerin de işaretleri verdi. Evren "Yeni eni bazı partiler kurmak suretiyle, eski kapatılmış partilerin devamı niteliğinde, gösteri halinde bu partileri kurdular. Ve daha hala bu girişimlerde bulunmaya devam ediyorlar. Eğer bir, eski partilerin başka bir modelini kabul edecek olaysak yine onları feshetki?.. Bülük birçok partilerle bu mecliset bir noktaya varamaz. Bizim bünyemize buna müsait değil. Fazla parti değil az parti, bizi bu meclisette hizmet edecek parti istiyoruz" diyordu. Bu konuşmanın hemen ertesi günü, cunta partisi MDP'nin Başkanı "Cumhurbaşkanı'nın görüşüne yürekten katıldığını" bildirdi. İnönü'nün SODEP'i, konuşmayı hiç üstüne almamış gibi yaparak "Giresun konuşmasından herkesin gerektireceğini uyarısı almış gerek" diye görüş belirtti. Diğer tüm partiler de "çok doğru" gibi sözler söylediler. Yeni ve büyük bir sağ parti hazırlıkları içinde olanlar ise, bu konuşmadan son-

İnsan hakları mı cıklet mi?

"İnsan hakları Türkiye'de değil Avrupa ülkelerinde çiğneniyor" (21 Haziran/Mardin konuşması)

Anayasa oylamasındaki kadar serbestçel..

"Seçimlerde oylarımızı tipik Anayasa oylamasında olduğu gibi serbestçe kullanırsak" (26 Haziran/Hakkari konuşması)

BASINDAN SEÇMELER

Tekellerin sözcüleri ne diyor?

"Mokrasialye geçiyoruz" zalinin maskesinin düşmesi üzerine tekceli sermayenin içindeki değişik politik eğilimlerin sözcülüğünü yapan başyazılar ne tutum aldılar? Çavuşoğlu-Kozanoğlu Holding'in sahibi oldu Güneş Gazetesi başyaza-

n Güneri Cıvaoglu cuntaya ve MDP'ye açık desteğini sürdürdü. Tekellerin gerici ve yayılmacı kesimlerinin sözcülüğünü yapan 12 Eylül sonrasında cuntayı "sartlı destekle-yen" Tercüman başyazısı Nazlı Ilıcak, BTP'nin kapatılmasından sonra cun-

tayı açıkça tehdit etti. Tekeli sermayenin içindeki "liberal" eğilimin sözcülüğünü yapan Milliyet başyazısı Mehmet Barlas ise, 12 Eylül sabahından beri sürdürdüğü "Evren'i destekleyelim" kampanyasını kesti ve açık muhalefete geçti.

Güneri Cıvaoglu 14 Haziran 1983

GÜNEŞ

Bundan böyle siyasete soyunma hazırlığında olanlar için sanı-rız aklın yolu, siyaset kılavuzu belli olmuş kuruluşlarda yer almakt-ır. (..) Demokrasinin geçeceği yitüzdüde birer genlik silvesi gibi küçük ve işlevsiz doküman yerine, behre-an anlam ve derinlik verecek çizgişlerde yer almak tutarlıdır, demokrasiye hizmettir.

Nazlı Ilıcak 3 Haziran 1983

Tercüman

Eğer fikir doğrusu, haklıysa, laser ışınları gibi en sert cisimleri deler de geçer. (..) Fikri, ancak fikirle yenililinsiz. Güç, doğ-ru fikir karışmasında daima ilfas eder. (..) Bunu bir su biriktirisi gi-bi ufak görecektir ancak ufkunuz darca, taşıla, toprakla doldurmay-palısınır. Aman dikkat!.. İşte o zaman, köpük köpük olur. Deli deli dalgalar sahile vurur da şaşar kalırsınız.

23 Haziran 1983

Sayın Evren az ve diyor. Evet, bilhassa ÖZ çok önemlidir. Aşolapta iz olmayınca 12 Eylül'ün temel hedefi "istikrar arayışı" na ters bir noktaya geliniz.

Mehmet Barlas 15 Haziran 1983

Milliyet

Türkiye şimdi, 1946'dan beri yaşanan dönüm noktalarından bir tanesinden daha eşineğindedir. Sistem, ya sivil ya özgürlükçi bir demokrasi olacaktır. Yada değişik bir model çıkacaktır ortaya. Türkiye'de karar mekanizmaları, tarihi yönü sapırmamak sorumluluğ-undadır.

21 Haziran 1983

Evren'in bir lider olarak görevi, normal şartları hakim kılup, sivil ve özgür bir model için hale getirmektir. Vatandaş olarak da, bunun içinde yer almaktır.

22 Haziran 1983

Bugün başta Cumhurbaşkanlığı Evren olmak üzere tüm aktör-başlı Türklerin en büyük hedefi, hızla sivil demokratik bir yöne-timle geçilmesidir.

Akışhede, siyasal ve ekonomik sorunların da aşken yönetime ve dolayısıyla Silahlı Kuvvetler sorumlulu tutulur ve ordu-millet ayrışığı başlar.

denemeler Türkiye'de... Türk emperyalizmin Latin Amerika ordularına benzemediği, darbe filan yapsa da koca zamana kışlasına dönmek için can atdığı, istisla bu ordu (Türk ordusunda) neredeyse bir gelecekte olduğu üstüne namerler ve yaveller düzmeyi 12 Eylül'den beri yaza meslek edenme nice anlı şanlı yazar şimdilerde kuzarıyor, bozanyor, ke-limelerle oynuyor, doluya koyuyor almıyor, boşka koyuyor olmuyor... Hazin Cunta'nın demokrasisine bir türlü kıfı bulamıyor...

Ama Seza'nın hakkını Seza'ya verelim. Cunta, "demokraside dö-nüş" sözünü ciddiye alanlara ka-falarnaya vura vura abdest tazeletti. Şimdi artık herkes parti kurmak için de, bir partiyi girmek için de girdiği partiden milletvekili aday ol-mak için de mutlaka Çankaya'da ki köşke bakmak zorunda oldu-ğnu kavradı. Köşkün lambası 'yeşil' yanmadıkça kimse adam atamay-acağına, yola çıkamayacağına kavradı. Kavrarnayanlara kavratıldı. Hala kavrarnayanlara kavratılacak...

Peki, Çankaya denen, Ankara'nın tepesine çökmiş o koca köşkün lambası kime 'yeşil ışık' verecek, kime vermeyecektir? Acaba general eskisi Sınalpin MDP'isi ile devlet memurluğundan müstafi Necdet Calp'ın Halkçı Partisi dışında kim-seye yeşil ışık yaktılamasın nasıl açıklanmalı? Örneğin Evren "Az ve öz parti" istediği için mi artık yeşil yannıyor bu köşkün lambası? Yoksa BTP'nin sağ, SODEP'in çöpu, bilmen ne partisinin gözünü üstünde kaşı olduğu için mi yediler vetoyu?

Kanımızca soruların yanıtı biraz daha derindedir: Cunta zorlu görey-ler üstlenmiştir. Ne pahasına olursa olsun bu görevleri yerine getirmek-le yükümlü kılınmıştır. ABD emper-yalizminin Türkiye'nin iç ve dış politikasına ilişkin "talimatları" vardır ve Cunta ne yapip edip bunları ko-tarılmaya zorlunludur.

NATO (eğer bunu ABD anlayınız) yılları "esnek mukabele" stratejisi-ni terkettmiştir. Onun yerine "Alan dış güvenliği" diye adlandırılan yeni bir strateji benimsenmiştir. Türkiye Postası'nın bu sayısının üçüncü

sekt: Sınıf savaşının bastırıldığı "istikrar" bir ülke olmalıdır Türkiye. ABD'ye, Reagan'da temsilcisi bu-lan saldırgan, yayılmacı, barış ve yumuşak dışmanı emperyalist kanatlarla tam anlamıyla başlı tekelci grupları, Türkiye tekeli ser-mayesinin ABD'nin bu politikasına gönülden ve gökten başlı kesim-mi mutlak iktidardan güvenceye alındığı bir ülke olmalıdır Türkiye...

Şimdi yeniden başa dönelim. Em-peryalizmin Ortadoğu hesapların-daki bu "görevlerin" zorunlu kıldığı iç politik koşulları kim, nasıl yaratı-bılır? Kim Çevik Kuvvetlerin toprak-larımızı sızırma tahası, ileri karakol olarak kullanmasını sağlayabilir? Kim ülkemize Ortadoğu'da "zap-ti-yelik" yaptırabilir? Kim Türkiye içi-sindeki en küçük demokratik kır-pıdanış ezmek için devletin tüm gücünü pervasızca kullanabilir?

Örneğin burjuvazinin çeşitli ke-simlerinin çıkarlarını ve politikaları-nı temsil eden partilerin, eğilimlerin göre yer aldığı bir parlamenton-dan böyle kararlar çıkarılabilir mi? Örneğin MSP'nin 12 Eylül öncesi milletvekillerine, islam ülkelerine si-lahli saldırı kararını onaylatılabilir mi? SODEP gibi, sosyal demokrat olma-sa bile, hiç olmazsa liberaliteli, bir juva demokrasiden yanalığı pek de tartışılmaz olan bir partinin mil-litvekillerine bu görevler için kim gözü kapalı, önkoşulsuz oyu kulla-nırdır?

Bestelli ki ABD emperyalizmi ve onun en sadık işbirlikçisi olan tekeli-ci kesimleri 12 Eylül öncesindeki kompozisyonuyla bir parlamentoyu baştan 'yelo' etmişlerdir. Haklıdır-lar da. Onlar -brakınız içi sınıfını-brakınız emekçi sınıfı ve katmanları-burjuvazinin tüm kesimlerini ve hatta tekeli burjuvazinin kimi ke-simlerinin siyasal itidardan ortaklığı halinde önlerine koydukları hedef-le ulaşamayacaklarını tam bir bi-lince kavramışlardır. Çankaya köş-küdeki lambanın düğmesi Cunta'nın elinde ve lambanın fişi de Washington'da, Beyaz Saray'daki bir prize takıldır.

Yeşil ışığın kimerlerince bir türlü kavrarnamaları "hikmeti"de kani-mizca budur.

Federal Almanya'daki yabancı çocukların eğitimleri çıkmazda, öğretmenler ise çaresiz...

Avrupa'nın göbeğinde geleceksiz bir kuşak: Yabancı çocuklar

Federal Almanya'da okul çağındaki yabancı çocukların sayısı artık milyonlara ulaşılıyor. Ama bu çocukların yüzde 80'i herhangi bir Alman okulunu bitirmeden öğrenimi terketmekte. Bu çocuklar meslek öğrenimi görebiyecek bir işyeri bulamıyorlar. Bilgisayar çağında bilimsiz, becerisiz, hünersiz, mesleksiz milyonluk bir kitle var Avrupa'nın göbeğinde. Geleceksiz bir gençlik ve çocuk kütlesi.

Beş yıl önceki sayısal verilere göre bile Federal Almanya'da eğitim çağındaki yabancı çocukların sayısı 713 bin 600 idi. Beş yılda, gerek yabancılar arasında doğurganlığın yüksek oluşu, gerekse aileyi birleştirme olanaklarının daralacağını hesaplayarak ülkesindeki çocuklarını yanına getiren yabancıların çokluğu gözönüne alırsanız, bu sayının iki katına ulaştığını söylemek mümkün. Yani sayılan milyona ölçülen bir yabancı çocuk kütlesi söz konusu. Okul çağında bunların hepsi. Kimileri ilk okula gidiyor. Kimileri meslek öğrenimi görebiyecekleri bir eğitim kurumundalar.

Ama bu kağıt üstünde böyle. Gerçek olana çıplaklığı ile yabancı çocukların eğitim durumunu sorguluyor. Sayılar ve sayılar dolusu yazılabilir bu konuda. Yazılmalıdır da. Ancak bir bu sayımızda karşı

sayıl verileri sunmakla yetineceğiz.

Yabancı çocukların sistemli olarak eğitim düzeninin dışına itilmesi daha Kindergarten denen çocuk yuvalarında başlıyor. Federal Almanya'da Alman çocukların yüzde 80'i, bir başka deyişle her 10 Alman çocuğundan 8'i Kindergarten'a gidiyor. Buna karşılık her 10 yabancı çocuğundan sadece 47'si bir Kindergarten'a girmekte. Biz Türkiye'ler açısından durum daha da korkunç: Yüzde 15. Yani her 10 Türkiye'li çocuğundan bir buçuk Kindergarten'a gidebiliyor.

Federal Almanya'da ilk öğretmen zorunlu. Nitekim ilkökul çağındaki yabancı çocukların yüzde 90'ı bir ilkökula başlıyor. Ama sonra?.. Sonrası şöyle, 10-15 yaşları arasındaki yabancı çocukların dörtte biri okulu bırakmış oluyor. Yaş dilimi 15-18 arasına gelince bu oran da yüzde 43'e yükseliyor. Hemen hemen aynı yarıya.

Alman eğitim sisteminde, bilindiği gibi, ilkökulların birinde bölümlerinden (Grundschule) sonra yollar ayrılıyor. Bu yol aynı zamanda yabancı çocukların eğitimini, gidebiliyor.

yani yüzde 72'si, ancak ve sadece Hauptschule denen ilkökul ikinci bölüme devam edebileceği hakkını kazanabiliyorlar. Realschule denen ortaokula gidebilen yabancı çocuklar sadece yüzde 9,6. Alman çocukları arasında ise bu oran yüzde 23. Lise (Gymnasium) söz konusu olunca yol ayrımların sertliği daha da gözle batıcı oluyor: Alman çocukların yüzde 24,8'i liseye devam edebilirken, yabancılar arasında bu oran sadece yüzde 8,4.

Yabancı çocuklar içinde Türkiye'li lerin durumu daha da içler acısı, ortaokula gide-

bilen Türkiye'li çocuklar ancak yüzde 5,2. Hele liseye gidebilenler: Yüzde 2,9.

Alman çocukların sadece yüzde 10'u bir okulu bitirmeden ayrılıyor. Yabancıların ise yüzde 60'ı okulu bitirmiyor. Türkiye'li emekçi çocuklarında bu oran kimi yerlerde yüzde 81'i buluyor.

Meslek eğitimi bu çocukların son umudu. Ama önlerinde sadece BVJ ya da MBSE kursları gibi avrutculuktan öte işe yarayan sözde eğitim olanakları var.

Çok az sayıda Türkiye'li genç (Yüzde 80'inin bir okulu bitirmedeğini hatırlayalım) aracılığıyla eğitimi görebiyecek bir işyeri bulabiliyor. Gerek 'Arbeitsamfänger' (iş bulma kurumları) ve gerekse işverenler Türkiye'li gençlere iş ve meslek eğitimi olanakları tanımlamak için yarışıyorlar ve pek başarılı oluyorlar.

Ne bir okul eğitimini tamamlayabiliş ne de bir meslek öğrenimisi yüzbinlerce yabancı çocuğu var Federal Almanya'da. Tek cümle ile Avrupa'nın göbeğinde, Anayasasında "sozial devlet" diye yazan, fırsat eşitliğini gene bir anayasal hak olarak kabul eden bir ülkede milyonlara varan bir gençlik ve çocuk kütlesi geleceği olmayan bir kuşak olarak büyüyor.

Baysal Önal, Bilim ve Eğitim İşçileri Sendikası (GEW) Hessen Bölge Örgütü Yönetim Kurulu üyesi. Bir DGB sendikasında seçilmiş olarak yönetici görev üstlenmiş az sayıda Türkiye'li emekçiden biri. Federal Almanya'da çalışan Türkiye'li öğretmenlerin sorunları üstüne Türkiye Postası, Baysal Önal'la bir söyleşi yaptı.

Yabancı öğretmenler

SÖYLEŞİ

Klaus Müller, Bilim ve Eğitim İşçileri Sendikası (GEW) Hessen Bölge Örgütü Başkanı. Müller, Türkiye Postası'nın gerek Federal Almanya'daki öğretmenlerin sendikalaşmasını ve gerekse GEW'de örgütü yabancı öğretmenlerin, özellikle Türkiye'li eğitim emekçilerinin sorunları üstüne yönelttiği soruları yanıtladı.

GEW, Cuntanın uydusu

öğretmenler eğitim sisteminde birer üvey evlat

Türkiye Postası: Sayın Önal, siz Federal Almanya'da çalışan bir eğitim emekçisiyiz ve sendikal yönetim organlarına seçmiş çok az sayıdaki yabancı öğretmenlerden birisiniz. Kışkışucu yönetici bir sendika görevlisi olarak tüm öğretmenlerin sorunlarıyla ilgili, onları çözümlemeye sorumlusunuz. Ama izin verirsiniz sizlerle ağırlıklı olarak Türkiye öğretmenlerin, Federal Almanya'da çalışan yabancı öğretmenlerin sorunları üstüne konuşalım. Yabancılar üstüne baskılar, yabancı dümenliğin bezdirici, yıldırıcı etkisi biliniyor. Acaba size Türkiye'de öğretmenler de bu baskılardan etkileniyorlar mı?

Baysal Önal: Hem de nasıl! Uzun süren bir işsizlik döneminin sonra işsizlik parası ama hakkını da verilmemiş olan bir Türkiye'de öğretmen arkadaşlarımızla, sosyal yardım filan için başvurduğunda, oturma hakkı yoksa Yabancılar Dairesi tarafından sınır dışı ediliyor. Bundan bir iki ay önce Kuzey Hessen'deki bir öğretmen arkadaşımız işsizlik parası hakkını yatırmasın diye sınırdışı etmek için sosyal yardım için başvuruda bulunmadı. Hiç bir geliri de yoktu. Yemek bile yiyemeyecek duruma düştü. Bize de sorunuymuş açmadığımız bilgilimiz olmadı. İnanın arkadaşımız açlık-tan yarı ölü duruma gelmişti. Sınırdışı edilme endişesi yüzünden ya da siyasal sığınma için başvuranların kamplardaki insanlık dışı yaşam koşulları yüzünden...

Türkiye Postası: Öğretmenlerden söz ediyorduk...

Baysal Önal: Ben de. Çok sayıda siyasal sığınma başvurusunda bulunmuş arkadaşımız var. Türkiye'de öğretmenler üstündeki acımasız baskıyı biliyorsunuz. Evet, bu arkadaşlarımız arasında intihar edenler var. Bu da sorunun arası işçi-işveren ilişkisinin sınırlarını taşıdığı, temelden çözülmemişse gereken bir devlet politikası ile karşı karşıya olduğumuzı gösteriyor.

Türkiye Postası: Çözümleyici bir önerisi var mı GEW'ni?

Baysal Önal: Var. TDL yönetimlerince yerine ilerletirler toplu sözleşmelerle saptanmış savunuyoruz biz.

Türkiye Postası: Bu genel bir istem. Yabancılar için özel bir çözüm öneriniz?

Baysal Önal: Çözüm denemez. Ama iyileştirici formüller öneriyoruz. Örneğin yabancı öğretmenlere stajyerlik, ikinci devlet sınavı yaparak eğitimlerini sürdürme, kendilerini meslekleşme aşpandan geçirmeleri olanak tanınmalıdır. Böylece bakanlık öl-

BAYSAL ÖNAL
GEW'Hessen Yönetim Kurulu Üyesi

çülerine göre de Alman öğretmenlerle düzey birliği sağlanabilir.

Türkiye Postası: Okullardaki çalışmalarından şikayetiniz var mı?

Baysal Önal: Yabancı öğretmenler açısından mı?

Türkiye Postası: Evet.

Baysal Önal: Hessen eyaletindeki gözleminiz şöyle: Yabancı öğretmenler genel olarak anadil (Türkiye) eğitimleriyle görevlendiriliyorlar. Anadil dersleri ekle olarak, olağan ders saatlerinin dışında, yani öğleden sonraları ve cumartesi günlerinde oluyor. Bir program yok. Derse katılan öğrenci grupları gelişigizel oluşturulmuş. Çeşitli düzeylerde öğrenciler var. Karmakarsık. Bu durumda çoğu okul müdürü için anadil öğretmenleri rahat-sev edici, yabancı, keyif kaçırıcı varlıklar. Arkadaşlarımız çoğu kez kilitli olduğu için ders materyallerinden bile (tebeşir, silgi, teybe vb) yoksun çalışmak zorunda kalıyorlar. Okul öğretmen toplantılarına bile çağırılmıyorlar. Sonra bir, iki, üç hafta ben aykırı olarak ders vermek zorunda kalan yabancı öğretmenler var. Okullardaki meslektaşlarıyla, sendika gruplarıyla ilişki içinde de olamıyorlar. Sıkı sıkıya sefer halinde yaşıyor bu arkadaşlarımız. Biliyor musunuz, Frankfurt'te Kassel arasında pıdip gelen arkadaşlarımız var. İkiyüz kilometredir Frankfurt-Kassel arası. Eğitim Bakanlığının öğretmenlerin ve öğrencilerin sırtından bir tasarruf politikası gerçekleştirdiği beşbelli.

Türkiye Postası: Anadil eğitimi konusunda GEW'nin görüşü ne?

Baysal Önal: Biz anadil derslerinin normal ders saatleri içinde verilmesini, dersin içeriğinin Almanca derslerle uyumlaştırılmasını ve yabancı öğretmenlerin anadil dersleri dışındaki derslere de girebilmelerini ve okul bitirme sınavlarına anadil yabancı dil olarak kabul edilmesini istiyoruz. Bunun hem biz GEW olarak hem de DGB istiyor.

Türkiye Postası: Yani sizce yabancı çocukların eğitim sorununu kim kilitli anadil eğitimi?

Baysal Önal: Hayır. Bu sorunu çok yalınlatmak-turmak olur. Anadil sorunu bir sonuç. Şu söylen-melidir: Bu ülkenin eğitim sistemi temelden cür-rük. Yabancı öğrencilerin başasızlığı bunun ka-nıtı. Yabancı emekçilere, özellikle Türkiye'liilere karşı şimdilerde açılan saldıran devlet politikasını-başlangıçtan beri yabancı emekçi çocuklarını Al-man eğitim sistemi içinde yer almaması, onları-uyum sağlamanın istemesi mümkün mü?

KLAUS MÜLLER
GEW, Hessen Bölge Örgütü Başkanı

Türkiye Postası: Sayın Müller, Türkiye'de emekçiler, Eğitim ve Bilim İşçileri Sendikası üstüne pek az şey biliyoruz. O yüzden önce bizi GEW konusunda aydınlatır mısınız?

Müller: Ben genel olarak Hessen eyaletindeki durumu biliyorum. Ama şu kadramı belirteyim ki Federal Almanya'da 550 bin dolayında öğretmen ve eğitimci var. Bunların 200 bin sendikamızda örgütlüdür. GEW bildiğiniz gibi DGB'ye bağlı bir sendika. Hessen'de örgütlülüğümüz daha yük-sek. Hessen'de 40 bin dolayındaki eğitim ve bilim emekçisinin yarısından çoğu GEW saflarında örgütlü.

Türkiye Postası: Peki, şimdi de GEW'nin etkin-liklerini, kazanımları konusunda bize biraz bilgi verin.

Müller: Biz öncelikle okullardaki ve benzeri eği-tim kurumlarındaki öğretmenleri örgütlüyoruz. Ayrıca yüksek okul ve üniversitelerdeki akademik alimlere yapan eğitim ve bilim-adamları ile çocuk yuvalarında ve benzeri kuruluşlarda pedagojik et-kinlik gösteren emekçiler de sendikamızda örgüt-lenmektedir.

Türkiye Postası: Ekonomik çıkar kazanmaya yö-nelik etkinlikler dışında kalan etkinliklerimiz?

Müller: Eğitim politikasının düzeltilmesi için savaşım veriyoruz. Bu yönde de kazanımlarımız var. Almanya'da 1850'den bu yana üç kanallı ya da dört toplumsal sınıfa göre düzenlenmiş bir eğitim sistemi yürürlükte. Buna karşı savası-yoruz.

Türkiye Postası: Nedir bu üç kanallı ya da üç sınıflı eğitim sistemi?

Müller: Kabaca özetleyeyim: İşçi çocukları için Hauptschule'ler; orta sınıflar için Realschule'ler ve egemen sınıflar için Gymnasium dediğimiz liseler. Weimar Cumhuriyeti döneminde öğre-tmenlerin bu yöndeki savaşımını ile tüm toplu-sal katmanların ve sınıfların çocukları için ilkökul düzeyinde bir ortak eğitim (Grundschule) müm-kün oldu. Biz bunu şimdi orta öğrenim basamağın-da da gerçekleştirmek istiyoruz.

Türkiye Postası: Peki sayın Müller, şimdi Türki-yeli öğretmenlerle ilgili bir soru. Federal Alman-ya'da, Federal Almanya tarafından istihdam edil-en öğretmenlere yönelik büyük bir kıyım operas-yonundan söz ediyoruz. Bunun ilk uygulamasına Batı Berlin'de de başlandı bile. Bu konuda sizin de sözünüz olmalı.

Müller: Doğrudan bir bilginiz yok. Ama bu gelişme şimdiki Federal hükümeti politikasına

öğretmenlere direnecektir

uyuyor. Bu yabancılara Federal Almanya'dan atma politikasının bir parçası olsa gerek. Dahası yabancı çocukları okul ve eğitim sisteminin dışına atma girişimidir bu. Biz, GEW olarak yabancı meslektaşlarımızla tam bir dayanışma içindeyiz. Örneğin benim sorumluluk bölgemde, Hessen eyaletinde yabancı meslektaşlarımızın işyerlerini yitirmeme-si için kesin savaşma kararıdır. Onların ekono-mik koşullarının ve çalışma koşullarının Alman hükümetlerine eşitlenmesi için savaşım veriyoruz.

Türkiye Postası: Türkiye hükümetinin, Alman makamlarına ile almın yabancı öğretmenlerin ayrılmak, yerlerine Türkiye'den, Türkiye hükümetlerine seçilip atanması öğretmenler getirilmesi yönünde istemleri, hatta hükümetler düzeyinde girişimleri var...

Müller: Biz de bu kışkırtıyı duyuyoruz. Hessen GEW olarak Federal Almanya'da istihdam edilen yabancı öğretmenlerin Türkiye'den atanarak değil eyalet hükümetlerince ile alınmalarını savunuyoruz. Biz Alman eğitim sisteminde uzun yıllar de-neyim kazanmış yabancı arkadaşlarımızın atılma-sına izin veremeyiz. Veremeyiz. Cuntanın öğre-tmenlerine karşı direniriz ve direneceğiz.

Türkiye Postası: Somut olarak bu yönde sava-şımızınza önünüzde koyduğunuz hedefler var mı?

Müller: Tabii. Yabancı meslektaşlarımızın Fed-eral Almanya'dan alınmalarını önlemek için ve cunta uyuduğu öğretmenlerin onların yerine ile alınmasını önlemek için yabancı öğretmenlerin iş sözleşmelerinin süresiz olmasını öneriyoruz ve savunuyoruz.

Türkiye Postası: Sorularımız bu kadardı sayın Müller. Ama belki sizin eklemek istediğiniz bir konu...

Müller: Evet. Var. Yabancılar politikası üstüne bir kaç söz etmiş izvin. Türkiye Postası okuyucu-larının bilmesini isteriz. Bu hükümetin yabancılar politikasını GEW reddediyor ve buna karşı savası-yor. Çünkü bu politika yabancı hemşehrilerimiz-zin çıkarlarına aykırıdır ve aileleri parçalamaya yö-neliktir. Federal Almanya 10-15 yıl önce çeşitli Avrupa ülkelerinden emekçiler getirdi. Bu yaba-çıcı emekçiler Alman ekonomisine büyük katkılar yaptılar. Bu ülkede emeklilik hakkı kazandılar. Buradaki sosyal düzenin işlerini katkılarını mümkün kıldılar. Yoksa sistem işlemezdi. Bu yüz-den şimdiki yabancılar politikasına sendikal ilke-lerden, sendikal savaşım ilkelerinden çıkarak kar-şınız ve bu bizim için sadece ve sadece bir görev-dir.

Halen işsiz olan onbinlerce işçi sadece emeklilik primlerini beklemekten alma hakkıyla yetinecekler

Dönüş primi balonu patladı: Bizden alıp, bize veriyorlar

● “Dönüş primi” olarak adlandırılan para işsizlik sigortası tarafından ödenecek işsizlik paralarının yedi aylık tutarından ibaret

Yaklaşık bir yıldan beri söylentileri sürüp giden “dönüş primi” konusu açıklık kazandı. Türkiye Postası’nın önceki sayılarında ayrıntılı olarak değindiği noktaları hemen taze görüldü. Dönüş primleri adı altında ödenecek paraların hepsi de yabancı emekçilerin Alman ithiyarlık kasalarında ve işsizlik sigortası kasalarında birliğin olan paralarından karşılıyor. Ancak Federal Hükümet üstelik bir propaganda ile bu paraları, “Almanya’nın bölünüşünden gıran” paralar olarak göstermeyi başardı.

“Yabancı İşçileri Kesin Dönüşle Özen-
dirici Parasal Onlemler” başlığı ile nitelen-
yen yasa tasarısı görüşüle göre bir de-
ğişiklikle uğramadan Federal Parla-
mento’dan geçecek ve yasalacak. Tasa-
rıya göre yasa 1 Ekim 1983 tarihinde
itibaren yürürlüğe girecek ve 30 Haziran
1984’u kadar geçen dokuz ay boyunca yü-
rürlüğe kalcak.

Açıkça belirtilmemesine rağmen yasa
tasarısına göre yabancı işçilere ödenecek
primlerin parasal tutarı en çok 1 milyar
markı bulacak. İlk bakişta yüksek gibi
görünen bu paralar aslında, işçiler kesin
dönüş yapmasalar işsizlik yardımı, çocuk
parası gibi yollarla zaten bir yıl için-
de gene aynı işçilere ödenecekti. Alman
hükümet açısından tek fark bu paraların
taksit taksit değil, bir defada ödenme-
sinin ibaret. Buna karşılık peşin olarak
primlerini alanlar artık Federal Alman-
ya’da çalışma ve oturma haklarını kesin
olarak yitiriyorlar. Cunta’nın, Avrupa
Ortak Pazarı’na üye ülkelerde serbest do-
laşım hakkını 400 milyon marka sattığı
(Türkiye Postası’nın 7. sayısına bakınız)
Sözleşmelerin kesin dönüştürme ve Türk işçi-

na düşen miktarı hesaplanırsa her çocuk
için sadece 5.5 aylık bir ödeme tutarında.

Kimler yararlanabilecek?

Kesin dönüş priminden yararlanabi-
lecekler için getirilen sınırlama ise daha
ilginç. Bu primleri alabilmek için 1 Ekim
1983 tarihinden sonra işyerlerinin kapan-
ması sonucu işsiz kalmak şartı var. Yani
halen işsiz olan yabancı emekçiler bu
primden hiç bir şekilde yararlanamay-
acaklar. Bir de kısa çalışma yapan işyerin-
deki emekçiler bu primleri alabilecekler.
Ancak bu emekçilerin yasanın yürürlüğe
girdiği 1 Ekim 1983’den en az altı ay ö-
ncesinden kısa çalışmaya girmiş olmaları
gerekir. Örneğin 1 Nisan 1983’te yada
daha öncesinden kısa çalışmaya girmiş o-
lan ve halen de kısa çalışmaya sürmekte
olan işyerlerinde prim alacaklar.

Danimarka’daki “polis cinayeti”ni göçmen işçi örgütleri kınadı

Danimarka polisinin Türkiye’li iş-
çi Osman Polat’a dövme öldürmesi
hem Danimarka’da hem de diğer ül-
kelerde geniş tepkilere yol açtı. Ha-
tırlandığı gibi geçtiğimiz 20 Hazi-
ran günü, Danimarka polisi bir Da-
nimarkalıyla tartıştığı gerekçeyle
Osman Polat’ı evinin önünde, polis
arabasının içinde ve götürüldükleri ka-
rakolda sopalara dövme öldürmü-
şlerdi.

Ölüm fişine 20 Haziran günü ne-

Amma örneğin 5 Temmuz günü kısa ça-
lışmaya giren bir işyerinde çalışan işçile-
rin prim alabilmeleri için kısa çalışma-
nın altı ay sürmesi gerekiyor.

Ne zaman başyurulacak?

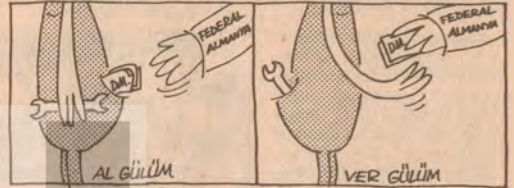
Yasa tasarısı yabancı işçileri kesin dö-
nüşle zorlamak için onlara alıncaklar kar-
verme zorunluluğu da getiriyor. İşsiz kalan
yada kısa çalışmada olan bir emekçi
primden yararlanabilmek için sadece
iki ay içinde karar vermek zorunda. Daha
geç kalırsa gerçi gene prim alabilecek.
Ancak primlerinden bir kesinti yapıla-
cak. Bir tür “cekkime cezası” almamak.
Üstelik oldukça yüksek bir kesinti bu.
Geç kalan her ay için, işsiz durumda
olanlardan 1.500 mark, kısa çalışmada
olanlar ise 750 mark kesilecek.

Bir önemli kural daha

Kesin dönüş primi alabilmek için ge-
tirilen kurallar arasında genellikle göz-
den kaçan çok önemli bir kural daha var.
Kesin dönüş priminden yararlanacak ya-

Arbeitsamt’a bir yanıt: “Lütfen Türk yollamayın”

Friedrichshafen muhabirimiz bildirir-
yor: - Bodensee kıyısındaki Friedrichshafen’de, “Yabancı dışmanlığı stigde Türk dışmanlığı dönüştür” diyenlere hak ver-
diklerini yeni ve ilginç bir olaya tanık
oldu. Kent İşçi Bulma Kurumu tarafın-
dan Metzeler lastik firmasına gönderilen
Türkiye’li bir işçi, firma tarafından işe alın-
madı. Metzeler firması Türkiye’li emekçiyi
“İşe almadığını resmi olarak Arbeitsamt’a
bildirmek” amacıyla gerekli cevap yazısına
bir de küçük pusula ekledi. Firmanın res-
mi müdür ile damgalanan pusulada aynı-
nen şöyle yazıyor: “Bitte keine Türken schicken!”

bancı işçinin “tek başına kesin dönüş”
yapması yetmiyor “alesinden de kesin dö-
nüş yapması” gerekiyor. Bu durumda
en yımser sayılarla düşünüldüğü dönem-
de 300 bin’in üstünde Türkiye’li’nin (ba-
ba, anne, çocuk vb.) kesin dönüş yapması
bekleniyor.

Ya halen işsiz olan ne yapacak?

Tasarı halen işsiz olan Türkiye’li-
lere herhangi bir ödeme yapmıyor. İşsiz kal-
masına rağmen kesin dönüş primlerini
yararlanmak unudu ile bugüne ka-
dar bekleyen yabancı işçiler bu durumda
tam olarak ortada kaldılar. Federal Hükümet
halen işsiz olan ve prim için umut
besleyen yabancı işçilerde oturma çıkacak
kayınmaz moral çöküntüsünü de iyi de-
ğertirirdi ve onları güya bir olanak ta-
nıdı. Buna göre kesin dönüş yapanlar,
emeklilik sigortasından birliğin olan
primlerinin işverenlerce yatırımlar dışın-
da kalan kesimini (yani kendi yatırdı-

ğı primleri) kesin dönüş yaptığı takdirde
hemen alabilecekler. Eskiden bunları
alabilmek için kesin dönüşten sonra iki
yıl geçmesi gerekiyordu. Bugün ise bu
paralar hemen ödenecek. Böylece işsiz
olan yabancılar “Bari emeklilik primleri-
mizi beklemekten alma olanağımıza kav-
şalım” diyerek kesin dönüş yapmaya zor-
lanacaklar.

Kaç kişi ölenecek, kaç patlayacak?

Federal Hükümetin yaptığı hesaplara
göre 1 Ekim 1983’ten sonraki dokuz ay
içinde ıflas yada benzeri nedenlerle 19
bin kadar Türkiye’linin kesin dönüş ya-
pamaları bekleniyor. Bunlar, 10.500 mark
primden ve 1.500 marklık çocuk para-
sından yararlanabilecekler, halen işsiz
olanlardan ise 55 binin birliğin emeklilik
primlerini toplan ve beklemekten al-
ma olanağında yararlanarak dönmeleri
bekleniyor. Bu durumda 74-75 bin işçi
hesaplara göre kesin dönüş yapacak.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Neden 35 saat çalışma !

Metal İşçileri Sendikası IG-Metall 1984
yılı için 35 saat çalışma...

Yılmaz KARAHASAN
yani ancak yüzde 6,25 oranında olmasa
demektir.

Türkiye Postası'nın 10 sayılı markası (hatırlanması kesin dönüş yapan Türkçü-ler için uzun süre için Avrupa'da işgücü satma olanağı ortadan kalkmış oluyor.

Tasarı ne diyor?
Kesin dönüşü özendirme yasa tasarı-nda işçilerin 10 bin 500 mark "dönüş primi" ödenmesi öngörülmüştür. Aslında bu para işsizlik sigortası tarafından işsiz kalmış bir emekçiye ödenecek işsizlik paralarının yedi aylık tutarından ibaret. Ayrıca kesin dönüş yapan işçilerin yan-larında Türkiye'ye dönen her çocuk için de 1.500 mark ödenecek. Bu ise Fe-deral Almanya'nın eğitim, sağlık hizmet-leri için yaptığı harcamaların çokuk başı-

lerdi.
Olay özünde 22 Haziran günü orta-ık bir basın açıklaması yaparak Dan-ımarka Göçmen İşleri Federasyo-nu (IND-SAM), Türkiye İşçiler Der-neği (GFD), Fasi İşçiler Derneği (FMAD) ve Filistinli İşçiler Derne-ği (PWU) bu olayın ırkçılarından ya-bancı düşmanlığından açık bir göster-gisi olduğuna işaret etmişler ve Po-lar'ın Türkiye'deki 5 çocuğunu ve ailesinin geleceğinin Danimarka hü-kümeti tarafından garanti altına alın-masını istemişlerdir.

şöyle yazıyor: "Bitte keine Türken schicken!" Yani Lütfen Türk göndermeyiniz! Mark Lin-dau imzası ve Metzeler Kutschok GmbH kaşesi ile damgalanan pusulası karşı yeri-İşçi Bulma Kurumu da (Arbeitsamt) tep-kisiz kalmayı engelledi.

Yeni işçisi işsizleşme hareketinde haf-yılı toplu iş sözleşmesi hareketinde haf-yılı çalışma süresinin 35 saate indiril-mesini ileri sürmeyi kararlaştırdı. Bu is-temin gerçekleştirilmesi çalışma koşullar-ının insanlaştırılmasına, toplumsal ya-şam koşullarının geliştirilmesine ve işsiz-lik sorununun çözülmesine önemli ölçüde katkıda bulunulabileceği için zorun-ludur. Bu açıdan bakıldığında bunun to-pumsal politik bir sorun olduğu ve bu nedenle de bu istemin gerçekleştirilmesi yönünde verilcek kaygının da toplumsal politik bir kavga olduğu açık-seçik orta-dır.

Tarihsel deneyimler şu gerçekçi vurgulu-yu: Sendikal örgütlerin ileri sürdükleri istemleri gerçekleştirilebilirler, bu istem-lerin iyelerce bilinişme, benimsenmesi ve hayata geçirilmesi için savaşında karar-lı olmalarına bağlıdır. Öte yandan kamu-oyunun da desteğinin alınması, en azın-da karşı çıkmasının önlenmesi önemli bir faktör. Bu nedenle sendikal örgütler kamuoyuna yönelik bilgilerinde-me ve kamuoyunun desteğini alma uğ-raşlarını yoğunlaştırmak zorundadırlar. Ve aslında kamuoyunun çoğunluğunu, sendikal örgütlerin iyeleri dahil, emekçi halkın kendisi oluşturmaktadır.

Patronlar ve onların siyasal alanda çıkar temsilciliğini yapan bazı parti ve politikacılar çalışma süresinin tam ücret denkleştirilmesi koşulu ile kısıtlamalarını işlet-melere, altından kalkamayacakları bir maddi yük getireceğini, bu nedenle de-fa fazla rasyonelizasyona gitmeye zorlan-caklarını ve bunun sonucu da işsizliğin daha da artacağına ileri sürüyorlar.

Çalışma süresinin kısıtlatılması elde edilen istihdam olanaklarının yüzde 50'sinin patronlarca rasyonelizasyon önlemlerine başvurularak yok edildiği doğrudur. Şim-diye dek elde edilen kesin deneyimler bu-nu belgeliyor. Fakat yine de gerçeyi yüzde 50'lik bir istihdam olanağı kalmış oluyor. Diğer bir deyimle: Haftalık çalışma sü-resinin 40 saatten 35 saate indirilmesi ile tüm ekonomide 1,5 milyon insana yeni istihdam olanağı yaratılmış oluyor.

Patronlar ve siyasal temsilcileri, çalış-ma süresinin kısıtlatılması ortamında işlet-melerin masraflarının artacağını, yani iş-sizlerin her saat başına maddi yükün yüz-de 2,5 oranında çoğalacağını ileri sürü-yorlar. Ve buradan hareketle de çalışma süresinin 5 saat kısıtlatılması, işçilerin ileri sürdüğü yüzde 12,5 oranında artması anlamına gelir diyorlar. Bu iddia da tam doğru değil. Yüzde 50'lik rasyonelizasyon etkisi masrafların da yüzde 50 azalması,

Öte yandan iş ve İşçi Bulma Kurum-larında kayıtlı 2,5 milyon işsiz, gerekçe aile arayan üç milyon insan bulunmak-tadır. Ve işsizlik topluma yüzde 70 ile 80 milyar DM'ye malolmaktadır (işsizlik para-sı artı devlet bütçesinin kaybettiği vergi gelirleri). İşsizliğin finansmanı için devlet-çe yüzde 70-80 milyar DM harcamasına aklıcı ve gerçekçi bir ekonomi politikası ola-bilir mi? Aklıcı ve gerçekçi ekonomi po-litikası, devletlerin istem ve önerileri yönünde "istihdam programlarının" finans-manını öngören bir politika olabilir. Top-lumsal çıkarlar bunu gerektirmektedir.

Tam ücret denkleştirilmesi koşulu ile çalış-ma süresinin 35 saate indirilmesi bir yandan istihdam olanaklarını önemli ölçüde geliştirirken toplumsal satınalma gü-cünün düşmesini de öleceğinden üre-tilen malların pazarlanabilmesi ve sunulan hizmetlerin kullanılabilmesi fırsatını vere-recek, öte yandan da işsizliğin finansman masraflarının yoğun bir biçimde azalmas-na da katkıda bulunacaktır. Ve bu da, bir yandan devlete istihdam programları-nı daha kolay finanse etme olanağı sağ-larken öte yandan da bütçenin gelir ver-gilerinin de artmasına katkıda bulunaca-ktır.

Haftalık çalışma süresini kısaltma sava-şımında destekleyici diğer yan önlemler de, işyerinde patronların yoğunlaştırmak isteyecekleri randıman baskılarına karşı dirençli bilinci bir biçimde ögütürken, özellikle fazla mesailerde de kesinlikle karşı çıkacak olacaktı. Üç milyon işsiz bu-lundugu bugünkü ortamda bile işçi başı-na yılda 90 saat fazla mesai yapılmakta-dır. Aritmetiğe vurduğumuzda bu iki mil-yon işçiyi denek gelmektedir. Gerçekten zorunlu olan (tamir ve gibi) fazla me-sailere tabii ki olanak verilebilir, çok defa verilmektedir de. Ancak genelde kesinlikle karşı çıkacak ve fazla mesailerin büyük ölçüde yoğun bir biçimde azaltılması zo-runludur.

Parolamız "Her çok kişi için sürekli iş-sizlik yerine, herkes için daha fazla ser-best zaman" olacaktır. Bunu gerçekleştir-me tam bir birlik, dayanışma ve bilinç içerisinde kararlı bir savaşım gereceğini toplumsal-politik yaşamımızın gücüne bağlıdır. Ve bu savaşım aynı zamanda, egemen sınıfların iş hareketinin ekono-mik ve demokratik kazanımlarına karşı başlatılmış yoğun saldırıya karşı bir savaşım-dır. İlerideki toplumsal gelişimin siyasal yönünü, kaderini saptayan bir savaşım olacaktır.

Bir siyasal sığınmacı Alman iltica Dairesi'ne ifade vermeyi reddetti

Bata Berlin 19. Mahkemesi'nin resmen saptadığı ve gazete-mizin ikinci sayısında ayrıntılı olarak yer alan, siyasal sığınma-cı dosyalarının MIT'e aktarıldığına ilişkin haberimizde dayanarak Yalçın Aşkın adlı bir siyasal sığınmacı, Federal Asil (Sığınma) Dairesi'ne ifade vermeyi reddetti.

Aksorel darbeden üç ay kadar önce Bata Berlin'e gelen İs-tanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisi mezunu Yalçın Aş-kın hakkında halen Türkiye'de "gerçi kamuoyu" diye anı-lan anti-faşist gösteri ile ilgili olarak açılmış bir dava yürü-mekte. Askeri darbeden sonra siyasal sığınma için başvuran Aşkın'a, sığınma başvurusu ile 10 Mayıs 1983 günü Federal Sığınma Dai-resi'nin Berlin bürosunda bulunması için davetiye gönderildi.

Söz konusu davete Alman avukatı ile birlikte giden Yalçın Aş-kın, sorguya başlamak üzere hazırlanan Alman göreviye avu-katı aracılığıyla şöyle dedi:

Biz bugün buraya geldik. Ancak sorgu veremeyeceğiz. Nedeni de, gazetelerde okuduğumuz gibi Alman İstihbarat Örgütü BND ile Türkiye MIT'i İstihbarat Teşkilatı MIT'in birlikte çalışıyor olma-ları ve Federal Sığınma Dairesi'ne başvuran Türkiye'nin sığınmacıla-rının dosyalarının BND aracılığıyla MIT'e gönderilmesi, "

Yalçın Aşkın'ın anlatışına göre memur bu açıklamadan dolay tam bir şaşkınlığa-jirdi ve önce yazılanmaya kalkıştı. Ancak Yalçın Aşkın ve avukatının direnişleri karşısında oldu, memu-run üstü durumundaki bir memure el koydu. Davranışlarından gerçeye bir görüşü olduğu anlaşılabilir memure, Aşkın'ı sorgu vermek için ikna etmeye çalışıldı. Ancak ve avukatı bir kez daha reddettiler ve Alman memurlar sonunda bir tuta-nak düzenlemek zorunda kaldılar.

Yalçın Aşkın'ın avukatı oldu "Federal Sığınma Dairesi'ni bir geri adım atmak zorunda kaldığı" biçiminde yorumluyor ve bunu bir kazanım olarak değerlendiriyor.

Sinema üstüne faşist denetime doğru: Yeni Türk Sinema Yasası

“Bundan böyle iyi film yapabilene aşkolsun!”

● Tasarı yasallaşırsa, yurtdışında ödül kazanabilecek nitelikte hiç bir film yurtdışına çıkamayacak; yurt dışında pazarlanamayacak. Yerli ve yabancı bütün filmler sıkı bir denetimden geçecek. “Anayasanın reddettiği zararlı ideolojilerin toplumda yayılmasına yönelik filmler yasaklanacak. Sinema sanatçıları, tasarrının sinema sanatını gerileteceği, iyi film yapmayı olanaksız hale getireceği görüşünde birleşiyorlar.

Bir süreden beri çalışmalar sürdürülen yeni “Türk Sinema Kanunu Tasarısı” hazırlandı. Önemündeki güleride yasalaşması beklenen tasarı bütün yerli ve yabancı filmlerin denetimden geçmesini; iyi filmlerin yapımdan önce senaryo ve özetin denetlenmesini, daha sonra ise filmin bütününe sansüre tabi tutulmasını öngörüyor. Yurt içinde bu fiile sansürden geçmeyen filmler yurt dışına çıkarılmayacak, yurt dışındaki yarışmalara sokulamayacak.

Tasarı, Türk filmciliğini desteklemek adı altında, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı bir Devlet Sinema Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmasını ve kamu kuruluşları elindeki film stüdyolarının tümünün Devlet Film Stüdyoları adı altında toplanarak tek elden yönetilmesini öngörüyor.

6 ay kadar hapse ve ağır para cezaları-na mahkum edilecekler.

Yasa tasarrının gerekçesi ise oldukça ilginç. “Sinemanın genellikle bir temayla ve eğlence aracı olarak düşünüldüğü ve Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana sinemayla ilgili hiçbir yasaların çıkarılmadığı” belirtiltikten sonra “Türk sineması kanunsuzdur” deniyor. Sinema alanında çok sık işlendiği, buna karşılık çok rüftiğindeki fillere karşı yeterli cezai yaptırımların bulunmadığı iddia ediyor ve Türk sinemasının en önemli sorununun bu olduğu ileri sürülüyor. Bu yüzden de yasa, Türk Ceza Kanunu’nda zaten var olanların dışında, sinema alanına yeni cezalar getiriyor. Yasa tasarrının gerekçesinde Anayasa’nın reddettiği zararlı ideolojilerin toplumda yayılmasını önlenmesi ve toplumun bu akımlardan korunması için ulusal kültür varlığının hızla işlen-

bildiriliyor. Kimi sinema sanatçıları, örneğin Ömer Kavur, Mijde Ar, Hale Soygazi tasarrının pek de yeni bir şey getirmedini, 12 Eylül sonrası çıkarılmış ve halen yürürlükte olan kararname ve hükümlerle yasalaştırılmasından ibaret olduğunu söylüyorlar.

Şöyse dönemlerde yaptıkları filmler TRT’de sinemada başan kazanmış olan iki yönetime, “Hakkı’nın Bir Mevsim” in yönetmeni Erden Kiral ve “At” in yönetmeni Ali Özgentürk, tasarrın Türk sinemasını gerileteceği görüşünü paylaşıyorlar. Erden Kiral: “Yerli filme yurt dışı kapıları iyice kapandı. Oyuncu bu yapımla maliyetlerle filmin sadece yurt içinde kalmayı, yurt dışına çıkamaması, satılmaması filmler için çok kötü olur. Yalnız je piyasası filmler ayağa kalkamaz. Bu tasarı ticaret yasalarını bile aykırı” diyor. Ali Özgentürk ise: “Tasarı sinema alanında bismisiz ve

Anlaşılan bunlara şimdi de ceza yitindendiği ekleniyor. Sinema bir ‘suç’, sinemacı ise bir ‘suçlu’ değildir. Bundan böyle sinema yapmayı sürdürenlere aşkolsun” diyerek, tasarrın yasalaşması halinde, Türkiye’de iyi film yapmanın, sinema sanatını sürdürmenin olanaksızlaşacağını dile getiriyor.

Sinema oyuncusu Hale Soygazi, “Yasa tasarrının gerekçe bölümü okununca, insan Türk sinemasına da adeta bir TRT durumuna sokulacağı izlenimini ediyor. Sanata getirilen bu tür kısıtlamalar onu ‘siyasal iktidarların yansıması haline sokar ve sanatı kırar. Filmler zaten iki aşamalı bir denetimden geçiyor. Üstelik de bu denetim, 1939 yılında Mussolini İtalya’ndan alınan bir yasaya göre polislerin araması sonukmuş. Geçmişteki deneyim, niteliksiz filmlerin, seks filmlerinin bu sansürden kolaylıkla geçtiğini göstermiştir. Yeni yasada aynı durum pekiştirilerek sürüyor. Üstelik şimdi düzeyli sanat filmlerinin yurt dışına gitmesinin engellenmesi de söz konusu. Çözüm, özerk bir Türk Sinema Kurumu oluşturulmasıydı, görülen o ki tam tersi yapılıyor” diyor.

Sinema çevrelerinin karşı çıktıkları tasarı yasalaşacak olursa, son yıllarda sansür durumun hiç değişir yurt dışında aşarak gösterilebilen nitelikli filmler, sanat filmleri, toplumsal içerikli filmler artık bir hayal

olacak ve Türk sinemasının, son bir kaç yıldır, tüm baskı ve engellere rağmen almış olduğu yol iyice tıkanacak. Öte yandan, bağımsız kamu kuruluşlarının, örneğin üniversitelerin sinema enstitülerini yaptıkları sanat değeri olan ve sansürü aşabilen özel filmler de şimdi iktidar denetimi altına alınacak. Önemündeki yıllarda, örnekleri TRT’de görülen yeteneksiz, geri ve gerici sözde sinemacıların, senarist ve yapımcıların şöen, gerici, ilerleme, barış düşmanı ve ‘cunta Anayasası’nın faydalı bulduğu sermaye ideolojisine’ uygun filmleri tek merkezden yaygınlaştırmak ve yığınlar bul yoldan da uyutlmaya çalışılacak. Öte yandan, getirilen istenmeyen yapımların, rejisörlerin maddi yönden de batırılmasını, sinema piyasasından silinmesini kolaylaştıracak.

Yasarrın getirdiği sözde vergi muafiyeti gibi teşviklerin de sadece Film Denetleme Kurulu’nun onayını almış fillere uygulanacağı düşünüldüğü, önemündeki yıllarda Türk sinema sanatının ciddi bir gerileme dönemine gireceği anlaşıyor. Onat Kutlar’ın dediği gibi “bundan böyle sinema yapabilene aşkolsun!”

Hollanda’da uluslararası “Geleneksel Rotterdam Şiir Şenliği” yapıldı

Rotterdam’da her yıl düzenlenen geleneksel “Uluslararası Şiir Şenliği” 12 Haziran günü kentte Westzijdijk Parkı’nda yapıldı. Rotterdam Sanat Derneği tarafından düzenlenen şenliğe çok sayıda ulustan sanatçı ve kuruluşlar folklor, şiir, tiyatro ve müzik gösterileri sundular. Şenliğe onbinlerce yerli ve yabancı sanatsever izledi.

Şenliğe en etkili sanatsal etkinliği Batı Berlin İnci Korosu’nun gösterisi oldu. Tahsin İnçici yönetimindeki koronun söylediği “gurbet türkülerini” dinleyen başörtülü Türkiye’li kadınların ağladıkları dikkati çekti. Şenliğe Türkiye’li sanatçıların etkinlikleri arasında Ayat Özkan’ın şiirleri, HTTB’nin kurduğu “Eh Kapısı” İnci Tiyatrosu’nun Berthold Brecht’

HALE SOYGAZI

"Türk sineması TRT mi yapılıncak?"

Yeni sinema yasa tasarısının en önemli yanlarından biri, 8. bölümünde cezai hükümler getirmesi. Yasaya aykırı davranışlar hapis ve ağır para cezalarına karşılanacaklar. Örneğin genel ahlak ve adaba aykırı, milli güvenliğini bozucu ve şüphe tahrik edici filmler yasaklanırken, bunların yapımcılarına, sorumlularına verilen cezalar dışında, filmi gösterenler de 1 aydan

çin usulü altıtır varlığının huzuruna ve yayılması öngörüldü. Bütün bunların anlamı ise, sinema üzerinde, egemen güçlerin ve iktidarların ideolojisi dışında en küçük bir "sızma"ya bile olanak tanımayacak sıkı bir sansür ve denetim getirilmesi. Denetim çeşitli kuruluşlardan seçilecek Film Denetleme ve Değerlendirme Kurulu tarafından yapılacak. Böylece bu kurul tüm sinema alanını, tüm filmleri istediği gibi denetleme, engelleme, sansür etme hakkına sahip oluyor.

Sinema sanatçıları ne diyor?

Yasa tasarısı, beklenilebileceği gibi sinema çevrelerinde tepkili karşılandı. Tasarının film yapımcılarına ve yönetmenlerine hiçbir kolaylık getirmediği, aksine eskilere oranla daha büyük zorluklar çıkardığı

Belçika'da "Göç" konulu bir karikatür sergisi açıldı

INFO-TÜRK Kolektifi, 1982-1983 kültürel faaliyet dönemini, 17-23 Haziran tarihleri arasında, Brüksel'de, Uluslararası Basın Merkezi (IPC)'de, "Gurbette Çalışanlar..." konulu bir karikatür sergisine kapattı.

Avrupa'ya emek gücü ihraç eden ülkelerin karikatüristlerinin katıldığı uluslararası sergide, Türkiye'den de Sait Münzer, Emre Senan, Mahmut Akgün, Cengiz Dönmez, Atila Özer, Canol Kocagöz, Beytullah Heper, Ali özbeke, Erdemcan Erbaş, Erdoğan Karayel, İsmail Sezer, Atay Sözer, Refik Tiniş, Ahmet Kapan, Faruk Çağlı, Rasim Abay, İbrahim Tuncay, Naci Yavuz, Mehmet Ali Türkmen, Sadi Dinççay, M. Raif Ersoy, Mehmet Salih Ünsal, Fethi Develioğlu, Hasan Seçkin, Metin Açıkgöz, Zekeriya Okulu, Aslan Mehmet, Kemal Akkoç, Mahmut Karatoprak ve Raif Zon'un eserleri de yer alıyor.

Sergi, 1982 yılında Federal Almanya'da EXILE-KULTURCENTRUM tarafından düzenlenen "göç" konulu bir karikatür yarışmasına katılan Türk, Yunan, İtalyan Yugoslav ve İspanyol karikatüristlerinin eserleri arasında seçilmiş 128 karikatürden oluşuyor.

Karikatürlerde, yurt dışına göçün nedenleri, göçmenlerin yurdunları terkederken besledikleri düşler, gittikleri ülkelere karşılaştıkları acı gerçekler ve o ülkelere toplumlarına kaynaşmada çektikleri güçlükler işleniyor.

Sergi ilk kez Federal Almanya'nın Duisburg kentindeki International Centrum'da açılmış, Alman gazetelerinde, radyo ve televizyonlarında geniş yankı yaratmış. Bunun üzerine sergi öteki Alman kentlerinde de açılmış bulunuyor.

Brüksel'de açılmakta olan sergi, Belçika'daki göçmen işçilerin sorunlarını ele alan başka karikatürlerle de zenginleştirilmiş bulunmaktadır.

yasalarına bile aykırıdır. Ali Özgentürk ise "Tasarı sinema alanda bağımsız ve özgür yaratmanın önünü açan yasalama yapısı getirmiyor. Sinemanın kimsesizliği yasalaşmıyor" diyor.

Senaryocu, sinema eleştirmeni Onat Kutlar ise, "Tasarı, daha çok bir ceza yasası niteliğinde. Yıllardır sinemaya ilgi, sadece 'sansür ve rüsum' konusundadır.

ERDEN KIRAL

"Türk sineması gerileyecektir"

Mainz'da Pir Sultan Abdal Gecesi yalnız bir eğlence gecesi değil demokratik bir etkinlik oldu

Mehmet Ünal bildiriyor

"Serler defola, yiğitler safola, yardımcımız halko! Varlığımız, birliğimiz, bir olamızız merhaba!"

Mainz'da bu sözler ile başlayıp bu anlayış ile biten Pir Sultan Abdal Gecesinde, özü ile, sözü ile halk ile kaynaşan Pir Sultan yeniden bir gül gibi gönlüllerde açtı.

Türküler okundu, zalime karşı. Türküler okundu birliği vurgulayan. "Çok keramet varısında" denilirken, yüceldi insanlık, güçlendi... "Tevekkülü Tealallah" derken kadercilik değil, dayanışın çözümünü çağların birliği getirecektir" yargısı yüceldi.

İşte 11 Haziran 1983 günü yapılan Pir Sultan Gecesinde özet. Gerek amatör, gerek tanınmış ozanların katıldığı gece işte böyle sürdü ve bitti.

Dörtüzye yakın kişinin katıldığı gecede Türkiye Postası da bir sergi açtı.

İşçi Ozan Kamer Sevim gecesi "Merhaba" türküsü ile açtı. Daha sonra sıra ile Ozan Turan Işık, Ozan Serabi, Sümeıra ve Ruza Aslanoglu programlarını sundular.

Genel olarak Pir Sultan'ın açıklayan en güzel sözcek "imece" olsa gerek. Bu, gece boyunca bir kez daha vurgulandı. Pir Sultan'ın, Şeyh Bedrettin gibi, Köroğlu gibi, Dadaloğlu gibi, Nazım Hikmet ve daha nicelele gibi, yurduna, yurdunun taşına toprakına, halkına bağlılımı vurguladılar. Ve yeniden, yeni bir öze O'nun türkülerini söylemeye durdular.

Gecce Türkiye sunuldu. Buna rağmen çok sayıda Alman da katıldı ve dört saat süren gecesi iyi ile izlediler. Dostlukların pekişmesinde, yeni dostlukların oluşmasında yeni olanaklar doğdu.

Günümüzde yabancı düşmanlığa karşı en etkili ilacın "birlik" olduğu vurgulanan gecede, sessizliğin kırılması gerektiler, ancak yerli-yabancı işçilerin birliği ile sorunların üstünden gelecekleri yinelenildi.

Gecce birçok seyircinin sermah dönmesiyle sona erdi.

Sümeıra'ya kucak dolusu istek geldi

Gecceyi izleyen Türküyle emekçilerden bir grup

Tüm baskı, terör ve tutuklamalara rağmen

Şili'de 1,5 milyon işçi Pinochet'e karşı genel grevde

Yıgınlara hareketliliği 10 yıllık diktatörlük döneminden sonra, ülkenin tarihsel bir dönüşümün işğine geldiğini gösteriyor

Şili halkı diktatörlüğü alaşağı edecek tüm mücadele biçimlerini kullanıyor ve en geniş güçleri birleştirme dönemini yaşıyor.

Şili'de Haziran ayının 14'ünde yüzbinlerce kişi Santiago'da ve diğer kentlerde Pinochet diktatörlüğünü çeşitli eylem biçimleriyle protesto ettiler ve demokrasiye dönüşmesini istediler. Polislin gözyaşartıcı bomba ve cop kullandığı gösterilerde, iki kişi öldürüldü, onlarca kişi yaralandı, yaklaşık 1350 kişi gözaltına alındı, aralarında 30 kadar sendika yöneticisi de olmak üzere yüzlerce kişinin işine son verildi.

Olayların sonunda Şili Emekçileri Ulusal Birliği Komitesi (CNT)'nin Başkanı, Bakır İşçileri Sendikası lideri Rudolfo Se-

guel'in tutuklanması olayını protesto eden bakır işçileri Şili'nin en büyük dört madeninde grev başlattı.

Ancak diktatörün arttırdığı terör ve baskıya karşın, 23 Haziran'da madenlerde, limanlarda, ulaşım araçlarında, petrol, kimya ve inşaat kollarında çalışan yaklaşık 1,5 milyon işçi greve çıktı. Nakliyeciler Birliği yönetiminin yaptığı açıklamaya göre otobüs, taksi ve kamyon şoförlerinin yüzde 90'ı işi bıraktı, 24 Haziran'da üniversite öğrencileri Santiago'da grevi işçi-

leri desteklemek amacıyla bir gösteri yaptılar. Aralarında Şili Komünist Partisi'nin de yer aldığı beş Şili partisi Meksiko kentinde yaptıkları bir açıklamayla, dünya kamuoyunu ülkelerindeki grevi desteklemeye çağırdılar.

Gazetemiz baskıya girdiğinde Şili'de grev ve gösteriler sürüyordu.

Pinochet'in planları bozulabilir

Şili'de yığınların hareketliliğindeki artış, Pinochet rejiminin çürümüşlüğüyle birlikte, anti-faşist direnişin de boyutları ve birliği açısından yeni bir aşamaya ulaştığını gösteriyor. Önlümüzdeki dönemde daha da genişleyecek olan protesto eylemleri, 1989'a kadar iktidarda kalmayın hesaplayan Pinochet'in planlarını bozacak niteliğe ulaşabilir. Geçtiğimiz günlerde İtalyan *Mesacero* Gazetesi'ne bir demec veren Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Louis Corvalan da diktatörlüğün alaşağı edilmesine hizmet edecek her türlü savaşım biçiminin yararlı olduğunu söyleyerek, "Şili komünistleri, ordu mensupları ve sağ partiler de içinde olmak üzere diktatörlüğe son verme ve demokrasiye dönme kararını olan bütün güçleri destekliyor" dedi.

Bugün Şili'de ekonomik ve politik krizden varlığı boyutları sonucunda, sadece eylemler yığınlar ve en yoksul kesimler değil, bir zamanlar Pinochet'i desteklemiş olan, bugününün bazı kesimleri de diktatörün gitmesini istiyor. Bu kesimler, bugünkü gemenlik biçimi çerçevesinde yapılacak bazı değişikliklerle yedimneyi ve genel olarak düzeni sürdürmeyi hedeflese-ler bile, onların şu anda Pinochet'i desteklememeleri rejimi sarsıyor, isten çürütüyor. Böylece sol güçlerin halkı hare-

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 8 1 Temmuz 1983

Fransa tarihindeki en büyük barış gösterisi yapıldı

Paris'te 500 bin kişi barış için yürüdü

19 Haziran Pazar günü Paris'te "100'ler Komitesi"nin girişimi ile yapılan sınırlı nüfuslu barış yürüyüşüne 500 bin kişi katıldı. Başkentini Vincennes Korusu'ndaki barış şenliği yığınları bir mitingle sona erdi.

Çeşitli politik ve dini akımların temsilcilerinin yer aldığı "100'ler Komitesi"nin gösteri çağrısına 120 kadar dinsel, mesleki ve politik kuruluş destekledi. Bunlar arasında Ulusal Barış Hareketi, ülkenin en büyük sendikal örgütü CGT, Komünist Partisi gençlik ve kadın örgütleri, Birleşik Sosyalist Partisi, Sol de Gölçüler, kilise örgütleri, Anti-faşist Direniş Savacıları, öğretmen ve öğrenci kuruluşları yer aldılar.

Miting sonunda yüzbinlerce kişinin imzasını taşıyan bir çağrı kabul edildi. Bu-

terisinin, son NATO dışişleri bakanları toplantısının Paris'te yapıldığı, NATO çevrelerinde Fransa'nın NATO'nun askeri kaderinde dönüşüm söz edildiği, Fransa'nın özel askeri birlikleri kurmaya hazırladığı bir dönemde yapılması ona ayrıca bir anlam kazandı.

Fransız Sosyalist Partisi'nin desteklemediği barış gösterisini, gerici güçler de yoğun bir anti-komünist kampanya yürüterek protesto ettiler ve yığınları katılmayı engellemeye çalıştılar. Buna karşın, "Barış ve yaşamı seviyoruz" belgisiyle yüzbinlerce kişinin gösteriye katılması barış düşmanlarına güçlü bir yanıttı oldu.

Barış Şenliği'ne değişik ülkelerden gelen kalabalık bir delegasyon, yarınsa, Paris, Strasbourg, Orleans, Metz ve diğer yörelerden çok sayıda Türkiye, Türkiye-

Genel grev çağrısı yapan sendikacılar tutuklandı

Thatcher'ın kazanması NATO'yu sevindirdi

İngiltere'de 9 Haziran'da yapılan seçimlerde Muhafazakar Partisi oyların yüzde

seçimlerin zamanlamasını iyi seçerek ve diğer partilerin güçsüzlüğünden yararlanan-

42.4'ünü olarak 650 üyelik Parlamento da milletvekili Sayın 332'den, 397'ye çıkar-
dılar, o yıllarda yüzde 27.6'ı olan İğci Par-
tisi'nin sandalye sayısı 268'den 299'a düş-
tü, seçimleri birlikte katan Sosyal
Demokrat Parti ve Liberal Parti ortaklığı
da o yıllarda yüzde 25.3'ünü alarak 23 mil-
letvekili çıkarabildi. İngiltere'de "bu bölge
sistemi" diye adlandırılan ve bir seçki böl-
gesinde oyları çoğunlu alan partinin mil-
letvekili çıkarması, diğer partilere veri-
len oyları ise boş geçmesine yol açan
sistem de en fazla Thatcher'ın partisine ya-
radı.

Thatcher'ın seçim kampanyası sırasındaki kamuoyuna açıklanmayan gizli kabine top-
lantılarında görülen programı daha son-
ra basına sızdı. Bu "gizli" programda top-
lumsal harcamaları daha da kısıtlayan, po-
lis sayısını artıran, temel özgürlükleri kö-
çürme pahasına polise yeni yetkiler verme-
yi hedefleyen, ceza yasasını ağırlaştırmayı,
sendikalaşma ve sendikali eylemleri sınır-
lamayı amaçlayan önlemler yer alıyordu. Mu-
hafazakar Parti bir taraftan sağlık, eğitim
ve diğer sosyal harcamaları kısıtlıyarak, bu
hizmetleri özel sektöre devretmeyi hedef-
lerken, diğer taraftan da işsizlik ve yoksul-
luğun doğuracağı toplumsal patlamalara,
grev ve gösterilere karşı şimdiden önlemler
alma planları yapıyor.

İngiltere seçim sonucunda NATO ve AET
çevrelerinde sevinçle karşılandı. Thatcher
için olduğu kadar NATO ve AET için de
bir zafer olarak yorumlandı. Ancak Thatcher
'ın politikasını destekleyen çevreler bi-
le Thatcher'ın, seçimleri izlediği sağ politi-
kanın başından beri ötürü değil, özellikle

İngiltere'de başlı gösterilerden biri belgi:
"Thatcher'ı roketlerle yollayalım!"

oğul partisiyle süzülüşünün yararlanarak kazanıldığı da belirlemek durumunda kaldılar.

İngiltere'de Thatcher'ın iktidarda ol-
duğu son üç yıl içinde, işsizlik yaklaşık üç
kat artarak, 3.2 milyona ulaştı. Gelir dağılı-
mı ve vergi ayrılmaları sürekli olarak
"zenginler" lehine getirildiği için emek-
çilerin gerçek alım gücü geriledi, fakirlik
sınırını altında yaşayanlar 7 milyona ulaştı.
Konut yapımı ve eğitim harcamaları önemi
bir kesim silahlanmaya ayırdı. Bu koşullar
dışında Thatcher seçimleri erken bir tarihte
alarak, Falkland "zafeti" ile elde ettiği po-
pülerliği veya tahvil etmeye başladı. Öte yan-
da, kısa bir süre sonra tekniğe yükselceği
tahminleri doğrultusunda enflasyon oranının
geçtiğimiz yıllara kıyasla en düşük düzeyde
olmasından (yüzde 4.4), işsizliğin artışı
zımda ise *geçici* bir düşüş görüldüğünden
yararlanıldı. "Ekonomik" bunalım zaten
geçici, ileride herşey daha iyi olacak" aldat-
macasıyla ve programlarını bir kısmını
halkın gizleyerek oyları çoğunluğunu
toplayabildi.

Bu arada büyük tekelcilerin Thatcher'ın
kampanyasına dokümanı ve 20 milyon ster-
lin olduğu ileri sürülen büyük harcamaları
ve basın tekelcilerinin Muhafazakarlara
verdiği desteğin rolü de küçümsenemez.
Kampanya süresinde İngiltere'de çıkan 10
kadar günlük gazetenin yedisini Thatcher'i
destekledi; bu gazetelerin sayıları Muhaf-
azakarlardan seçim ağırlığı gibi çıktı. Burju-
vasını, seçmenin önüne "karakas ve ör-
çek" Michael Foot mu, yoksa "cesur ve
kararlı" Thatcher mi başbakan olsun ikile-
mini koymayı başardı.

Öte yanda, İğci Partisi'nin içinde çalış-
madıkları eksiklikler, halkın gözü önünde
sürdürülen liderlik çekişmeleri, ve bazı ko-
sullarda yöneticilerin arasındaki görüş ay-
rılıkları da kitlenin olumsuz etkilendi. Burju-
vası basını da bu ayrılıkları özellikle abartarak
kullanmaya büyük zayiat gösterdi. İğci Partisi
kitlelere anti-tekelci bir alternatif ekono-
mik program da sunamadı. Bu nedenle, 1945'ten
bu yana en ileri ci diye değerlendirilen bir seçim
bildirgesi si hazırlanması karşın İğci Parti, içinde
kimi etkili seç unsurları on yıllardır yürüt-
tüğü reformist politikalarını yıllardır ya-
radığı hayal kırıklığı ve güvensizliği aşama-
dı.

Ancak, İğci Parti'nden son seçimlerde
parlametoya giren 40 milletvekilinin, da-
ha so kesimler, yerel parti örgütleri ve sen-
dikalar ile iyi ilişkiler sürdürülebilirlik nite-
liğinde olmaları, partinin kendini yenilemesi
açısından olumlu olarak değerlendiriliyor.

İngiltere'de Thatcher'ın iktidarda ol-
duğu son üç yıl içinde, işsizlik yaklaşık üç
kat artarak, 3.2 milyona ulaştı. Gelir dağılı-
mı ve vergi ayrılmaları sürekli olarak
"zenginler" lehine getirildiği için emek-
çilerin gerçek alım gücü geriledi, fakirlik
sınırını altında yaşayanlar 7 milyona ulaştı.
Konut yapımı ve eğitim harcamaları önemi
bir kesim silahlanmaya ayırdı. Bu koşullar
dışında Thatcher seçimleri erken bir tarihte
alarak, Falkland "zafeti" ile elde ettiği po-
pülerliği veya tahvil etmeye başladı. Öte yan-
da, kısa bir süre sonra tekniğe yükselceği
tahminleri doğrultusunda enflasyon oranının
geçtiğimiz yıllara kıyasla en düşük düzeyde
olmasından (yüzde 4.4), işsizliğin artışı
zımda ise *geçici* bir düşüş görüldüğünden
yararlanıldı. "Ekonomik" bunalım zaten
geçici, ileride herşey daha iyi olacak" aldat-
macasıyla ve programlarını bir kısmını
halkın gizleyerek oyları çoğunluğunu
toplayabildi.

Şakası kalmadı

Artık hiç şakası kalmadı. Cenevre silahsızlanma görüş-
melerinde sonbahara kadar bir sonuç alamazsa, Batı
Avrupa'ya yerleştirilmesi planlanmış olan 572 atom
roketinin ilk roketi kadın Kasım ayı ortalarında itibaren
yerleştirilmeye başlanacak. Cenevre'de bir sonuç
alınabilmesi ise, Sovyetler Birliği'nin atom silahlarının
sınırlanması konusunda yaptığı bir dizi öneriyi ABD'nin
ciddi bir biçimde değerlendirmesine bağlı. Oysa geç-
tiğimiz ay içinde hem ABD Savunma Bakanı Wein-
berger, hem de Dışişleri Bakanı Schultz, "iki ülke arasında
bir anlaşma olmayabilir" diyerek, anlaşmaya hiç niyetleri
olmadığını bir kez daha belirttiler.

ABD ve NATO perisi çevreleri, Federal Almanya'da
Kohl, İngiltere'de Thatcher hükümetlerinin varlığını
yanıtlararak, başlı hareketi daha da yükselmeden, roket-
ler sorununu bağlamak istiyorlar.

Son yıllarda Avrupa'daki gelişmeler ve ülkemizde cun-
tanın izlediği ABD ve NATO yanlısı politikanın verdiği
tehlikeli boyutlar, Avrupa'da yaşayan bir Türklerle de
başlı konusunu daha kapsamlı ve daha çok yönlü
değerlendirmeye olanağı sağladı.

Şunu daha iyi gördük: Batı Avrupa'da başlı güçleri-
nin bu denli gelişmesi, aralandaki ideolojik, politik ve
dinsel farklara karşın, milyonlar insanın aynı hedefe
yönelmişimleri, Avrupa'nın ve dünyanın şimdiki dak hiç
yaşamadığı olağanüstü, yeni bir hareketi. Bu hareket
2. Dünya Savaşı'nda 20 milyon insanı yitiren Sovyet-
ler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin yeryüzünde
başlı sürekli kılma yönündeki ısrarı ve kararı tavırları
sonucu ortaya çıkmış, 70'li yılların yumuşama koşullarında
gelişmiştir. Emperyalist güçlerin izlediği çatışma po-
litikası, ABD ve NATO'nun nükleer üstünlük sağlama
yönünde gittikçe daha tehlikeli boyutlara varan dayat-
maları ise, başlı hareketini gerici güçleri korkutan, bu-
günkü yansılı ve örgütlülük düzeyine getirdi.

Şunu da daha iyi kavradık: Avrupa'ya yeni atom ro-
ketlerinin yerleştirildiği, gerçeginin arttığı, yeni bir silah-
lanma turunun başladığı koşullarda, Avrupa'da "başarıya
ulaşan" ABD ve NATO, Türkiye üzerindeki dayatmalarını
da artıracaklar. Türkiye'de cun-tanın iktidarda olduğu,
demokrasinin tüpüyle rafa kaldırıldığı koşullarda ülke-
miz, ABD'nin Ortadoğu'da jandarmalığını yapmak için
çok uygun bir adaydı. *Artık bunun da hiç şakası kalmadı.*
Son dönemdeki gelişmeler, ABD'nin ve NATO'nun Türki-
ye'yi Ortadoğu'ya müdahale planlarında kullanmayı
amaçladıklarını bir kez daha açık bir biçimde ortaya
koydu. Avrupa'ya yeni atom roketleri yerleştirilmesi

zasilü taşıyan bir çatışma kabolu edildi. Bu-
tün hükümetleri ve Birleşmiş Milletler
örgütünü silahlanma yarışını durdurmak
için elinden geleni yapmaya davet eden
şükn nükleer silahların sınırlandırılması
görüşmelerinde dikkate alınmak üzere Ce-
nevre'ye iletilcek.

Fransa tarihünün en büyük başlı güç-
soferlerin çok sayıda Türkleri, Türkiye-
li İğci Partisi (FTİB) ve diğer Türkleri
örgütleri de yığnalsı olarak katıldılar. FTİB
yürüyüşte, İrak Sendikalar Birliği Fransa
Seksiyonu, İrak Örgütleri Birliği ile
Türk ordusunun İrak Kürdistanı'na yaptı-
ğı saldırını protesto eden ortak bir bil-
dini de dağıttı.

Filiz KARDAM

roketlerin Türkiye'ye da yerleştirilme planlarını günde-
me getirecekti. Bunun girişimini şimdiden yapılmaktaydı.
Roketlerin yerleştirilmesiyse daha da artarak olan ger-
ginliğin cun-tayı güçlendirceğini, cun-tayı yıkmasını daha
da zorlaşacağı ise şimdiden görmek mümkündür.

Bu koşullar, Türkiye demokrasisi içininde başlı
savaslarını karşı geçmiştir kimi tereddütleri taşımas
olanların görüşlerinde bazı olumlu değişikliklere de yol
açtı.

Batı Avrupa'da fazla zaman kalmadı. Avrupa başlı
güçlerini yaz bitiminde birkaç günler bekliyor. Federal
Almanya'da, İngiltere'de, İtalya'da, Danimarka'da ve Av-
rupa'nın diğer ülkelerinde başlı girişimleri şimdiden,
sonbahara yapılacak büyük protesto gösterilerinin ha-
zırlığı içine giriliyor. Bu gösteriler sosyalist ülkelerin dün-
ya başını kalıcı kılma yönündeki girişimleri temelinde
yükselcek. Dünyanın dört bir yanında başlı savas-
çılarının eylemleri ile desteklenecek. Bu eylemlerde, 21-
26 Haziran günleri Prag'da toplanan 140 ülkeden tem-
silcinin katıldığı Nükleer Savaş Karşı, Barış ve Yaşam
için *Dünya Kurultayı*'nda alınan kararlar önemli bir rol
oynayacak.

Dünya ilerici güçlerinin gözleri sonbaharda Batı Av-
rupa'da olacak. Avrupa başlı güçleri, henüz roketler
konusunda son sözlerini söylemişleri olan kimi sosyal
demokrat partileri etkileyecekler mi? Parlametola-
nın bu konudaki kararlarını tekrar gözden geçirmelerini
sılayabilecekler mi? Sendikalar bu konuda her türlü
eylem biçimine başvurmaya hazırlanacak mı? Atom si-
lahlanma karşı toplumun olan milyonlar imza değ-
lendirilebilecek mi? Eylemler içinde başlı hareketi bir-
liğini ve bütünlüğünü daha da güçlendirebilecek mi?

Bizler, Avrupa'da yaşayan Türklerle olarak, bu e-
ylemlere Türkleri de daha yığnalsı ve daha bilinci ola-
rak katılabilecek miyiz? Başlı hareketi etrafında ve e-
ylemlerin getirdiği hareketlilikten yararlanarak, ülkemiz-
deki gelişmeleri, Avrupa'daki gerçeginin Türkiye'yi nasıl
etkileyeceğini, bunun şimdiden izlenilen belirtilerini
geniş yığnalarla artılabilecek miyiz? Prag Kurultayı'n-
da Türkiye demokrasisi güçlerinin değerlik politik alman-
ların temsil edilmelerini doğurduğu olanaklardan yararlan-
abilecekler miyiz?

Dünya başlı güçlerin açısından başlı önem taşıyan
önümüzdeki günler, *eğer değerlendirilebilirse*, Türkiye
demokrasisi güçlerinin de aralandaki birliği pekiştirilece-
li, daha örgütlü ve etkili çalışmalara girdikleri günler
olabilir.

Hükümet IMF'nin sorduğu otuzyediyi soruyu yanıtladı

IMF ve Dünya Bankası Türkiye'yi sorguya çekti

- Türkiye'nin IMF'nin isteği üzerine 1982 sonunda Sovyetler Birliği ve Arnavutluk ile "ikili ödeme anlaşmasını" sona erdirmesi takdirle karşılandı. Ayrıca Türk parasının değerinin düşürülmesine devam edilecek.
- IMF, Hükümete otuzyediyi soru yönelterek yanıttı istedi... Maliye Bakanı Kafaçoğlu'nun imzalandığı yeni mektubunda, bundan böyle de uygulanacak ekonomi politikalarının IMF'nin isteğine uygun olacağı garanti edildi.

IMF ile Dünya Bankası Türkiye'den yeni taleplerde bulunarak, önümüzdeki dönemde uygulanması gereken ekonomi politikaları hakkında yeni direktifler verdiğini ve bunlara uyulacağına ilişkin Hükümet'ten garanti istedi. Türkiye Hükümeti'nin bunlara verdiği yanıt ise, 22 Haziran 1983 tarihinde açıklandı. Yapılan açıklamaya göre, IMF ve Dünya Bankası'nın bu istekleri Uluslararası Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaçoğlu tarafından imzalanarak IMF'ye verildi.

IMF ile Dünya Bankası'nın yeni taleplerde bulunması, ekonomiyi yeni denetlemesine ve belli noktalarda Hükümet'ten garanti istemesine, Türkiye ile IMF arasında imzalanmış ve "Stand-By Düzenlemesi" diye anılan yıllık anlaşma süresinin 17 Haziran 1983 tarihinde sona ermesi neden gösterildi. IMF yeni anlaşma öncesinde, bir yandan verdiği direktiflere uyulup uyulmadığını kontrol etmek amacıyla Türkiye ekonomisini denetledi ve öte yandan da, gelecekte uygulanacak ekonomi politikaların ilgili garantileri Hükümet'ten alması oldu.

Bilindiği gibi, iki taraf arasında varolan "genel anlaşma" çerçevesine göre, Türkiye'nin IMF'den ve uluslararası sermaye piyasasından borç alabilmesi için, IMF ile her yıl "Stand-By Düzenlemesi"

adı verilen anlaşmayı imzalaması gerekiyordu.

IMF'nin Denetimi ve istediği garantiler

IMF, ekonomiyi denetlemek ve gelecekte uygulanacak ekonomi politikalarını ilişkin olarak, Uluslararası Hükümet'ten 37 soru yöneltti. 11 Haziran 1983 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde ayrıntılı bir biçimde yer alan IMF'nin soruları, genel olarak iki başlık altında toplanmaktadır. Birinci olarak, IMF reçetesi diye tanımlanan "24 Ocak Kararları'nın bir değerlendirilmesi yapılmakta ve bunun sonuçlarının korunup korunmadığı Hükümet'ten sorulmaktadır.

Sözgelimi, IMF'nin yanı sıra beklendiği soruların başında, "24 Ocak Kararları" sonucu Türkiye'de oluşan yeni gelir dağılımı dengelerinin korunması noktası gelmektedir. Açıkçası, IMF yılın gelir düzeylerinin süngü zorlaya yarıyaya düşürülmesini takdirle karşılamakla ve bu durumun gelecekte de aynen devamını istemektedir. IMF, Hükümet'e "demokratik eğilimler ve sektörler açısından işgücü talebinin durumu nedir?" biçiminde bir soru yönelterek, bir yandan böyle bir tehlikeye karşı (demokratik istemlerin yükselmesi) dikkat çekiliyor ve öte yandan da, mevcut durumun koruna-

bilmesi için diktatörlüğün devamının gerekli olduğu vurgulanıyor.

Görüldüğü gibi IMF, Türkiye'ye yalnızca uygulanacak ekonomi politikaları konusunda direktifler vermekle sınırlı kalmamaktadır. O, benzeri ülkelerde olduğu gibi, Türkiye'nin işçilerine açtıkları müdahale etmekte, sunduğu ekonomik reçeteleri uygulayabilecek diktatörlerin oluşmasını tutun da, bu politikaya kadar her konuda emirler yağdırabilmektedir. Nitekim, 8 Haziran tarihli Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan IMF'nin Türkiye'ye ilgili gizli raporunda, IMF'nin isteğine uygun olarak "Türkiye'nin 1982 yılı sonunda Sovyetler Birliği ve Arnavutluk'la sürdürdüğü ikili ödeme anlaşmalarını sona erdirmesinin" takdirle karşılandığı belirtilmektedir.

Bilindiği gibi, Türkiye başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle "ikili ödeme" anlaşmaları yaparken, onlardan satılmadığı malların bedelini kendileri ürettiler. Bu durumun böylece dışarıya belli bir döviz bütçesi karşılatabiliyordu. Ancak, bu tür anlaşmalar IMF'nin müdahalesiyle geçtiği-

miz yılın sonunda durduruldu. Bu nedenle IMF, ülkelerin işçilerine açtıkları karşımın yanında, geri kalmış ülkelerin sosyalist ülkelerle karşılıklı çıkar eşitliği temelinde giriştiği ekonomik ilişkileri baltalamanın önde gelen görevlerinden birisi olduğunu bir kere daha göstermiş oldu.

"İyi Niyet Mektubu"nda neler var?

IMF'nin Uluslararası Hükümeti'nden yanıttı istediği 37 sorunun ikinci bölümünde, gelecekte uygulanacak ekonomi politikalarına ilişkin talimatlar ve bu konuda Hükümet'ten beklenen garanti istemleri yer almaktadır. 22 Haziran tarihli "iyi niyet mektubu"nda, kamu yatırımlarının arttırılacağı, sıkı para politikasının sürdürüleceği, Türk parasının değerinin düşürülmesine devam edileceği (sürekli devalüasyon), ücret artışlarının yüzde 20 ile sınırlanacağı, tarımsal ürünlerin taban fiyatlarının düşük tutulacağı, faiz oranlarının dokuz büyük banka tarafından saptanacağı belirtilerek, IMF'nin bütün isteklerine evet deniliyordu.

Dünya Bankası ne iş yapar?

Dünya Bankası'nın sermayesinin yüzde 29'una tek başına ABD sahip.

Dünya Bankası kuruluşundan günümüze kadar IMF ile birlikte yeni-sömürgecilğin en etkin araçlarından birisi olarak işlev görüyor.

Dünya Bankası, 1945 yılının Aralık ayında kuruldu. Dünya Bankası'nı yüzüymü ülke üyedir. Bu yüzüymü üyeden yaklaşık yüzünü geri kalmış ülkeler oluşturmaktadır.

Dünya Bankası üyelerinin ezici çoğunluğunu geri kalmış ülkeler oluşturmalarına rağmen, bunlar bu kuruluşun yönetiminde ve politikalarının saptanmasında en küçük söz sahibi değildiler. Çünkü, aynı IMF'de olduğu gibi, daha kurulduğundan itibaren, Dünya Bankası'nı da yandaşlarıyla birlikte ABD ele geçirdi.

Sözgelimi, bugün Dünya Bankası'nın 21,7 milyar dolarlık sermayesinin yüzde 29'unu oluşturan 6,4 milyar dolarlık bölümüne tek başına ABD sahiptir. Böylece, ABD Dünya Bankası'nın toplamının yüzde 29'unu elinde bulundurmaktadır.

Öte yandan, ABD, İngiltere, Fransa ve Federal Almanya'dan oluşan dört büyük emperyalist ülke Dünya Bankası'nın toplam sermayesinin yüzde 53'üne ve aynı oranda da o haklarına sahiptirler.

Bu nedenle, Dünya Bankası kuruluşundan günümüze kadar IMF ile birlikte yeni-sömürgecilğin en etkin araçlarından birisi olarak işlev gördü ve geri kalmış ülkelerle ilgili olarak bu kuruluşu şu görevler verildi:

● Dünya Bankası, üyesi bulunan geri kalmış ülkelerle, "program ve proje kredisi" adıyla altın dış borç veriyor. Ancak bu borçlar, yalnızca

Tarım öncelikli verilmesi isteniyor

Dünya Bankası

IMF nedir?

IMF (Uluslararası Para Fonu), aynen "iki kardeşi" Dünya Bankası gibi 27 Aralık 1945 tarihinde kuruldu. Bugün bu kuruluş, aralarında Türkiye'nin de olduğu 112 ülke üye bulunmaktadır. IMF'ye üye 112 ülkenin 90'dan çoğunu geri kalmış ülkeler oluşturmaktadır.

Geri kalmış ülkeler, IMF'nin toplam üye sayısı içinde ezici çoğunluğa ellerinde bulundurmalarına rağmen, onun yönetiminde, amacının saptanmasında ve politikalarının oluşmasında en küçük bir söz hakkına sahip değildir. Bunun nedeni, onun kuruluş amacının ve buna bağlı olarak örgütleniş biçiminin ve örgüt yapısının ileri gelmektedir. Sözgelimi, IMF'nin kuruluş amaçlarına göre, onun yönetiminin oluşmasında ve politikalarının saptanmasında üye ülkelerin oy hakkı, kuruluşu katıldıkları sermaye miktarıyla (ortaklık payı) sınırlıdır.

Kuruluş anlaşmasının ilgili maddesine dayanarak, faaliyetlere başlamasıyla birlikte, ABD birkaç yandaşlar beraber IMF'ye üye geçirdi ve bugüne kadar geçen 38 yıl boyunca onu, yeni-sömürgeci olarak etkili araçlarından birisi olarak kullandı. Bugün IMF'nin 28,9 milyar dolarlık bölümü ABD'ye ait bulunmaktadır ve böylece ABD, toplam oyların dörtte birini elinde tutmaktadır.

Aynı şekilde, ABD, İngiltere, Federal Almanya, Fransa, Japonya, Kanada ve İtalya'dan oluşan yedi büyük emperyalist-kapitalist ülke, bugün IMF'nin toplam sermayesinin yüzde 55'ine sahiptirler ve böylece onlar, kuruluşun yönetimin mekanizmalarının oluşmasında ve politikalarının yürütülmesinde tek karar sahibidirler.

Kurulduğu andan itibaren, IMF'ye geri kalmış ülkelerle ilgili olarak şu görevleri vardı: Üyesi bulunduğu geri kalmış ülkelere borç vermek ve IMF'nin yavaşça "yeşil ısk"la bu ülkelere yabancı sermaye ve dış borç akışını kolaylaştırmak. Böylece, sözümüne bir yandan geri kalmış ülkelerin dış ticaret açılırlarından kaynaklanan döviz ihtiyacını karşılama olacak ve öte yandan da, bunların sanayileşme ve kalkınmalarında önemli katkılarla bulunsak.

Başlangıçta, geri kalmış ülkelerin dış ticaret açılırlarının küçük olması ve alınan borçların on yıl gibi kısım uzun süreli olması, pekçok geri kalmış ülkenin IMF tuzanağına düşmesine neden oldu. Ama, yeni-sömürgeciğin öteki araçlarının da çalışmaya başlamasıyla birlikte, geri kalmış ülkelerin dış ticaret açılırları hızla artmaya başladı. Dış borç olarak alınan her dolar, üç dört dolar olarak geri dönmeye başladı.

Artan dış ticaret açılırlarını kapayabilmek ve süresi gelen dış borçları ödeyebilmek için, geri kalmış ülkelere yeni ve daha büyük miktarlarda dış borç gerekti. Emperyalist dünyadan dış borç bulabilmenin tek yolu da, IMF'den geçmekteydi.

IMF bu noktada, gerek kendi vereceği dış borçlar ve gerekse yatacağı "yeşil ısk" için, yeni bir koşul getirdi ve geri kalmış ülkelere, kendi hazırladığı bir anlaşma metnine imza koymalarını istedi. Bu anlaşmayla geri kalmış ülkeler, yalnızca IMF'nin hazırladığı ekonomi politikalarını kabul ediyolar ve yükümlülük altına giriyorlardı. Bu ise, geri kalmış ülkelerin emperyalizme bağımlılığının daha da artması ve pekişmesi, çöküşlü tekkellerin bu ülkelere talan etmesi, emekçi yığınların soyulup söğane çevrilmesi anlamına gelmekteydi.

Üstelik IMF'nin geri kalmış ülkelere dayattığı bu programın hayata geçirilebilmesi ise, pek çok ülkede diktatörlüklerin iktidara gelmesini gerektirdi. Sözgelimi, Şil'den Brezilya'ya, Güney Kore'den Türkiye'ye bütün diktatörlükler IMF'nin parmağı vardır. Bu nedenle, "IMF Reçeteleri" yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda da siyasal içerikli bir programdır.

hükümetten yeni isteklerde bulundu

● **Hükümet Beş Yıllık Planı geri çekmek zorunda kaldı. Dünya Bankası, yatırımların tarım sektörü ve tarıma dayalı sanayii kollarına kaydırılmasını istiyor.**

Dünya Bankası son yayınladığı "Türkiye Raporu"nda, uygulanan ekonomi politikaların değişmesi, sıkı para politikasından vazgeçilmesi, yatırımların artırılmasında ve ekonomide canlılık kazandırma doğrultusunda eğitimlerin artırılı belirlendikten sonra, Türkiye hükümetinin dikkati çekilecek taahhütlerine uyması istendi.

Ayrıca raporda, Ulusu hükümeti tarafından hazırlanan Beşinci Beş Yıllık Planı stratejisinin bazı temel hedeflerinin Dünya Bankası tarafından onaylanmadığı kaydedildi. Özellikle, planda yer alan üretim, yatırım ve kalkınma hızına ilişkin yıllık yüzde 5-6'lık hedefler oranları yüksek bulunarak bunların düşürülmesi istendi. Nitekim, IMF ile birlikte Dünya Bankası'ndan gelen bu baskılar nedeniyle hükümet hazırladığı Beşinci Beş Yıllık Plan'ı geri almak zorunda kaldı ve planın hazırlanması seçimlerden sonra gelecek yeni hükümete bırakıldı.

Dünya Bankası ne istiyor

Bilindiği gibi, 1980 yılının Şubat ayında Türkiye Dünya Bankası'yla bir anlaşma imzalamış ve bu kuruluştan "program ve proje kredisi" adı altında aldığı dış borçlara karşılık çok ciddi taahhütlere girmişti. Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Emin Çölaşan'ın "24 Ocak: Bir Dönemin Perde Arkası" adlı kitabında belirtildiği göre, Türkiye adına Turgut Özal'ın imza koyduğu anlaşma metninin ana esasları, şu maddelerden oluşuyordu:

Türk hükümeti alacağı her ekonomik karardan önce, Dünya Bankası'nı haberdar edecek ve bu kuruluşun onayını alacaktır.

Yapılacak dışımlar, önceden Dünya Bankası'na bildirilecektir.

Dünya Bankası'nın istemediği yatırım projelerinden vazgeçilecektir.

Programa Yeni alımlık yatırımlar için, Dünya Bankası'ndan izin alınacaktır. Türkiye bundan böyle bazı sanayii

dallarına yatırım yapmayaacaktır.

Geçmiş yıllarda uygulanan ekonomi politikaları yeniden dönülmeyeceği konusunda Türkiye güvence verecektir.

Ayrıca, 8 Haziran 1983 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde, son yayınlanan "Türkiye Raporu"na dayanarak, Dünya Bankası'nın Türkiye'den isteklerine ilişkin ayrıntılı bir liste yayınlandı. Buna göre:

● Türkiye ekonomik plan yapmaktan vazgeçmeli ve özel sektör üzerindeki idari kontrolleri son verilmelidir.

● Kalkınma hızı miktarı düşük tutulmalıdır.

● Türk parasının değeri sürekli düşürülmelidir.

● Özel sektör, gerek üretim ve gerekse dışımlar açısından teşvik edilmelidir.

● Yatırımlarda tarıma ve tarıma dayalı sanayii kollarına ağırlık verilmelidir.

● İşsizliğin azaltılması için, emek yoğun yatırım alanları tercih edilmelidir.

veya dışımlar bu borçları artırarak altı yıla tesirler (yol, imar, elektrik santrali, sulama tesisleri vb. gibi), tarım sektörüne ya da tarıma dayalı sanayi kollarına yatırım yapmak koşulluna bağlanıyor. Böylece, Dünya Bankası, emperyalist sistem ve çöküşlü tekkeller adına, şu görevleri yerine getirmiş oluyor:

● Geri kalmış ülkelere çöküşlü tekkellerin girebilmesi için, gerekli pazarları ve alt yapı tesislerini oluşturmak.

● Bu ülkelere verilen kredilerin hangi sektörlerde yatırımlara yönettireceği kararı Dünya Bankası tarafından verildiği için, geri kalmış ülkelerin sanayileşme politikalarının ana yönleri belirlenmiş oluyor.

● Böylece, geri kalmış ülkelerin, yalnızca tarım sektöründe ya da tarıma dayalı hafif sanayi kollarında iktisatlaşmalarına izin veriliyor.

● Bu ülkelerde, ağır endüstri kollarının gelişmesi emperyalizme, emperyalizme, çöküşlü tekkellere bağımlı bir ekonomi yapı oluşturuluyor.

● Ayrıca, Dünya Bankası da, aynen IMF gibi, borç verdiği geri kalmış ülkelere özel anlaşmalar dayatarak, yalnızca ekonomik alanda değil, sosyal ve siyasal karar mekanizmalarını dahil, ağırlıklı bu ülkelerin işlerine müdahale "hakkı" elde ediyor...

**DPT'ye göre
Türkiye'de
açık işsiz
sayısı
3 milyon 565 bin**

Türkiye'de açık işsizlerin sayısı, 3 milyon 565 bin kişiyi yükseldi. Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) 18 Haziran 1983 tarihinde yaptığı açıklamaya göre, 3 milyon 565 bin işsiz 665 bin kişi kesiminde ve 2 milyon 900 bin tarım dışı sektörlerde bulunmaktadır.

DPT'nin yaptığı açıklamaya göre, Halen Türkiye'de çalışan ve çalışmak isteyen aktif nüfus sayısı (işgücü arzı) 18 milyon 492 bin kişidir. Bu durumda, Türkiye'deki işsizlik oranı yüzde 19,3'tür. Yani, çalışmak isteyen her 100 kişiden yaklaşık 20'si iş bulamamaktadır.

Böylece, 24 Ocak Kararları'nın uygulanmaya konulduğu 1980 yılı başından bu yana, açık işsizlerin sayısı 1 milyon 198 bin kişi eklenmiş oldu. 1980 yılı başında, işsiz sayısı 2 milyon 367 bin dolayında bulunuyordu.

İlk adımları geçen yılki "ABD ve Türk İşadamları Konferansı"nda atılmıştı

Türkiye ekonomik ilişkilerinde (tarıma dayalı sanayi kollarında ve tarımda) ABD'ye yöneliyor

● ABD'nin ve Dünya Bankası'nın yıllardır dayattığı bir "sanayileşme modeli" olan tarım ve tarıma dayalı gıda sanayinde ihtisaslaşma talebi sonuçta kabul edildi.

Türkiye'yi ekonomik ilişkilerinde çok daha ağırlıklı olarak ABD'ye yöneltecek ve montaj sanayi dallarına ek olarak tarıma dayalı sanayi kollarını ve tarım sektörünün ABD emperyalizmine dolaysız bir biçimde bağlayacak olan girişimlerin önemli adımı atılmış bulunmaktadır. Devlet Bakanı Refik Setev Pasin 26 Haziran 1983 tarihli Milli Gazete'de yayınlanan açıklamasında, 1-9 Haziran tarihleri arasında New York ve Washington'da yapılan "Türk-Amerikan İşadamları Konferansı"nda anlaşmaya varıldığını belirterek, "yakında ABD tükelleri ile Türk işadamlarının Ortadoğu ülkelerine satmak amacıyla tarım sektörü ve tarıma dayalı sanayi kollarında ortak yatırımlara başlayacaklarını" söyledi.

Yüz ABD tekeliyle yüzünü Türk firmasının kullandığı "Türk-ABD İşadamları Konferansı"nda tavukçuluk, hayvancılık, kom-

bita ve sanayi, hayvan yemi sanayi, sigara sanayi, sütcülük ve tarım sektörüne ilişkin projeler ele alınarak, bu sektörlerde ortak yatırımlara başlama kararı alındı. Yatırımların hemen başlatılabilmesi amacıyla, bir ABD finans tekeli olan "International Overseas Private Investment Corp." adlı kuruluşun ABD hükümetinin garantörlüğü altında 200 milyon dolarlık kredi temin edildi ve anlaşmaya Türkiye adına Merkez Bankası yetkilisi imzalandı.

Devlet Bakanı Pasin yaptığı açıklamada, Dünya Bankası'nın kuruluşu Uluslararası Finans Kurumu (İFC) ve IMF yetkililerine görüşüğünü, her iki kuruluşun ABD tükelleriyle Türkiye'deki büyük holdinglerin birlikte yapacakları bir yatırım için önemli miktarda kredi vereceklerini ve kredi anlaşmalarının önümüzdeki

haftalarda imzalanacağını belirtti.

Yaklaşık sekiz aydır, gerek ABD ve Türk tükelleri ve gerekse iki tarafın hükümet yetkilileri arasında sürdürülen görüşmeler anlaşma ile sonuçlandı ve böylece, yıllardır ABD ve Dünya Bankası'nın dayattığı "sanayileşme modeli" olan tarım ve tarıma dayalı gıda sanayinde ihtisaslaşma talebi kabul edildi.

Bilindiği gibi, ABD tükelleriyle Türkiye'deki büyük holdinglerin Ortadoğu ülkelerine ihraç etmek amacıyla, tarım ve tarıma dayalı sanayi kollarında yatırım yapma girişimleri geçtiğimiz yılın ortalarında başlamış ve bunun ilk önemli adımları, 5 Ekim 1982 tarihinde bir çok ABD ve Türk işadamlarının katılımıyla İstanbul'da yapılan birinci "ABD ve Türk İşadamları Konferansı"nda atılmıştı.

da atılmıştı.

1982 yılı Ekim ayının ilk on gününde, ABD'den Türkiye'ye yoğun bir trafik akımı başlamış, ABD'li işadamlarla birlikte önde gelen silah tükellerinin temsilcileri ve Pentagon'dan pek çok resmî görevli de Türkiye'ye gelmişti. "ABD-Türk İşadamları Konferansı"nın yanında, aynı günlerde iki ayrı konuda daha önemli toplantılar yapılmış, Çevik Güler'in Türkiye'ye yerleştirilmesi ve Türkiye'de savaş uçakları üretme konuları işlenmişti. Açıkçası, Türkiye'nin tarım sektörüne ve tarıma dayalı sanayi kollarında ihtisaslaşması ve ABD tükellerinin tarım kesimine sokulması konusu, ekonominin daha da militaristleştirilmesi ve Çevik Güler'i Türkiye'ye yerleştirerek Ortadoğu'da ABD'nin jandarmalığına soyundurulması noktalari, bir bütünün parçaları olarak ele alınmıştı.

Büyük holdinglere ve bankalara daha çok kâr

Mevduata ödenen faiz oranları yüzde oniki düşürüldü

● IMF'nin 8 Haziran'da açıklanan Türkiye ile ilgili gizli raporunda, dokuz büyük bankanın faiz oranlarını yeniden belirleyeceği kaydedilmişti.

14 Haziran 1983 tarihinde Merkez Bankası Başkan Yardımcısı İbrahim Kurt'un

Maliye Bakanı Adnan Başer Kafoğlu yaklaşık dört ay kadar önce Bankalar Yasa Tasarısının hazır olduğunu ve iki hafta içinde yasının yürürlüğe gireceğini açıklıyordu. Bu amaçla Kafoğlu Kurucu

ÖZLEM ÖZGÜR **Gündem**

Perşembenin gelişi...

Kuruluş anlaşmasına göre, IMF ve Dünya Bankası, resmî açıdan Birleşmiş Milletler örgütüne bağlı birer özel kuruluştur. Bu nedenle, bu örgütlerin tüzük ve yönetmeliklerinde, üyesi bulunduğu ülkelere özel davranmak, tarafışılı ilişkisine sadık kalmak, ülkelerin içişlerinde karışmamak ve politika yapmamak gibi esaslar yer almaktadır.

Sözgeim, Dünya Bankası yönetmeliğinin dördüncü maddesinde ayrıntıların sunulmasıdır: "Politik faaliyet yasaktır. Dünya Bankası ve onu yönetenler, hiçbir üye ülkenin politikasına karışmayacaklardır; alınan kararlar, ilgili üyenin ya da diğer üyelerin politik eğilimleri etkili olmayacaktır. Kararlar, yalnızca ekonomik açıdan verilecek ve sözleşmenin amaçlarına uygun bir biçimde tarafışılı ilişkine dayandırılacaktır."

Dünya Bankası ve IMF'nin tüzük ve yönetmelikleri, bu ve benzeri esaslarla doludur. Ancak, kulağa hoş gelen bu sözcükler, pratikte bir "hoş seda" olmaksızın öteye hiç bir değer taşımazlar. Daha kurumsallaşmış, her iki örgüt de başta ABD olmak üzere, bir avuç emper-

med müdürü bir araya gelerek, vadeli mevduat sahiplerine (bankaya vadeli para yatırarak) ödenecek yıllık faiz oranını yüzde oniki dolayında düşürdüler. 1 Temmuz tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan yeni uygulamaya göre, alt aylık mevduat sahiplerine ödenecek yıllık faiz oranı yüzde 40'dan yüzde 35'e, bir yıllık mevduata ödenecek faiz oranı ise yüzde 45'den yüzde 40'a indirildi.

Vadeli mevduata ödenecek faiz oranlarının düşürülmesi sonucu, büyük holdinglerin sahibi bulunduğu büyük bankaların karları yüzde oniki dolayında artmış; buna karşılık bankalar para yatırarak küçük tasarruflar sahipleriyle ilişkilerini aynı oranda düşürmüştü. Banka sahibi olmayan sanayicilerden, ticaret ve sanayi odalarından, mevduat sahibi yurttaşlardan ve konuyla ilgili uzmanlardan faiz oranlarının düşürülmesi kararına geniş tepkiler gelmesi üzerine, Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaçoğlu "faiz oranlarının düşürülmesi hükümeti kararına olmasa, serbest piyasa kurallarıyla uygun olarak bankalar bu karar aldı, biz bir şey yapamıyoruz" derken o yalanın kuyrukusunu söylüyor ve "talih-zihir" bir rastlantı Kafaçoğlu'nu ele veriyor.

Buğday taban fiyatı 28 lira

8 Haziran tarihinde Bakanlar Kurulu'nun Resmi Gazete'de yayınlanan kararına göre, birinci derece ekme-klik buğdaya 28, ikinci dereceye 26 ve üçüncü dereceye de 25 lira taban fiyatı verildi. Enflasyon oranının yüzde 30'lar dolayında seyrettiği bir ortamda bir önceki yıla oranla buğday taban fiyatları ancak yüzde 13-16,7 arasında arttırılmış oldu.

1982 ve 1983 yıllarında, fiyat artışlarına göre, taban fiyatlarındaki artışın yanyana düşük düzeyde belirlenmesi, buğday üreticilerinin gelir düzeylerinin önemli oranda gerilemesine neden oldu. Nitekim, son iki yıllık enflasyon oranı yüzde 65 dolayındayken, üreticisinin eline geçen buğday fiyatları ise yüzde 29 arttı. Böylece, buğday üreticisi köylülerin gelirleri, son iki yıllık dö-

neydi. Ancak Kafaçoğlu'nun evdeki hesabı çarşıya uymuyor; IMF ve büyük holding bankaları tasarrufların bu maddelerine karşı çıkıyorlar. Sonuçta Kafaçoğlu geri adım atıyor ve aradan dört ay geçmesine rağmen Bankalar Yasası bir türlü çıkamıyordu. Şeyin Kafaçoğlu sahi ne oldu şu Bankalar Yasasına?

Nitekim, faiz oranlarının düşürülmesinden yaklaşık bir hafta önce, 8 Haziran tarihli Milliyet Gazetesi'nde IMF'nin Türkiye ile ilgili gizli raporu yayınlanıyor ve 19 sayfalık ilgili raporun ikinci maddesinde "faiz oranlarının dokuz büyük banka tarafından yeniden belirleneceği" kaydediliyor ve "Türkiye hükümetinin buna evet dediği" belirtiliyor.

Öte yandan, büyük bankaların genel müdürleri ve Maliye Bakanı, mevduat faiz oranlarının düşürülmesiyle, kredi faiz oranlarının (tüccar ve sanayiciler verilen kredilerden alınan faiz) düşürülmesini amaçladığını söylüyor. Ancak, banka sahibi olmayan sanayici ve tüccarlar, sanayici

ve ticaret odası temsilcileri yaptıkları açıklamada, "mevduat faiz oranlarının indirilmesinin, kredi faiz oranlarının düşürülmesi sonucunu doğurmayacağına, ancak büyük bankaların karlarını arttırmasına neden olacağına" söylüyorlar. "İşletim edilişim resmi kredi faiz oranlarının yüzde 38 olmasına karşılık, bankalarından yüzde 70-75 oranında yıllık faiz ödeyerek kredi alabildiklerini" belirttiler.

Nitekim, olayı tekiyle karşılayan sanayici Orhan Akar, 15 Haziran 1983 tarihli Milliyet'te, "Ben sanayici olarak daha çok kredi faizleriyle ilgileniyorum. Enflasyon oranı yüzde 30 olmasına karşılık biz sanayiciler yüzde 70 oranında kredi bulabiliyoruz" diyor ve "mevduat faiz oranlarının düşürülmesinin kredi faiz oranlarının düşürülmesine hizmet etmeyeceğini" belirtiyor.

İstanbul Sanayi Odası Başkan Vekili Murtaza Çelikelise, 9 Haziran tarihli Cumhuriyet Gazetesi'ne verdiği demeçte, "Bu son karar Maliye Bakanlığının banka sahibi holdinglere yaptığı yeni bir armağan olarak" nitelendi ve bu karar Maliye Bakanı Kafaçoğlu'nun bankalarla ilişkin tasarruflarını kaybetmeyeceğini anladığını tasvir. Bankalarla ilişkiler bir bölünmüş, parçalanmış. Düşürülen faiz oranlarının sağlığını bankacılık kesimi elinde yeni bir kaynak olarak başka bir şey olmadıkça anlaşılmıyor. Bunun piyasaya ve sanayiciye itilaklı bankalarla ilgili tüm ölümler alınmadık mümkün değildir" dedi.

Bilindiği gibi, bundan dört ay önce İstanbul Bankası ve Hissedarları Hükümeti el koymuş ve aynı gün Maliye Bakanı Kafaçoğlu bir açıklama yaparak, bankaların hukuk dışı girişimlerini durdurmak ve kredi faizlerini düşürmek amacıyla iki hafta içinde "Bankalar Yasası"nın yürürlüğe gireceğini söylemişti. Büyük bankalar ve holdinglerin Bankalar Yasası'na karşı çıkması üzerine, aradan dört ay geçmesine rağmen ilgili yasa henüz çıkartılmadı.

İMF ve Dünya Bankası'nın politikaya yapması yasakları. Bunlar, uluslararası kuruluşların bu yana geçen 38 yıl boyunca, kurtuluş savaşları vererek ulusal bağımsızlığını kazanmış olan onlarca genç ulusa, yeniden emperyalizmin boyunduruğu altına girmesine başlıyor oluyorlar.

IMF ve Dünya Bankası'nın politika yapması yasakları. Bunlar, uluslararası kuruluşların bu yana geçen 38 yıl boyunca, kurtuluş savaşları vererek ulusal bağımsızlığını kazanmış olan onlarca genç ulusa, yeniden emperyalizmin boyunduruğu altına girmesine başlıyor oluyorlar.

Nisan ayı başında, Beşinci Beş Yıllık Plan çalışmaları tamamlanıyor. Ve Ulusu Hükümeti, planın esaslarını, hedeflerini kamuoyuna açıklıyor. Tam plan yapılması üzereyken, Dünya Bankası'nın Mayıs ayı içinde "Türkiye Raporu" yayınlanıyor. Dünya Bankası, plana karşı çıkar. Açıkça, plandan vazgeçeni demeye getirir.

Ve Ulusu Hükümeti, Haziran başında planı geri çekmek zorunda kalır. Beş Yıllık Plan, gelecek yeni hükümet hazırlanıyor.

14 Haziran 1983 tarihinde, dokuz büyük banka bir araya gelerek mevduata ödenecek faiz oranını yüzde 12 dolayında düşürdüler. Gelen tepkiler üstüne, Maliye Bakanı Kafaçoğlu, "bu bir hükümet kararı değildir, dokuz büyük banka bir araya gelerek bu karara vardılar" der.

Kafaçoğlu, bunları der demesine de... IMF de, elinde olmadan, farkına varmadan Kafaçoğlu'nun yalanını ağızına tıkarıyor. Daha doğrusu bu işi, Milliyet Gazetesi'nin 8 Haziran tarihli sayısında IMF'nin gizli raporunu yayınlıyor Emin Çölaşan başlıyor. Ve o raporda, faiz oranlarının dokuz büyük banka tarafından yeniden saptanması isteğinin Türk hükümetince kabul edilmesinin takdirle karşılandığı yazılıyor.

IMF'nin Türkiye ile ilgili gizli raporunda, takdirle karşılanıyor bir başka nokta daha var. IMF, geçtiğimiz yılın ortalarında, Türkiye'den Sovyetler Birliği ve Arnavutluk'ta yaptığı ikili "ödemeler anlaşması"na sona erdirmesini ister. Ve Ulusu Hükümeti, 1982 sonunda bu anlaşmaların her ikisini de sona erdirir...

Bütün bunlardan çok daha önemli, onlardır ABD ve Dünya Bankası'nın sürekli dayattığı, ama bugüne değin hiçbir burjuva hükümetinin uygulamaya cesaret edemediği bir "model", sonuçta cuntaya kabul ettirildi. Bu işi de, bir avuç finans-kapital cetesiyile birlikte Dünya Bankası becerdi.

Bu yeni karar gereğince, Türkiye artık tarım ve tarıma dayalı sanayi sektörlerinde ithaslaştırmak ve kalkınma stratejisini bu esas üstüne temellendirecek. ABD tekelleriyle yerli ortaklar, şimdi bu sektörlere yatırım yapmanın hazırlığı içlerinde.

Bütün bunların, yazılacak politik arena da bugün perdelenen olayların ekonomik bazını göstermekle kalmıyor. Aynı zamanda, cuntanın özünü, sınıfsal temeline de açıklık getiriyor. Bütün bunlar, cuntanın yerli finans-kapital cetesinin ve emperyalizmin çıkarlarına hizmet ettiğinin çok açık göstergeleri oluyor.

Birakalım Erdal İnönü'nün SODEP'ine indirilen darbeyi, cuntanın, tekelci sermayenin has adamı, Demirel'i AP sine ve onun devamı olan BTP'ye bile tahammüllü olmaması hiç kimseyi şaşırtmamalıdır. Çünkü cuntanın önüne konulan program, genel olarak burjuvazinin ve özel olarak da tekelier arasındaki en küçük çatlağın politik arena ya yansımalarına elverişli.

Daha Bütün Türkiye Partisi'ne birşey olmadık; 20 Mayıs 1983 tarihli Oyak ve Ordu yazısında bunları söylemişim: "Öylesine ki, şimdi omuzu kalabalıkları, hem kendi çıkarları ve hem de içiçe çektiler iç ve dış gericiilik adına göstermelik bir parti parlamento ve hükümetle siyasal iktidarı elinde tutmak, onu başka kimseye paylaşmak istemiyorlar."

Çünkü perşembenin gelişti çarşambadan belliydi...

Yeraltında üretenler

Yücel FEYZİOĞLU'nun
dizi röportajı

2. bölüm

**Yedi kat yerin altında
yedi başlı canavar:
KAZA**

Kaza!..

Madenci için öylesine doğal, öylesine alışılmış bir sözcüktür ki, şaşırmaz hiç biri. Kafa yanılmaktan, kol-bacak kopmasına, sakat kalmaktan, ölüme dek uzanan bir zincirdir bu. Yedi kat yerin altında. Gün ışığı görmemiş, yedi başlı bir canavardır kaza! Pençesinden kurtuluş umudu azdır. Hangi madencinin kapısını çalsanız, bir dizi olay dinlersiniz. Dinler de ürperirsiniz.

"Receb'e gidelim" diyoruz. Bizi ısıt ısıt gözlemler karşılıyor. Tek bacağın üzerinde doğruluyor. Yüzümüzde dudurdu bakıyor. Hilesiz-hurdasız. Gepegeç bir adam. Yer gösteriyor, oturuyoruz. Yanında başka arkadaşları da var. Söyleşiyorlar. Çok geçmeden Abdullah Bilmaz de geliyor. Şen-gür-şat bir madenci.

- Nasılsın toplam? diyor, işler iyi gidiyor mu?

- İyi, diye yanıtıyor Recep.

- "Topal" denilmesine ne kıyır ne de moral bozuluyor. Sevececek bakıyor. İnsan güzeli, insan göçgeci bir insan Recep.

Bir hay-hararadı koparıyor Abdullah Bilmaz. Konuşuyor hep. Konudan konuya atlıyor.

- Senin soyadın iyiki, Bilir değişmiş, diyor. Bilir olsun keçkeçimiz vardı desene.

Gülüşüyor. Abdullah kazaları, sıkıntıları, kavgalarını ardarda diyor. Olayın başından bir sözcük atıyor, sonra sonucu anlatıyor. Bağlantı kurabilişinden aşkolsun. 1948 doğumlu. Ama 40-50'şinde gösteriyor. Saçları aspak.

- Yahu Apo, diyoruz, okunu atıp yanyan gezletme şimdi. Daldan dala atmanın sıra değil. Konumuz kazalar.

lum oylum anyoruz. Bir de kulak verdik ki, "Mami, mami" diye bir inilti geliyor. Yanas-mak olası değil. Arkadaşın biri berşeyi göze alarak ilerledi, taşları üzerinden kaldırmaya başladı. Ben de ipi koltuklarına bağlayıp çektim. İnek işveren beşpenig bile ödül vermedi. Çıkarık, 6 saatsonra da o öldü. "Şimdi önlüm alılır, koca bir mühendis öldü" dedik. Birşey söyleyim mi size? Hiç yalanım yok. Kazadan tam yarım saat sonra yeniden işe giriştik. Buynuza birimiz bile karşı gelemedik. Aradan bir hafta daha geçti. Bir patlama daha! Bu kez de bizim şu Mani Mayer sıkıştı, zor-guç çıkardık. O da aylarca hastanede yattı, sakat kaldı. Kafası şöyle yanpörtü gidiyor. Bizim topal gibi ortalıkta dolanıp döküyor. İşte bu kadar kurbandan sonra önlüm aldılar. Gazları çıkarılarak, demir direkler daha sağlam dökülmeye başlan-dı.

"Baktık ki, bir parmak"

Recep, sanki kendisi de bacağını yürümemiş gibi anlatılanlara özümlere, merakla dinliyor. Ağzını açacağı, geçirdiği kazayı anlatacağı sırada sözü Mehmet Türk kapıyor.

- Belalı iştir madencilik. İki üç arkadaş yanyana vardığı değişimmeye gidiyorduk. Kömür ayağına azıcık kalmıştı. Bir de baktık önümüzden arkadaşlar geliyor. Birinin eli sağları içinde. "Geçmiş olsun" dedik. "Sağ olun" dediler. Geçip gittiler. İşyerine vardık. Ekme-kazık pantalanımızı bir yere koyalım derken, bizim Koreli arkadaşlardan biri eğildi. Yerden başka birşey kaldırdı, bize uzattı. Baktık ki, bir parmak. Dibinden kopmuş,

Kömür işçisi Recep suçluyor: "...önlem alırlar d

Kesik bir baca

İşyerine vardık. Ekme-kazık pantalanımızı bir yere koyalım derken, bizim Koreli arkadaşlardan biri eğildi. Yerden başka birşey kaldırdı, bize uzattı. Baktık ki, bir parmak. Dibinden kopmuş

nız, Karadenizli Temel'in gardiyanlığına döndü bizim hastalığımız. Bilir misiniz o fikrayı? Peki anlatayım: Bizim Temel gardiyanmış. Mahkumlardan birinin eli şişmiş. Temel'e söyleyip iznini almış, hastaneye gitmiş. Bir süre sonra dönmüş, eli şiş, kesilmiş. İkincisinde bir ayağı şişmeye başlamış. Yine hastane için izin istemiş. Bu kez ayağı kesilmiş olarak geri gelmiş. Aradan biraz daha geçmiş. Şişlik öteki elini de sarmış. Temel'in de sabrı kalmamış: - Pana pak uşağım, demiş, sanma ki, annamayrum ha! Sen bu haphışaneden taksit taksit kaçayusun. Artık hastane yasak! Onun dediği gibi taksit taksit gidiyor bizim bacak.

"sağolsun, arkadaşlar yalnız bırakmıyorlar."

Bu acının üstüne gene de gülüyoruz, söyleşimizi sürdürüyoruz:

-Evet, diyor Recep zorluk olmaz mı? Daha hastahanedeyken zorluklar çıktı. "Kasap et derinde" derler ya, benimki de öyle oldu. Hastalık sigortasından adamlar geldi. Türkiye'de ve burda çalıştığım 60 ay bulmuyorum. Tedaviyi keseceğiz dediler. Emeklilik aylığı da bağlanamayacak. Bir kolayı yok mu? ben 28 yaşında, burada sizin işinizde bacağımı yitirdim, dedim. Düşündüler. O zaman yabancu düşmanlığı filan yoktu demiştim ya, insafa geldiler. Arada 23 aylık ödenmemiş sigorta paran var, onu ödersen tedaviyi sürer dediler. Az para da değil. Her ay için 186 DM. Ödeyelim dedik. Denkleştirip verdik. Bizim tedavi sürdü, kazadan emekli olduk. Şimdi olsaydı, kural bu der, ortada bırakıldık derdik.

ÜSTAV

gizlenme simdi. Daldan dışı atılmamın sırası değil. Konumuz kazalar.

Gülüyoğ akak:

- Peki, diyor, sözü gene kaptıyor, görelim ne diyor:
- 1981'in sonlarıydı. Ya da yaz sonları. Bizim ocakta korkunç bir patlama oldu. İki Alman arkadaşımız kayaların arasına sıkışmıştı.

- Hangisi sizin ocak?
- Rocklinghausen, General Blumentahl. Dur sözümü kesme. Gene unuttum, kangar ha! Ne diyardım? Arkadaşları zor çıkardık. Kayaların arasına sıkışan gazları çıkararak önlem alırlar, dedik. Önlem alınmadı. İlah kömür ayağı ilerleyecek. Patron için önemli olan bu. Çalışma sürdü aralıksız. Bu olaydan tam bir hafta sonra yeni bir patlama. Yeni bir çöküntü. Bu kez iki genç madenci kayaların altında kaldı. Biri bölüm mühendisi, biri yine bir Alman arkadaş. Bulabilirsen bul. Gözünü görmez. Elimizde ucu işleneli değnek, aramaya başladık. Kayalar yine göçecek diye yaşıyamıyorduk. Sonunda mühendisi bulduk. Hemen ölmüş. Ötekini oy-

Baktık ki... tarmak. Dibinden kopmuş, uzupuzun lifler sökülüp üstünde kalmış. Konumuz kazalar dedik ya, söz sözü açıyor, söz sigara paketlerini. Çaylar gelip gidiyor durmadan. Bardaklar dolup dolup boşalıyor.

Recep:

- Bir de kahve içelim, diyor.
- hâle sen de anlat Recep, diyoruz. Gene Apo atılıyor:
- Paşa paşa yaşıyıp gidiyor topalım. Arada kağıt atıyoruz. Mollalar gelende kaldırıyoruz.

Hepbirlikte gülüşüyoruz.

"Bacacağın biri kesildi, her yıl üç santim daha kesiliyor."

- Doğru, diyor Recep, ben kazayı şubat 1976'da geçirdim. O zamanlar iş bunalımı, yabancılık düşmanlığı yoktu. Bana çıkardıkları zorluk çok olmadı. Kaza emekliliği çabuk bağlandı. Şimdi çok daha zor, her adım başı bir engel var. Sanki babamızın içinde kazala-

nyoruz. Zor durumda olan bir arkadaşımı anlatayım önce. Adı Sabri Keklik. Der Erkenschwick'te Ewald maden ocağında çalışıyordu. Omuzuna taş düştü. Doktorla yetiştirildi. Tedavisi uzun sürdü. Patron tutup çıkışını verdi. İşsizlik parası da bitti. Sakat olduğu halde emeklilik bağlamadılar. Sımdı Sosyalam'tan yardım almak zorunda. Halford 150 mark ödeniyor. Neye yeter ki?.. Ne yapacağını şaşırmış durumda... Önce onun adı geçsin bu yazıda. Belki bir yardımı olur.

RECEP TIGCI
Ayağın biri Ruhr toprağına.
Ya yüreğin tümü nerede?

Bana gelince, soyadım Tigci. 1948, Devrek doğumluyum. Evli, beş çocukluyum. Türkiye'de maden işçisiyim, Federal Almanya'da da maden işçisi. General Blumentahl maden ocağında işe başladım. 1972 yılında. Şubat 1976 yılına gelene kıyamet koptu başıma. Rendenin ilerlemesi için ayak açtırdı. Uzun demir burgu ile taşları düşürüyordum. Ani bir horultu, ardından göçük oldu. Önce küçük bir taş geldi üstüme. Kaçayım derken, kafama değdi, beni yere serdi. Bir daha yekindim, kaçmayı denedim. Kafamdan yara almıştım, sendeledim. Arkamdan kayalar yetiştirdi. Beni altına aldılar. Korkunç rüya görüyordum sanki, kara-kuralları basmıştı. Devler kovalıyor, sanki ellerinden kurtulamıyordum. Bağırışım. Anayolda çalışanlar gelmiş, ilk yardım yetiştirmişti. Sedyeye götürdüklerini hayal meyal anımsıyorum.

"...üç santim daha kestiler"

Söze burada ara vereyim, hata bende miydi sorusuna geleyim. O yanarı arayıp soran olmadı. zaten biz de acemiydik. Dilimiz, ağızımız yoktu. Yine de yok ya... Ancak işaretlerle anlaşıyorduk. Şunu belirtmeliyim ki, vardiyanın bitmesine bir saat vardı. Salımla olan taşların düşürülmesi gerekiyordu. Nasıl böyle bırakabiliyorduk. Gelecek vardiya arkadaşlar daha güvenliği bir iş ortamı bulmalıydılar. Bu nedenle çalışmaya hızlandırmıştım. Olduğu gibi bırakasaydım bir kaç arkadaş ölebilirdi. İy ki bırakmamışım.

Yine söze ara verdiğim yere gelelim. Nereydim?

- Sedyede.

- Evet, ertesi gün gözlerimi açtığımda bacacağın biri yoktu. İki ay yattım. Çıktıktan 6 ay sonra kesilen bacacağın yeniden ilithaplandı. Yine yattım, üç santim daha kestiler. 78'in son ayında bir ameliyat daha geçirdim, biraz daha kestiler. Bacacağın sürekli ağrıyor, sürekli tedavideyim. Nemli havalarda sancılar çekimmez oluyor. Burada nemsiz havanın olmadığı yok ki... Önümüzdeki hafta yine film çekimimize geçeceğiz. Yani anlayacağı-

Moralime gelince, tabii bozuluyor arada. Havalarda bozuk giden sancılarım tutuyor, tansiyonum düşüyor, başım fırır dönüyor, gözlerimin önü kapkara zindan kesiliyor. Ayrıca genç yaşta sakat kalmak moralini bozmaz mı insanın? Ama biliyor musunuz he-men durup düşünüyorum. Madeni olup da kaza geçirmeyen mi var? Ölebilirdim de, diyorum. O zaman moralim düzeliyor, sevinçliyim. Yaşama daha bir sevinçle sarılıyorum. Sağolsun, arkadaşlarımız yalnız bırakıyorlar. Zaman zaman sokaka çıkıyorum. Ahh güneşli, güzel ülkemizi özlemiş olmasa... Böylece yaşıyıp gidiyorum.

"Elini eskiden olduğu gibi sıkabiliyor muyum?"

Bir türkümüz vardır bizim. Güzelidir. İnsanın içini işler:

**Bu dağın ardı meşe,
Gün kalka gölge düşse.
beni yardan edenin
Evine şıvan düşse.**

Ters çeviririm bu türküyü hep:

**Bu dağın ardı meşe,
Gölge kalka gün düşse.
Bizi yurttan edenin
Evine şıvan düşse...**

Böyle söylerim. Bin kere söylerim. Dili-min ezberidir. O kadar çok söylerim ki, birbir-buğuk yaşıdıkları kuzum bu türküyü büyür. Yanıklı olduğu halde elini kaldırıp oynamaya başlar. Sustuğum zaman kıyametleri koparır. Yani benim şu şahane, şu tebiyeli sesimi keşfeden bir tek odur. O istedikçe, benim de hoşuma gider doğrusu. Daha çok söylerim. Söyleye söyleye Ruhr bölgesinin gölgesini bu günlerde kaldırdık. Güneşli bir günde Seref Kenanoğlu'nun evine vardık. O da sandalyeyi bahçeye çıkarmış, çayımızı hazırlamış. Bahçedeki çardağa oturduk.

- Eee bugün hava iyi, dedi. Söyleşmeye başladık.

- 1945 yılında Karadeniz Ereğlisi'nde doğdum. 6 yıl yurdumuzda maden işçiliğim var. 13 yıldan beri burada. Kömür ayağında çalışıyordum. Hidrolikli tabancayla demir drediği sıkıştırıp tavani sağlamla alıyordum. Arkadaşı direkt aniden fırladı, tabancamın üzeri-

Şeref Kenanoğlu'nun işaret parmağı dibinden koptu. Yine en ağır işte, 'kömür ayağında' çalıştırılıyor. İyzer Herten-Schlägel und Eisen maden ocağı

TÜSTAV

dedik, önlem alınmadı."

k, kopuk r parmak

Recep Tiğci: "Bizi yurttan edenin, evine şivan düşer..."

ne düştü. İşaret parmağını kesip attı. Çıkap hastaneye gittim... Kaza konusunda kimseyi suçlayacak değilim. Maden işçisi oldum mu, bunu göze alacağım. Asıl benim şikayetim başka. Sosyal bir yardım tanınması, işyerinin yeniden ayarlanması kötü. Parmağımı kopmadan önce akort işe çalışıyordum. Kazadan sonra bir süre istirahatlı kaldım. Doktorlar "eski işini yapabilir" diye rapor verdiler, beni yine aynı işe gönderdiler. Aslında eski işi yapacak durumda değilim. Yıllardan beri birbirimizi yanımızdan dedik, önlem alınmadı."

- Bu korfuda ne yapılabiliir sence?

- Vallahi dost ne demeli? Bir yıl önce bir maden işçileri delegasyonu DDR'e gitmişim. Oradaki işyerlerini, yaşamın çeşitli alanlarını gezdik gördük. Sendikacılarla, işçi temsilcileriyle söyleştik. "Bu parmağımın düştü bana hiç emeklilik filan başlamadılar. Hiç bir hak da tanımadılar" dedim. "Burada da bağlanmaz emeklilik" dedi arkadaşlar, "ancak zor işte çalışırsın, yapabileceğin işe alırsın. Fakat eskiden aldığın ücret değişmez".

132 ülkeden 3500 barış savaşçısı buluştu

Barış için güçlü bir adım: Prag Barış Kurultayı

Türkiye Postası muhabiri Prag'dan bildiriyor...

132 ülkeden 3500'e yakın delegenin katıldığı Nükleer Savaş Karşı Barış ve Yaşam İçin Dünya Kurultayı 21-26 Haziran 1983 tarihleri arasında Prag'da yapıldı.

Tüm dünyadaki barış örgütleriyle demokratik ve ilerici hareketlerin temsilcileri, aralarındaki ideolojik, dini ve politik ayrıntıları bir yana bırakarak, insanlığı bir nükleer savaş felaketinden kurtarmak ve barışı korumak için biraraya geldiler. Kurultay 21 Haziran Salı günü sabah saat 10.00'da Çekoslovak hazırlık komitesi başkanı Tomas Travnick tarafından açıldı.

İlk sözü Çekoslovakya Cumhurbaşkanı, Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri ve Milli Cephe başkanı Gustav Husak aldı. Değerleri selamlayarak söze başlayan G. Husak, konuşmasında en gerici emperyalist güçlerce güdüldü çatışma politikasını eleştirdi. Gerilimin daha da artmasının önlenmesi ve uluslararası alanda istikrarın artırılması gerekliliğini altını çizdi. Kurultayın bu konuya katkısına inancını belirtti.

G. Husak'tan sonra Dünya Barış Konseyi Başkanı Romesh Chandra, uluslararası kurultay hazırlık komitesi başkanı Edith Ballantyne söz aldı.

Çok sayıda tanınmış kişinin hazır bulunduğu Kurultay Başkanlık Divanı'nda Birleşmiş Milletler'in, diğer uluslararası örgütlerle barış ve demokrasi hareketlerinin temsilcilerinin yanı sıra, resmi hükümet temsilcileri ve parlamenterler de yer alıyordu. Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Yardımcısı Vyacheslav Ustinov, uluslararası hazırlık komitesi başkanı Edith Ballantyne, Dış Bakanı R. Chandra da davanın yer alanları arasındaydı. TIP Genel Başkanı Behice Boran da divanda Türkiye'yi temsil etmekteydi.

Aynı gün saat 20.00'de Prag'da 200 bin kişi katıldığı bir barış gösterisi yapıldı. Prag şehir meydanı, barış gösterisi başlatıldı.

Türkiye'yi Kurultay divanında Behice Boran temsil etti

Türkiye Kurultay'a çeşitli ilercilerle 25 Türk ve Kürt barışseverlerinden oluşan bir delegasyonla katıldı. Delegasyonda yer alan kişiler şunlardır:

Ahmet Kaçmaz (TSIP Genel Başkanı), **A. Muhtar Sökücü** (İGD Genel Sekreteri), **Behice Boran** (TIP Genel Başkanı), **Cemal Kural** (Sendikacı), **Cüneyt Başbuğ** (İGD Dış İlişkiler sorumlusu), **Dursun Akçam** (Yazar), **Ekrem Özdemir** (Birlik Yolu), **Enis Coşkun** (Türkiye Barış Komitesi Genel Sekreteri), **Gültekin Gazioglu** (TOB-DER Genel Başkanı), **Hamdi Maskar** (HİDEF Saymanı), **Kemal Dayısal** (DİSK Yürütme Kurulu Üyesi), **Metin Gökalep** (KKDK Temsilcisi), **Mümin Özdemir** (Hukuk Doktoru), **Murat Tokmak** (Maden-İş Sendikası Yürütme Kurulu Üyesi), **Nizamettin Kaya** (Kürt Halkevleri Temsilcisi), **Sertaç Bucak** (KOMKAR Temsilcisi), **Sitku Celen** (KOÇKAR Temsilcisi), **Tektaş Ağaoğlu** (TSIP Politik Büro Üyesi), **Yaşar Arıkan** (Hür Cami-i Yöneticisi), **Yusuf Hasançelebi** (Gerçek ile Dayanışma Temsilcisi), **Yücel Çubukçu** (Bank-Sen Yürütme Kurulu Üyesi), **Zühal Kılıç** (İKD Genel Sekreteri).

Aynı bir DİB-FAK temsilcisi olmak üzere üç delege daha delegasyonda bulundular. "Prag 83" Kurultayında Türkiye delegasyonundan TIP Genel Başkanı Behice Boran, Kurultay Başkanlık Divanı'nda yer aldı.

PRAHA 83

...kaldın ben bir barmısın tanınmış dost. Es-
-kiden çıktığı gibi elini sıkabiliyor muyum?
Hayır. Bunun sıkıntısı duyuyorum. Sanki
parmağımın yitip gitmesinde suç benimmiş
gibi utandığım oluyor. Gelgelelim koca hid-
rolüklü tabancayı n'isıl aynı güçle sıkam.
Şu parmağın görevi ayrı, bunun ki ayrı. İs-
verene çıktım, "işimi değiştirin" dedim, dü-
şük ücretle bana iş gösterdiler.

Yanıt: Fiss!

-Ne kadar mı düşük? Anlatayım. Kaza ge-
çimden önce ücret grubum 11'di. İşvere-
nin bana gönderdiği ücret grubu 4. Bundan
ne anlırsın? Demek ki bu elle ben ancak
bu işte çalışabilirim. Pratik önerisinden çık-
mıyor mu? Eğer hakta bir düzelmeye ola-
cak da ben 4. grup işinde çalışır, eski ücretimi
aldırım. Ücretimi düşüreceklerin hiçbir kabalet-
medim. Nasıl kabul edersin? Ücretiyanıya
gün düştü mü ne yiyecek bizden bebelər?
Üç çocuğum var. Eşim çalışıyor. Türki-
ye'de anama, babama yardım etmek zorun-
dayım.

-Peki sendikaya gitmedin mi?
-Gitmez olur muyum? Geldiğim yıldı
beri sendikacıyım ben. Tüm uğraşımı
karşın işverente anlaşmaktan başka yapıla-
cak birşey olamadığını söylediler. Peki sizin
canınız burda ne? dedim. Yanıt: fiss!
Bizim Schlägel und Eisen Maden ocakı
sendikacılık mı ya da işçi temsilcileri mi?..

Recep Tricci arkadaşları ile birlikte...

Aktif değiliz, şikâyet etmeğe de hak-
kımız yok.

Orada işçiler, emekçiler sendikacılar her-
şeyi avucunun içine almış. Eksiklik yok mu
var. Ama varsa, herkese hakça var. Kaldı ki,
biz kalkıp bugünden yama ora gibi olalım da
demiyoruz. Fakat sendikacılığımız biraz kı-
rıldır. Bizim maden sendikacılık için
söylerim, başkaları üstüne almasın. Eee
peki nasıl olacak? Sendikamızda aktif olanak
bu işi kıvrabiliriz. Aktif değiliz, şikâyet etme-
ğe hakkımız yok. Yerinin neresi olduğunu
bilen bilinci işçi arkadaşlarımızın her kade-
mede sendika yönetimine gelmeleri zorun-
ludur. Bu da uzun erimli bir çalışmaya ola-
cak bir işti.

Doğru söze ne denilir. Bardağımızdaki
son yudum çayımızı da yudumlayıp kalkıyo-
ruz. Güneş hala gökyüzünde parladıkta
Çimenlerin üzerinden yavaş yavaş adımı-
yoruz. Çiçekler ala, yeşile, kırmızıya, sarıya,
büyünmüş. Yeşillikler her tonu uzağı yidi-
yor önümüzde. Yürüyoruz, yine dudakla-
rımızda türkümüz:

Bizi yuttan edenin,
Evine yakın düşe...

Düşeceği de yok biz birleşmedikçe, bir-
leşip gürlü gürlü üstlerine yürümekçe, di-
yoruz. Güneş gibi bir umutla madencilerin
kapkara evlerinin arasına dalgıy diyoruz.

mez".
Kıtlıkta bir barış gösterisi yapıldı. Prag
kiliselerinin cam sesleri arasında başlayan gös-
teriyi katılanlar, Parizka caddesinde yürüyerek
şehrin tarihi "Eski Meydan"da toplandılar.
Burada Sovyet kadın komzotno Valentina Te-
reschkova, ABD'deki Berkley şehri belediye
başkanı Gus Newport, Hindistan'dan J. Vaj-
paye, İngiltere'den Lord Archibald Fenner
Brockway sözaldılar.

Başta B.M. Genel Sekreteri Perez de Cuellar
olmak üzere çok sayıda tanınmış kişi kurultaya
kutlama mesajı gönderdi.

İzlenimler

Yükselen nükleer savaş tehlikesine kayıtsız kalmayan,
kalmamamın ötesinde yeni bir savaşın ölenimin insanlığı
karşı büyük bir sorumluk olduğunu bilincinde olan baş-
severler dünyanın dört bir yanında seferber oluyorlar. Ba-
rı, sınırlanmalar ve sınırların, dini ve politik yargılarını, dü-
şünce ayırmalarının üstünde birleştiriyor insanları. Çünkü
termo-nükleer bir yıkım demek olan savaş Yunus Emre-
den Voltair'e, Bolivar'dan Marx'a tüm yaratılanları yok ede-
bilir. Ve Paris'ten Prag'a kentlerimiz sessiz taş yığınlarına
dönebilir.

Ama kentler, kentlerimiz böyleli bir sonu istemiyor. 19
Haziran günü Paris Vincennes korusunda bir araya gelen
yarım milyon insan bu istemlerini kararlı bir biçimde haykır-
ırken, nükleer savaşın insanlığı getireceği felaketi de ser-
gililiyor. Sövmek sözcüğünün küçük, kırmızı bir kalpe
ifade edildiği "BARİŞ SEVİYORUM" belgisi altında toplanan
500 bin barışsever her boyu süren tartışmalar, konserler,
yürüyüşlere yaşamak istediklerini dile getirdiler. Bebek ara-
baları, pankartlar, otobüsler, piknik sepetleri "J'♥ LA
PAIX" tümesyleyi donanmıştı.

Fransalı 100 aydın çağınışalya oluşturulan eyleme, 19
Haziran Pazar gününe dek sağır-dilsiz olan kitle iletişim
araçları, olayın büyüklüğü karşısında artık sessiz kalmaya-
rak son zamanlarda yükselen barış hareketinin önemi üze-
rinde durmaya başladılar. Büyük barış eyleminde Fransa'da
yaşayan, çalışan Türkiye'li emekçi örgütleri de etkin yer
almıştı. Fransa'da, Türkiye'de, dünyada barış için savaşalım
bildirileri gün boyu elden ele dağıldı.

19 Haziran Pazar akşamüstü saat 17.30'da onbinlerce
balonun ve yarım milyon insanın coşku ve kararlılığının
gökyüzüne salınmasıyla bir anladın sona eren, fakat her
geçen gün çok daha yoğun bir biçimde sürecektir olan
barış gösterisi tüm dünyaya milyonlarca Fransalı adına baş-
mesajını ilettili. Ve Barış Seviyorum yazılı balonların salın-
masından tam otuzdokuz buçuk saat sonra aynı kitada
değişik bir politik sist. mde yer alan bir başka başkentte,
Prag'da, bir barış baş etkinliği başlıyordu: Barış ve Ya-
şam İçin Nükleer Savaş Karşı Dünya Kurultayı.

Tüm sokakların ve evlerin MIR sözcüğüyle, barış güve-
cinleriyle süsüldüğü Prag'da da balonlar gökyüzüne salındı.
Burada da bebek arabaları barış sözcüğüyle donanmıştı.
Ve insanlar, onbinlerce Prag'da 21 Haziran akşamı gerçekleş-
tirilen barış yürüyüş ve mitinginde aynı iki gün önce
Fransız barışseverlerinin dile getirdiği gibi yaşamak ve ya-

Paris, Prag, Paix, Mir

Cüneyt BAŞBUĞ

şatmak istediklerini haykırıyorlar.

Paris ve Prag aynı tarihteki kaderleri birbirlerine ben-
zeyen iki kent. Savaşı ve düşman ılgınlı yaşadılar. Ben
yigit evlatları nazi kurşunlarıyla katledildi. Ve bugün her iki
kentte de halk kitleleri yeni bir yıkıma karşı çıkıyorlar. Her
dillerinin farklı olması, ne değişik politik sistemlere ait
olmaları, ne kültürlerinin, tarihlerinin değişikliği böylesi di-
rimsel bir konuda seslerini birbirlerine eklemelerini engel-
lemiyor.

Kurultay'ın ilk günlerinde edinilen izlenim şu ki, kentler ve
kentlerde yükselen sesler birbirlerine eklenirken, savaşı
engellemenin, insanlığı esenli bir gelecek sunmanın ola-
nakları yükselmektedir. Kurultay'ın birinci günü aşkımı tüm
yabancı delegelerin ve Prag halkının yığılsal mitinginde
bu gerçek çok daha somut bir biçimde görünüyor.

Mitingde onbinlerce barışsevere seslenen komzotno Te-
reschkova, "barış, sadece barış istiyoruz" diyor. Gezege-
nimizin ve uzayın insan tarafından ve insan için, insanl-
ığın mutluluğu ve esenliği için ortak kullanılması. Günün
teknolojisi bu istemi çoktan bir düz olmanın çıkardı ve ya-
kın bir olanak olarak insanlığın önüne serdi.

10 gün önce ABD uzay adamlarının yaptığı Pioneer uzay
aracı güneş sistemimizi taktetti. İlk kez insan yapısı bir
aracın güneş sisteminin dışına, ucsuz uzaya çıkıyor. Pioneer
aracında rastlanmasın olası canlilar için hazırlanmış, şekil-
lerle insan ve insan uygarlığının bugününi anlatan plak-
lar yerleştirilmiş. Gezegimizin yıldızlar sistemindeki yeri
de ekli bu plaklara.

Bu varsayım gerçekleştirebilir bilinmez. Yıllar, yüzyıllar son-
ra belki...Düşülmeli bile nefis bir olasılığı. Yalnız o canlı-
lar, Pioneer'de yerleşmiş plakları çözdüklerinde dünya uy-
garlığı bir nükleer savaş sonucı yıkılmış olabilir.

"Barış ve Yaşam İçin Nükleer Savaş Karşı Dünya Ku-
rultayı" sürüyor. İnsanlar bir araya gelerek bu ikinci ve dü-
şümleni bile korkunc olanağı önlemeye çalışıyorlar. Kurul-
tay bir hafta sonra sona erecek. Milyonlarca insanın tem-
silcisi olan delegeler ülkelerini, kentlerini döncecekler. Bir
araya gelmiş, konuşmuş ve tartışmış olarak sürdürecektir
savaşı. Kuşkusuz bir çok konuda görüş ayrılıkları gerekli
olmuş. Nükleer bir savaşın önlemek için savaşmamız gerekli
olduğu konusunda görüş farklılığı olmayacaktır. Çünkü, Pi-
oner'deki plakları çözen canlı, insan uygarlığının varlığını
öğrendiğinde bu uygarlığın gerçekten varolmasını tek ön-
koşulu bu olacaktır.

Türkiye Postası'ndan

Aynı konuda üç mektup

Bu sayımızda "Türkiye Postası'ndan" köşesini kendimiz yazmaktansa, aynı konuda gazetemize gönderilmiş üç mektubu yayınlamaya daha doğru bulduk.

1. Mektup

Türkiye Postası'nın bölgemizde yaşayan okurlarının sayısı, ister abone olsunlar ister elden alıyolar, belli ve sınırlıdır. Sayet her sayıdan 20-30 gazete bizlerin elinde kalırsa ve bu durum her bölgede böyle olursa gelecek maddi zorluklara karşılaşılar, Türkiye Postası'nın değil devamı, kapanması tehlikesiyle karşı karşıya gelizir.

Dedğimiz gibi, bizim kapasitemiz, ulaşabildiğimiz insanların sayısı bellidir, ki bu sayının dışına çıkabilirmiz sizlere bağlıdır dostlarımız!

Gazetinin 6. sayısından bazı önermeler vermek istiyoruz:

İşçileri en yakından ilgilendiren "Tutuma hakkı almak için ne yapmalıyız?" sorunu konusu büyük puntolarla baş sayfa, konu zinde birer duralarak, yan tarafında da aynı karikatür küçültülmüş olarak verilecek, geriye kalan haberlerin de iş sayfaında olduğu gösterilecek yayınlanabilirli karınısaydız.

Büyük şair Nazım Hikmet'in ölüm yıldönümüyle ilgili resim ve haber gazetesinin iş sayfaında yer alabilir. Yine Nazım'ın ölümünün 20'inci posterinin Türkiye Postası okurlarına armağanı evet iyi, güzel, ama bir de bizlere ne getirir, ne götürür, kazanalım derken kaybetmez miyiz? Gazetemizi geniş yığınlarla maledmeye çalışırken, çalışmamızı sınırlamaya, ya da bir set çekerek yapma durumuna düşmez miyiz? Nazım'ın kim olduğunu bilenler, gazeteyi alma-

OKUYUCU POSTASI

Ölüm roketlerine karşı, sele karşı mücadele misali

Geçtiğimiz haftalarda yoğun ve sürekli yağmur Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde sel baskınlarına yol açtı. Sel baskınları en fazla etkilenen kent de Köln oldu. Sular yükseldikçe panik arttı. "Bir iki kanş daha yükselirse" korkusuyla dükkanların, evlerinin önünü kum torbalarıyla beslemekle yetinenler yanıldılar. Sular aldı başını gitti. İnsan boyuna yükseldi. Dükkan tabelaları sular altında kaldı. Tüneller, otobanlar kapandı, gemiler içilemez oldu.

Biliriz: sel, deprem, yıldırım düşmesi sonucu çıkan yangınlar vs. "doğal afet" olarak nitelendirilir. Doğrudur da. Sel "geliyorum" demedi. Bir hafta, on gün, gece-gündüz yağmur yağdı. Federal Almanya'nın gözü birden Köln'e çevirdi. Köln sakini televizyon ve radyo başından ayırmadılar. Hava durumu raporları on günlerde onları en çok ilgilendiren konuydu. Suları engellemek için ellerinden geleni yaptılar. Kısacası, "savunmaya geçtiler" diyebiliriz. Görenler anlatıyor, sular çekil-

dikten sonra Köln sokakları savaş alanı gibiymiş.

Bu olay bende çağışını yaptı. "Acaba" dedim kendim kendime. "Köln'deki sel baskınları karşı canını dişine takıp sularla savaşanlara savaş karşı da aynı kabayı gösteriyorlar mı?" Alman, Türk, Kürt, işçi, işveren, tüccar, katolik, müslüman, yahudi. Hiç bir ayırım yapmadan. Aynı günlerde emperyalist ülkelerin kocabaşları, Reagan'ın önderliğinde Williamsburg'da, NATO ülkeleri savunma bakanları ise Brüksel'de atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi üzerine görüşüyorlardı. Gerçek ortada... Savaş delisi Reagan insanın ölümlerini hazırlıyor. Radyo ve televizyonlar da önce bunun haberlerini veriyor, sonra da Köln sel baskınını veriyordu o günlerde. Hiç mi düşünmedik sel ile savaş arasında bir bağlantı kuramaya çağışımı?

Ne yapıyoruz Reagan'ın bu planlarına karşı? Atom roketleri Köln'e, İstanbul'a, Duisburg veya Rize'ye düşünce ne kum torbası ne de italye pom-

pası para eder. Bunun hiç düşündük mü? Atom savına karşı direnmeyi, bence sulara karşı direnmekten ayrılan en büyük özellik atom savının ancak ve ancak başlamadan engellenme şansı olmasıdır. Federal Alman emperyalizminin radyo ve televizyonları bize bunu doğal olarak hatırlatmayacaklardır. Yığınların savaş karşı direnişini, sulara karşı gösterilen direniş gibi de vermeyeceklerdir. Hatta, hedef şaşırtacak, direnişe engel olmak isteyeceklerdir.

Biz ise yaşama hakkımızı ölçü almalyız. Bunu farketmiyene farketmiyoruz. Nasıl ki Köln'de insanlar evlerinde rahat rahat oturup boğulmayı beklemelerine, bizler de, onlar da bir atom savasında kül olmayı eli kolu bağı beklemeliyiz. Hele hele bu savaş planlarını yapanları kendilerinden amaçladın savaşçı olduklarını hiç düşünmemeliyiz. Sele karşı direniş misali ölüm roketlerine karşı direnmeliyiz.

Hasan A.Yorulmaz

Sefaköy olayı

Memlekete izne gittiğinde bir komşunun anlattıklarını Türkiye Postası'na okuduğu işi aktarıyorum:

...davasının aramına katılan Sefa Telli kardeşimdir. Bu ev Fransa'da çalışıyan bir hemşehrimsizdir. Biz alt kat-ta oturuyoruz. Sefa ve birkaç arkadaş üst katla. Epeydir gelmiyorlardı. 6 aydır beni Sefa bize de uğramaz olmuştu. Bilyerodu başına bir şeyler geleceğini, bize zaran dokunmasını istiyordu. Olaydan bir hafta kadar önce geldi, bize hiçbir şey söylemedi. Başka tanıdıkları iş bulduğuna, sabıkaya kaydına İhtiyaç olduğunu söylemiş. Tedbirsizlik, onlar da iyilik olsun diye savcılığa gitmişler, savcılık, Sefa arananları arasında olduğu için polise haber vermiş, polis de o iki kişi yanına, geldi. Gece saat 2-3 sıralarında üst kat ızdı çıldı. Ben pencereden polisleri gördüm. Pijamaları ile Sefa kapıya çıktı. Hemen iki

ralilik zamanından kalma özel ilişkileri olması. Acaba kendisi bu sayede bir takım ayrıcalıklardan mı yararlanıyor? Hani bize (gözüm mecisten dışarı) "ti itti ırmaz" diye bir deyiş vardır. Bazı kökü niyetli kişiler Esener'e dokunulmasını böyle bile yorumlayabilir ve çeşitli asılsız dedikodular yayabilir. Ben de zaten bu tehlikeyi gördüğüm için gazeteyi aradığı ile sayın cumhurbaşkanından bu konuya bir açıklık getirmesini rica ediyorum.

Mukbil Derin/Düsseldorf

Kim

"Türk düşmanı"?

7 Mayıs tarihli Tercüman Gazetesi, Almanya'daki Türk düşmanlığı ve Türkiye'deki işçilerin "dönüşümün hızlanmasında" Türkiye pasaportu" solcuların Türkiye'ye aleyhinde yaptığı propaganda da etkili olduğunu yazmaktadırlar. "Türkiye pasaportu" değil de, Türkiye'e-

mize saldırınca, ülkeden kovunca suçları "Türkiye pasaportları" mı oluyor? İşçilerimizin Avrupa'daki serbest dolaşım haklarını Mark karşıtlı vazgeçeler, "işçilerimizi kimse zorla geri gönderemez, işçilerimizin tüm hakları alınacaktır" şafasatasıyla ortaklı tozu dümana katanlar, Tercüman'ın sözünü dümanı yaptığı gerici cunta değil miydi?

Öyle yağıma yok, burjuvazinin paralı kaleşörleri. Her işçilerimizi bir lokma etmek için el kapısına göndericeksin, onların hiç bir hakkını korumayacaksin, ondan sonra da iş suçlu bulmaya geldi mi kolay: solcular, komünistler, vatan hainleri, bölücüler falan filan.

Bunlar artık işe yaramayan basit ve ucuz yalanlardır.

Y.Özcan/Hollanda

Nazım köşesi

Türkiye Postası'nın sanat-kültür sayfası daha hareketli olmalıdır. Sabahattin Ali gibi bir sanatçı ölümünün 35. yıl dönümüne mi anılır? Sabahattin Ali

"Ya boşanırsanız"

Süresi dolan oturma iznini uzatmamak için yabancılar dairesine gittim. İşsiz değilim, 7 yıldan beri de Federal Almanya'da bulunuyorum. Almancam iyidir. Zorluk çıkacakmış işi düşünmüyordum. Görevli memur, "oturma iznini uzatamayacağız" dedi. "Neden" dedim.

..Üikenize dönün!

..Vailahı çok sevdalı değilim ülkemizi. Ülkemi de çok seviyorum. Ancak çocuklarının okul durumu yüzünden bir süre daha kalmak zorundayız. Üstelik kocamın oturma hakkı var. Benimkini de uzatmak zorundayız.

Görevli memur, çocukların durumunu dikkate bile almadı. Uzanmaz bir tavırla.

..Kocanızdan ayrılmayacağınızı nereden bilelim?

..Çanım evliyim ya?

da düşünme miyiz? Nazım'ın kim olduğunu bilenler, gazeteyi almada önce baş sayfaya bir göz gezdiriyor. Nazım'ın resmini görürnce gazeteyi almaktan vazgeçebiliyor.

Bu ve buna benzer haberlere, yazılara diğer geçmiş sayılarda da rastladığımızdan dolayı yığınlarla daha çok ulaşabilmemiz açısından bu eleştiri önerilerimizi sizlerle iletmeyi bir görev bilmekteyiz.

İldein

2. Mektup

Türkiye Postası düzenli olarak elimize geçti. Biz de üstümüzde düşen görevi yerine getirmeye çalışıyoruz. Türkiye Postası yığınının içinde ve yığınlarla seslenen bir gazete olduğuna göre, bizim de önümüzde gazetemizi en son Türkiye'ye ulaştırmak sorunu duruyor. Şimdiye kadar yaptığımız çalışmaları verimini verdi. Örnek: 1. sayıdan 175 gazete istedik. Sonra hepimiz gördük ki, bu gazeteler az geliyor. O zaman kolları sıvadık. 175 gazete sayısını 400'e yükselttik. Bunları 300-350 adedi satılıyor. Bir çırpıda gazeteyi iki misline çıkarmak büyük başarıdır. Ama bununla yetinmeyeceğiz. Gazetemizi daha en son Türkiye'ye ulaştırmaya kadar çalışacağız.

Ama bu sadece bizim özel çabalarıyla değil, Yazı Kurulu'nun bizlere yardımcı çabalarıyla sağlanır. Örneğin 6. sayıdaki ek (Nazım posteri) gazete okuyucuları tarafından büyük bir sevinçle karşılandı. Buna benzer ekleme gazetemizin etkinliği artacaktır.

Bruksel

3. Mektup

Türkiye Postası bölgemize istediğimiz miktardan biraz fazla geldi. Buna da sevinдик. Bu fazlalığı da okuyucusuna kavuşturduk.

Şimdi bizim bölgemize gelen Türkiye Postası'nın gönderimini beşte bir artırırlar gönderimlerini istiyoruz. Bu sayı artırma işinin her yerde gerçekleştirilebilir ve bunun çokkulu bir yarımaya dönüşmesini öneriyoruz.

Bad Kreuznach

Biz pencere polisleri olduk. Pöhlman'ın ele Sefa kapıya çitti. Hemen iki polis onu elleri yukarıda duvara yapıştırıramaya başladık. Bu ara üst kattaki bir kaç el silah sesi geldi. Meğer evin etrafı polislerle çevrili imiş, otomatik tabancaları taranverdi oralar. Polisler de, Sefa da yığıldı yere. Bizim camlara da geldi kurşunlar. Şans eseri biz sağız. Yattık yerlere, sonra ne oldu ne bitti kavrayamadık. Saat 3'e doğru kocaama beni de polisler aldı götürdü. 15 gün işkence ettiriler, işkenceyi anlatamıyacağım. Tosa'nın Kayı köyünden biz. Ertesi gün köyü de basmışlar, onlara neler yaptılar bilmeyoruz. Polisleri de Sefa'yı da gene polisler vurdu. Bir ay geçmeden Sefa'nın kardeşi ziraat teknisyeni Mustafa Telli de kahrından kalpten çitti. Kuruttular bizi, kuruttular. Ama yerlerini alacaklar var değil mi kardaş, değil mi?

İzinden dönen
bir içli/Karlsruhe

İt iti ısırmaz

Türkiye Postası aracılığı ile Milli Güvenlik Konseyi'ne bir soru sorarak istiyorum. Belki Sayın Cümhurreis ve Genelkurmay Başkanı Evren halkı aydınlatmak için yaptığı değerli konuşmalardan birinde bu konuyu da açıklağı kavuşturur. BTP'nin yasaklanıp, Demirel, Cindoruk ve diğer politikacıların Çankale'ye sürgün edilmeleri gerçekten Evren paşa ve omuzdaşlarının bugüne kadar ülkemize yaptıkları büyük hizmetlerin bir devamı. Hiç kuşkusuz milletimiz bu olağanüstü hizmetlerin karşılığını er veya geç mutlak verecektir. Bu konuda en ufak bir kuşku yok. Benim anlayamadığım nokta, BTP'nin kurucusu ve genel başkanı olarak bu partinin bütün zararları, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerinin sorumluluğunu taşıyan sayın emekli orgeneral Esener paşa neden Çankale'ye sürgün edilmedi? Acaba sayın orgeneral Esener partisinin ne kadar zararlı ve tehlikeli işler çevirdiğini fark etmeyecek kadar saf mıdır? Öyleyse nasıl orgeneral olarak bu partinin bütün zararları, bölücü ve yıkıcı faaliyetlerinin sorumluluğunu taşıyan sayın emekli orgeneral Esener paşa neden Çankale'ye sürgün edilmedi? Orduumuzda böyle saf ve dünyadan habersiz orgeneral ve generalerinin varlığı milli güvenliğimiz açısından sakıncalı değil midir?

Yoksa sayın Esener avukatların "ceza ehliyeti" dedikleri şeyden mi yoksun? Üçüncü bir ihtimal de, sayın Esener'in şimdiki devlet büyüklerimizle orgene-

nin da etkili olduğunu yazmaktadır. "Türkiye pasaportlu" dediği Türkiye'nin gerçek sahibi, ilericiler, yurtseverler, devrimciler, demokratlar, uğruna canlarını verdikleri, ülkesinin bağımsızlığı ve halkının mutluluğundan başka amaç ve uğraşları olmayanlar nasıl olur da ülkesinin ve halkının aleyhinde çalışıyor dururlar.

Daha dün Kohl-Strauss gericiilerinin iktidara gelişini zafer olarak kutlayan *Türçmen* değil miydi? Strauss'u "Bav-Yara Aslanı" diye ağzından sayıyalar olarak göklere çıkaran *Türçmen* değil miydi? Kohl-Strauss gerici kiliğinin yabancı düşmanlığı politikası önceden belli değil miydi? Şimdi bunlar işçileri-

Alı gibi bir sanataç olumların 35 yılında böyle mi oldu? Sabahattin Ali yalnız hikaye ve romancı değil, çok iyi bir şairdir de. "Dağlar ve Rüzgar" şiir kitabından yığınla şiir günümüz sanatçıları tarafından bestelenmiş ve geniş ilgi görmüştür. Ayrıca her sayıda iştisatları arasında bir iki şiir yayınlamamızın her açıdan çok iyi olacağına inanıyoruz. Hatta daha ileri bir adım olarak, her sayı "Nazım Köşesi" adı altında Nazım'ın bir şiir yayınlanırsa, hem gençlere bu büyük şairimizin tanıtımı olursunuz, hem de biz o şiirleri yayın-
— den anımsar, bulunduğumuz ülkenin diline çeviririz.

Ali Kalan/Londra

den bilelim?
-Çanım evlil miyazı ya?
-Gelecek iyi boşanırsanız ne olacak? Tepem attı ve
-Vermek zorundasınız, dedim. Yoksa avukatıma başvuracağım.
Memur pasaportu aldı. 3 haftadan beri yanıktı yok. "Acaba bana karşı mı sadece" diye düşünerek bir süre dar-
— darinin önünde bekledim. Gelenlerin hepsine çeşitli gerekçelerle zorluk çıkandı-
— rılmış gördüm. Bu baskının önümüzdeki günlerde daha da yoğunlaşacağı bek-
— lenmektedir.

Mektup açıklanmasını istemeyen
bir okur/Herten

İÇİMİZDEN BİRİ

İşsizlik: Benim suçum mu?

İldein, Hessen eyaletinde birçok tepenin üstüne kurulmuş, yaşı, çoklu bir kent. Yeni konutların en fiyatlıyla, eski yapıların en görülmeye değer olanları bu kente toplanmış sanki. İldein'da Türkiye'li emekçiler var. Bunlardan biri Tuncelli Ali Mutlu. Elli dört yaşındaki Ali Mutlu'nun ak saçlarının her telinde bir tecrübe olduğunu anlamak pek güç değil. 1970 yılında gelişmiş Federal Almanya'ya kendi deyimle: "Onüç, Koca yıl."

İki geldiğinde bir kaloför fabrikasında işe başlamış. "Kaloför gövdeleri öyle ağır ki" diyor. Üç yıldır çalışıyor. Bir iş Kazası. Kemikleri eziliyor. Ali Mutlu'nun, Ali ya hastanede yatıyor. Tabircu ediyorlar. Bir ay çalışıyor. Tekrar altı ay hastane koşulan... Git gel derken ezilen kemikleri

bir türlü iyileşme göstermiyor. Hastalık, çalışma derken günün birinde işten çıkartıyorlar.

Gel zaman git zaman, ne ezilen kemikler düzeliyor ne de bir iş bulabiliyor. "Yedi buçuk yıl işsizim" ümcesi dökülüyor dudaklarından, utanır gibi...

Sanki işsizlik kendi suçum gibi. Anlatıyor:

- Bir yıl işsiz parası veriyorlar. Tedavi de sürüyor bu arada. Ama bir türlü işyerine göndermiyorlar. Sonra? Sonrası malum; işçi bulma kurumunun doktoruna muayene ettirildi. O yüzde seksen işçili kaybım olduğunu söyledi. Ve böylece meslekiz de olduğum işçi. Yok efendim ağır yük kaldırılmazsın, oturarak çalışmalısın gerekli gibi sözler söylediler. Peki öyle bir iş verin, deyince; güldüler alaycı alaycı.

"Emekli olamaz mıydın?"

-Girişimde bulundum. Elli dört ay prim ödenmiş. Altı-
— mış ay olmadığ için hiçbir şansım yokmuş emekli olmak için. Mahkemeye başvurudum. Reddedildi. Tekrar başvurudum. Çünkü ben buraya sağlam geldim. Sakat ayanlamam. Buraya gelirken hem Türkiye'ye hem burada işe başlamadan sıkı kontrolden geçirdiler. Şimdi böyle muamele ettimem kendime.

- Bayka bir yardım alıyor musun?

- Halen işsizlik yardımı alıyorum. Ancak geçim zor. Çalışmak istiyorum. Engelliyorum. Şimdiye dek hiç bir işyerine göndermediler. Çalışmayınca moral diye birşey kalmıyor insanda. Huzurlu olmanın yolu çalışmaktan geçiyor. Mes-
— la; çocukların yanında bile, çalışmadığım için küçük düttüm. Bana her bakıyorlar. Çalıyordun, kazanıyordun, falan diyorlar. Bana iş vermemekle çocuklarını bana düttüm ettirir. Çok yara açtı işsizlik. Yedi buçuk yıl işsizlik, dile kolay...

GÜLDÜŞÜN

TSİP'li arkadaşlarımızın Türkiye'de geziklik koşullarında yayınladıkları Gerçek gazetesinin Haziran sayısında yer alan "Ördek Paşa" başlıklı mizah yazısını, "Yazanın, dizinin, dağının, bize kadar ulaştırmanın eline sağlık" deyip aynen sunuyoruz.

Hikaye bu ya, "ördek Hamdi" kendisine "ördek" denilmesine çok kızar, diyen olmadık zaman da ördek gibi ötüp can sıkıntısını giderirmiş. Bir gün kendisine "hava yağacak" diyen arkadaşını ağır yaralamış, sonra mahkeme-de bu davranışının sebebini "bana ördek dedi" diye açıklamıştı. Yargı ise olayda "tahrik unsuru" bulunduğunu ancak günlerce kafa yorduktan sonra anlamıştı da "ördek Hamdi" beraat etmişti.

Kimse Evren paşayı suçlayamaz, çünkü o da "ördek Hamdi" gibi ağır tahriklerle yüzleşirdi. Partilerin amblem olarak "an"ı seçenler Evren paşası "sal" sanmışlar, onun, Süleyman'ın "an mektebinden" mezun olduğunu ve "anrın" Süleyman olduğunu bileceğini hesaba katmamışlardı.

Paşayı "an" kılıfına girip sokamayacağını anlayanlar bu kez çok daha haince bir yola başvurmuş, kendilerine amblem olarak "el"i seçmişlerdir. Gidi kur-zanlar... Ama bunlar sandık mühlürlerini demiden yapıldığını unutmuşlardı. Yarn sandık başında mühlürdeki "demir"le, oy pusulasındaki "el"i"n yan yana gelip "Demir-el" olacağı belliydi. Gerçi paşa BTP'yi kapattık yerinde sandık mühlürlerini yeniden ve bakırdan yapıp paşa da düşünmüştü ama bu pahalı olurdu.

Ya bu hain çetenin "tapulu arazi üzerine geçecekdu yapılamaz" iddiasına ne demeli? Bunlar "hukuk profesörü" paşadan daha iyi mi bileceklerdi? Paşa bütün bunları önceden görebilirdi ki "imar af"ı çıkarması mıydı?

Paşanın gece gündüz uyakı bulunması lazımdır. Yarn bu me'ulunlan "ağaç" amblemiyle ortaya çıkmayacakları ne malum. Ağaç - miobilya - Yahya... Peki ya amca?

Ya önce "altı taneli ve yapraklı zeytin dalı" ile ortaya çıkıp, sonra paşayı belki kandanca diğer amblemlerine 5 zeytin ve 7 yaprak konyaları ne demeli? Herhalde Evren paşası 5 ile 7'nin arasında 6 olduğunu bilmeyecek kadar "sal" sanıyorlar. Paşanın altıya kadar sayılabildiğini yakında anlarlar. Uyanık ol paşa!

Türkiye'nin alyaset pazarı için Nasreddin Hoca'nın kimi fıkraları biçilmişti. İkisini seçip sunuyoruz. Yarası olan gıcunsun...

Veto edilmeden istifa eden siyasi parti yöneticileri için

Nasreddin Hoca eşekten düşmüş Kasabalı basmış kahkahayı hocaya alay etmeye başlamışlar:

- Hoca düştü... Hah hah ha Hoca eşekten düştü...

Hoca hiç bozuntuya vermemiş: -Dert etmem komşular demiş, hiç dert etmem. Düşmeseydim zaten incektim...

Cunta demokrasisi için

Hoca, eşeğini pazara götürüp satmak istemiş. Ama yolda bir bakmış eşeğin kuyruğu pek camırlı. Beğenmezler filan diye düşülmüş, eşeğin kuyruğunu kesip heybeye yerleştirmiş.

Pazarda birinin, Hoca'nın eşeğini gözü tutmuş. Bir yandan pazarlıklar ederken bir yandan da eşeğin orasını burasını gözden geçirirmiş. Bir de bakmış eşeğin kuyruğu yok. Şaşırmış:

-Aman Hoca'm demiş, bu eşeğin kuyruğu yok...

Hoca pek piskin: Sen, demiş pazarlığına bak. Eşeğin kuyruğu heybede...

Ahmak serçe ve dört ders

Bir ahmak serçe erken gelen bahara aldannmış, başlamış daldan dala konup cık cık ötmeye. Öttükçe keyiflenmiş, keyiflendikçe ötmüş ve başlamış yükselklere, daha da yükselklere uçmaya. Uçtukça yükselmiş, yükseldikçe uçmuş... Derken birdenbire buz gibi bir bulutun içinde bulmuş kendini. O saniyede donmuş ve bir taş gibi yere düşmüş. Yerde kaskatı yataırken bir inek gelmiş tam da üstüne pislemiş. İnek pisliliğin sıcaklığına serçe geyemiş. Buzları çözülmüş ve yeniden dünyaya gelmenin keyfi ile gene ötmeye başlamış. Serçenin sesini duyan bir kedi koşup gelmiş. Bir pen-dece serçeyi inek pisliliğinin içinde çakırıp yutmuş, bir güzel yemiş...

Fıkranın çıkarılacak birinci ders: Havaya aldandıp çok yükselklere çıkmaya donarsın.

İkinci ders: Her üstüne pisleyen mutlaka düşmanın değildir.

Üçüncü ders: Boşuna kadar pislile bulanmışseğin sakın ola ki öme.

Sonuncu ders: Seni pislilikten çekip çıkaran herkes dostun değildir.

Nasreddin Hoca ve diyalektik

Köyün ham sofı imamı, geniş hoşgörüsünden, kalendermeşey tavırlarından, yakıcı mizahından dolayı Nasreddin Hoca'yı pek sevmez, durmadan takılır. Gene bir gün Hoca'yı bir sohbette kıştırır:

-Bak hocam, demiş, sen artık iyiden iyiyeye Allahı inkara yetleniyorsun. Geçenlerde her şey değişir, hiç bir şey olduğu gibi kalmaz demişsin.

Hoca, Anadolu toprağının binlerce yıllık felsefi geleceğinden süzülmesi bir özdeyişini yineleyip yargısında direnmış:

-Öyledir İmam Efendi, demiş, hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Kimse aynı imkânla iki kez yikanamaz. Her şey değişir...

İmam köpürmüştü: -Bre dinsti Nasreddin, diye gültürmiş, kitab-u mukaddesi inkar edersen. Allah yarattı ve o yaratan bir daha asla değişmez.

Hoca çelebice gülmüş: -Değişir İmam efendi, değişir. Her şey durmadan değişir...

İmam bakmış köpürmekle bilmayacak, aklınca Hoca'yı küçük düşürmeye yönelmiş.

-Eh Nasreddin Hoca, demiş, eğer senin dediğin gibiyse, sen bir gülsün. Seni ah ile vah ile gömeceğiz. Üstünü toprak örtsek. Mezarıda ellerin çürüyecek. Toprakla karışacak. Mezarının üstünde biten otları serin etlerinden beslenecek. Büyüyecek. Boy atacaklar. Sonra bir gün bir inek gelecek. O otları yeyecek. Derken o inek ebedi mezarının civarına bir gülsün pisleyecek. Sonra ben geleceğim. O koscoca terek yuvarlağına bakıp bakıp "Hey gidi Hoca Nasreddin hey" diyeceğim, "amma da değişmişsin..."

Dinleyenler gülmüşler. Nasreddin Hoca istifini bile bormadan gülmüş:

-Tamam İmam efendi, demiş, beni mat ettin. Senin ilmin benden üstündür. Sözüne inandım. Alemde hiç bir şey değişmez. Her şey simdi nasılsa öyle kalır. Nitekim Allah geçinden versin, bir gün sana da emri hak vaki olacak. Ah ile vah ile seni götürüp mezarıya koyacağız. Üstünü toprakla örteceğiz. Mezarıda senin ellerin çürüyecek. Sonra mezarının üstüne biten otları yeyecek. Bu otu, otu...

BİLMECE - BULMACA-SATRANC

Bulmaca

SOLDAN SAGA: 1- Allende döneminde devrimci hükümetin büyükelçiliğini yapmış, Nazım Hikmet'in arkadaşları, çağdaş şiirin en büyük ustalarından biri ve Şiir halkının övüncü bir sanatçısı; 2- Petrolde elde edilen yakıtların genel adı; 3- Demirle birleştirilerek bir nota; 3- Demirle birleştirilerek bir nota; 3- Demirle birleştirilerek bir nota...

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Satranç

Bugüne kadar, oynamaya ve oynamış partileri takip etmeye yetecek düzeyde satranç öğrendik. Bu sayımızla birlikte, oyun analizleri ve problem vermesi başlayacaktır.

Satranç öğretiminde uygulanan alışınış yöntem, oyunun Açılış, Oyun Ortası ve Oyun Sonu diye üç aşamaya bölünür, her kısmı ayrı ayrı analiz etmek ve okuyucunun bu kısımlarda üstelik kazanmasını sağlar. Ancak bundan sonra, okuyucu kendi başına bir oyuna baştan sona oynamaya hazır hale gelir. Oyfa, birçok amatör bu uzun gaba için ne zamanla, ne de yeterli sabrı sahiptir. Bu nedenle bir, oynamış oyunlarını çözümleyerek okuyucunun her işe birşey ederek üstelik kazanmasını yardımı

en yakaladığını ifade etti. Müzikte bir nota; 3- Dime çatma ev, kulübe - Ağamı gövdesi ile yapırlar arasında kalan bölümleri; 4- Tersî Türk parasının kısa yazılışı - Her sözcüğü şifrelemek; 5- Oturma, barınma; 6- Kol kasları - "Abdullah" in halk arasında kutsanmış biçimi; 7- Üç kere kesilme; 8- Seyvili - Olagandan daha büyük - Keten ya da kenevirin yapılan sicim, urgan, halat gibi türleri olan bir bağ aracı; 9- Alet, vâsta - Vahşi bir hayvan; 10- Nazi döneminde bir askeri örgütlenme - Mısır'da firavınlar döneminde öküzlü başlı bir tanı - Savaşta yenilince Osmanlılara sığınmış ve uzun süre Tekirdağ'da yaşamış olan bir İsveç kralı; 11- Arabistan'ın bir devleti ellerinde tutan, gerici bir aile - Elektrik depo denen ve taşınabilir bir aracı; 12- Macaristan Hava Yolları - Yeter.

YUKARIDAN AŞIĞIYA: 1- Çığdaş resim sanatının en ünlü ressamlarından, anı-ğışadığı İspanyol sanatçısı; 2- Tarihî devlet kurmuş bir kavim - Dere, çay, ırma-ğık gibi suları genel adı; 3- Bir tabureye tüneyek içim için tezgah - Kari ya da kocanın eşi aldatması - "Ümit et" anlamında bir emir; 4- Tersî Avrupa'da bir erkek adı - Tersî Ege bölgesinin kıyı kesimlerinde çokça tüketilen ıhlamur lezzetinde bir içecek; 5- Tersî Uzakdoğu'da bir başkent - Şöhret - Radyo, teyp, el feneri gibi araçlara enerji sağlayan küçük elektrik deposu; 6- Mevlutla tanıyaya yakış- bilmö - Becerikli kişi karda yürür ama onu belli etmez - Çekilen eza, cefa, üzün- töl; 7- İlave, takti - Tersî İçğeden daha büyük bir yönetim birimi - Tersî Belçer; 8- Tersî At ile eşegin gışleşmesinden doğan kısır bir yük hayvanı - Aynı soy ve kan- dan gelen insan topluluğu; 9- Aray, haya duygusu - Eski dilde su - Tersî Şiir yaza- rı; 10- Tersî "Olur, yaparım, çok uygun" anlamında bir söz - Afrika'da bir dağ; 12- Kırmızı - Çözölmeyecek bir konu için kendine bir "dayı" bulmuş kişi.

Bilmecce

Aşağıdaki heceleri yalnızca birer kez kullanarak sorularına karşılığı olan sözcükleri bu- lunuz. Bulacağınız sözcüklerin başharfleri sırasıyla okundığında, geçenele ölen, çağımızın en büyük sanatçılarından bir kadın romancının adı ve soyadı çıkacaktır.

A - A - BAL - DI - EN - EN - EN - GE - GA - GELS - HI - KA - KIL - LA - LA - LAH - MA - MA - MIS - MI - NE - NE - NEM - PA - RI - RI - RO - RUT - SA - SA - SI - SA - TA - TUL - VER - YA - YE - ZAR

- 1- İran'da iktidarı elinde tutan mollaların ortak kullandıkları dinsel rûbe belirlen- sıfatları
- 2- Cura palan ve yaygın halk ozanlarını- nın ustalardan birisi
- 3- Doğu Anadolu'da, doruklarında tarihsel kalıntıları da barındıran bir dağ
- 4- Erkek egemenliğine dayanan toplum bi- çimi
- 5- Birinci Dünya Savaşı'nda İtihatçı lide- rlerin başlangıçta askeri hataları sonucu onbinlerce Osmanlı askerinin telef olduğu bir savaş sahne olmuş bir Doğu Anadolu kasabası
- 6- Karl Marx ile birlikte bilimsel sosyalizm öğretisini üreten büyük düşünür, politikacı

- 7- Bilim adamı ve devrimci
- 8- İtalya'nın ulusal kahvehanlarından ve İtalyan devletinin kurucularından bir yurt- sever
- 9- Yeryüzünün en yüksek tepesi Everest'in bulunduğu büyük bir sıradağ
- 10- Osmanlı İmparatorluğu'nu Alman em- peryalizminin safında savıştıran İtalyan İt- tihattı Terakki Partisi liderlerinden en ünlüsü (iki kelime)
- 11- Avrupa'da bir başkent iki bir Latin öz- deysinde bütün yollar ona çıkar
- 12- Portekiz'de on yıllarca iktidarı elinde tutmuş, İberik yarımadasında faşizmin egemenliğini yitiren Avrupa sürdürmesinin baş- lıca kanlı bir diktatör

patını ne zamanla; ne de yeterli bir bilgiyle çözümleyerek okuyucunun her üç kışmada giderek istahsız kazanmasında yardımcı olacak bir soyi çözümler.

Satranç literatüründe erkek kabul gören bir sınıflama oynuları, kullanılan açılış hamlelerine göre, üç başlık altında toplanır:

1. Açık oynular: 1.e2-e4 e7-e5 ile başlayan oynular
2. Yarı-açık oynular: 1.e2-e4 hamlesine, e7-e5 hamlesiyle cevap verilmeyen bütün oynular
3. Kapalı oynular: 1.e2-e4 hamlesiyle başlamayan bütün oynular

Bir genel sınıflamada her bir kategori de kendi içinde değişik adlarla anılan savunma veya saldırı sistemlerine ayrılır.

Bu sayıdan başlayarak, her bölümde, çeşitli örnekler aracılığıyla inceleneyeceğiz. Örnekleri seçerken, amatörlerin ve hıltı usta oyuncuların öğrenmesi gereken tu- zaklara ağırlık veriyoruz. Böylece okuyucu, oyunun herhangi bir anında ortaya çı- kabilecek kazanç veya mat durumlarından yararlanma olanağına sahip olacak ve sıkı- ci edütlerle terlemek yerine, öncelikle ve canlı oynularla teorik bilgisini de geliştirebilecektir.

1. Açık Oynular:
1. İspanyol Partisi: (Roy Lopez açılışı)
İlk kez İspanyol satranç ustası Lopez tarafından "Libro del Axdrez" (1561) adlı kitabında incelenen bu oyun satranç literatüründeki en iyi bilinen ve ilk 20 hamlesi hemen bütün varyantlarıyla çözümlenmiş bir açılıştır. Bu nedenle turnuvalarda, beraberlik amaçlandığında bu açılış basyurulur. Bu açılışın karakteristik hamleleri aşağıdaki örnekte görülen beyazın 3.FT1-h5 hamlesi de dahil olmak üzere ilk üç hamledir. Siyahın 3. hamze verdiği değişik cevaplarla, İspanyol Partisi'nin, özel- likle eski ustaların oyunlarında sık rastlanan, değişik devam yolları ortaya çıkar. **Notasyon:**

Numaralar hamle sayısını, numaradan sonraki ilk hamle beyazın hamlesini gös- terir. e2-e4,e2 de bulunan piyonun e4 karesine gittiğini gösterir. Vg5=notasyonu vezirin g5 karesinde bulunan düşman taşıyı yiyecek (-) yerine oturduğunu ve şah (+) dediğini gösterir. (!) kuvvetli hamle, (!!) çok kuvvetli hamle, (?) kötü, (??) çok kö- tü hamle, (?) işkili bir hamle anlamına gelir.

Örnek 1
1.e2-e4,e7-e5 2.Ag1-f3, Ab8-c6 3.FT1-h5,Ag8-e7 4.c2-c3,d7-d6 5.d2-d4,Fc8-d7 6.0-0, Ae7-g6,e5-g6 7.h7-h6? Kötü bir hamle. Siyah 7.Fe7 oynamak zorundaydı. 8.Ag5: 7.Fc8-g6 9.Fb5-c4+,-S7-e7 10.Vd1-h5,Vd8-e8 (Eğer 10....Fe8 oynarsa:11.Fg5+,-h5;5 12.Vg5+,-S7 13.Vf5+,-Şe7 14.Ve6+ ve Mat) 11.Vh5-g5+,-h6;5 12.Fc1-g5+ ve Mat (Şekil 1)

Örnek 2
1.e2-e4,e7-e5 2.Ag1-f3,Ab8-c6 3.FT1-h5,d7-d6 4.d2-d4,Fc8-d7 5.Ab1-c3,Ag8-e7? 6.FT5-c4,e5-d4 7.Af3-d4,g7-g6 8.Fc1-g5,Fb8-g7 9.Ac3-d5,Fg7-d4? (Şekil 2) 10.Vd1:d4 0-0 (10....A:d4 oynarsa:11.Af6+ŞB 12.Fb6+ ve Mat) 11.Ad5-f6+,-Şg8-h8 12.Af6-g4+,-Ac6-d4 13.Fg5-f6,Şb8-g8 14.Ag4-h6+ ve Mat
Dikkat edilmesi, Varyantların birinde Af 6 karesindeyken h6 daki Fille; ikincisin- deyde Ff 6 daki h6 daki Atla mat yapıyor.

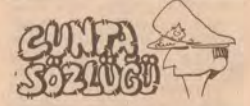

Şekil 1: Son durum

Şekil 2: 9.hamleden sonra...

senin ellerin çürüyecek. Sonra senin gü- cünde ölmek bitecek. Bu otlar senin gü- rüyen ellerinden beslenecek. İçlerinde yü- rüyün özü senin bedeninden çıkmas ola- cak. Bir gün bir inek gelip o otlan yi- yecek. Bu inek mezarın az ötesinde de- diğin gibi pisleyecek. Sonra ben gelece- ğim. O koskoca tezek yuvarlağına baka- cağım, bakacağım ve "Hey gidi İmam efendi, hey" diyeceğim, "hiç, ama hiç de- ğismemişin".

Yıl: Bir yılda 364 gün vardır. Yıl 12 ay bölünmüştür. Bu aylardan Şubat ve Mayıs ayları dışındaki kısımlar normal aylardır. Şubat ayı kışın, 28 çekir, 29 çekir; dört yıl- da bir de 29. Mayıs ayı ise 30 çekir. 30 Nisan'dan sonra 2 Mayıs gelir ve 31 Ma- yıs'a kadar sürer.

Nota: Müzikte sesleri gösteren işaretler otuz toplam olarak altı tanedir: Do, re, mi, fa, la, si. Bunlardan fa ile la ara- sına herhangi bir nota sokmak isteyen "sol"cular hakkında Türk Çek Kanunu'nun 141 ve 142. maddeleri 141 ve 142 defa ağırastırılarak uygulanır...

Rüşyet: Yurttaşların işlerini yaptırarak işi resmi görevlilere ödemeleri gereken para veya mallara rüşyet denir. Devletin sivil görevlilerinin rüşyet almasını fevka- lade ahlsızca ve vatan hainliği ile eş- değer bir suç olup, ruşyet insan sivil me- murlarına sonuna kadar mücadele edil- cektir.

Kol: İnsanların eşyalarını tutmalarına ya- rayan organları olup herkeste ikiye ayrı- lırlar. Birincisine sağ kol denir. Öteki ise ikinci sağ kol'dur.

Futbol: Onbire kişilik iki takımla oynan- an ve topa ayakla vurup karşı kaleye gol atmaya dayanan bir spor yarışmasıdır. Takımlar şu oynuculardan oluşur: Kaleci, sağ bek, ikinci sağ bek, sağ haf, santra- haf, üçüncü haf, sağ açık, sağ iç, santra- for, 141 lç, 142 açk.

Nefes: İnsanın ciğerlerine oksijen dol- durmak için havayı içmesi çekmeside- nir. Türkçesi Şağır'kur.

Söfor: Minibüsün ya da kamyonunun arkasına "Şağlamay zevk edildim, solda neşe ne arar?" diye yazan sürücülere yurtsever şafor denir. Öteki şaforların araba kullanması yasaklanmış olup, ara- balarına iki konacaktır.

Büyük işçi direnişinin 13. yıldönümünde...

15-16 Haziran Avrupa'da çeşitli toplantılarla kutlandı

15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 13. yıldönümü, Avrupa'nın birçok ülkesinde Türkiye'li göçmen işçiler, onların demokratik yığın örgütleri ve politik sığınmacılar tarafından coşkuyla kutlandı. 15-16 Haziran kutlamalarına pek çok yabancı kişi ve kuruluş destek vererek Türkiye işçi sınıfıyla dayanışmasını belirtti.

Troisdorf'da

17 Haziran Cuma günü 350'ye yakın Türkiye'li ailenin yaşadığı Troisdorf kentinde FİDEF'e bağlı Türk İşçi Derneği'nin düzenlediği olduğu 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 13. yıldönümünü kutlama gecesinde 100'ü aşkın insan aileleriyle birlikte katıldı. FİDEF Genel Başkanı Hasan Özcan, DGB Sieburg ve çevresi sorumlusu Henri Luhman, SPD gençlik örgütünden bir sorumlu ve Yunanistanlı bir sendikacının birer konuşma yaptıkları kutlama gecesi, zengin kültür programıyla son buldu.

Esslingen'de

Esslingen kentinde DGB ve IGM'nin ortaklaşa düzenledikleri "Türkiye De-

mokrası Güçleri ve DİSK'le Dayanışma Gecesi" 12 Haziran Pazar günü yapıldı. 15-16 Haziran'ın 13. yıldönümünün de kutlandığı gecede, IG-Metall sendikası Stuttgart şubesi Yürütme Kurulu üyesi Günther Wickert, DGB Esslingen Bölge Başkanı Thomas Bittner ve DİSK Yönetim Kurulu üyesi ve Bank-Sen Genel Başkan Yardımcısı Turhan Ala birer konuşma yaptılar.

Hollanda'da

Hollanda'da FNV/Dienstenbond'un merkez binasında çalışmaları sürdüren DİSK-Bank-Sen Dış Bürosu, 15-16 Haziran işçi direnişinin 13. yıldönümünü kutlamak amacıyla bir gece düzenledi. 15 Haziran'da sendika binasında yapı-

lan kutlama gecesinde HTÖB, HTKB, BİRKOM ve HTİB temsilcileri, Türkiye'li işçiler ve politik göçmenler katıldı. Gecede bir konuşma yapan Bank-Sen Genel Başkanı Metin Denizmen, "önümüzdeki dönemin demokrasi ve gaspedilen hakların geri alınması mücadelesi olacağını" söyleyerek, "birlikte mücadelenin başarının ön şartı olduğunu" belirtti.

Maden-İş'in açıklaması

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası Yürütme Kurulu, 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 13. yıldönümü dolayısıyla bir açıklama yaparak, Türkiye işçi sınıfını kutladı. Yapılan açıklamada, "DİSK'in açılması, yöneticilerinin serbest bırakılması, yurt dışındaki yönetici ve üyeleri'nin ülkeye dönmeleri, DİSK ve bağlı işçilerin sendikaları hakkında tüm mahkeme ve kovuşturmalara son verilmesi için mücadelenin yükseltilmesi" istenerek, "başarının yolunun işçi sınıfının sendikali birliğinden geçtiği" belirtildi.

DSF'nin çağrısı

15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 13. yıldönümü dolayısıyla Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) bir deklarasyon yayımlayarak, bütün sendikaları DİSK'le dayanışmaya ve dayanışmalarını yükseltmeye çağırdı. DSF'nin yayınladığı bildiride, "Dünya Sendikalar Federasyonu Türkiye'deki işçileri ve sendikaları 15-16 Haziran'ın yıldönümünde iktidarete saldıran, onların yasal haklarını alması, askerî rejimin tuttuğundaki sendikaları serbest bırakması, kısıtlanmış sendikali ve demokratik hakları garantiye alma mücadelesine tam dayanışmasını bildirir" denildi.

TUC, Türkiye sendikal hareketiyle dayanışma içinde

14 Haziran günü yayınlanan ortak deklarasyonda, DİSK yöneticilerinin serbest bırakılması istendi

İngiltere'de kurulu "Türkiye'de Sendikal Haklar ve Demokrasi İçin Dayanışma Komitesi"nin davetlisi olarak DİSK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal, Bank-Sen Genel Başkanı Metin Denizmen, DİSK GYK üyesi ve Maden-İş Genel Başkan Vekili Murat Tokmak ile Petkim-İş Yürütme Kurulu üyesi Eşref Okumuş'tan oluşan bir delegasyon 15-16 Haziran'ın yıldönümünün kutlanması ve İngiltere Sendikalar Konfederasyonu (TUC) ile görüşmeler yapmak üzere İngiltere'ye geldiler. Delegasyonu İngiltere'de bulunan sendikacılarardan Cahit Baylav, Abdullah Yılmaz ve Nafiz Bostancı eşlik ettiler.

14 Haziran 1983 tarihinde TUC Genel Sekreteri Len Murray, Uluslararası Daire Başkanı ve sendikaların öteki yetkilileri ile delegasyon arasında bir toplantı yapılarak "ortak deklarasyon" hazırlandı. TUC'un Türkiye sendikal hareketiyle tam bir dayanışma içinde bulunduğuna vurgulanarak ortak deklarasyonda, "Türkiye'de gerçekleşen demokrasiye geçişin önkoşulu DİSK yöneticilerinin serbest bırakılması, politik nedenlerle tutuklu bulunan herkesin özgürlüğe kavuşması, DİSK'in üstündeki yasağın kaldırılması ve temel sendikal hakların tanınmasıdır" denildi.

Frankfurt Türk Halkevi'nde İKD'nin kuruluş yıldönümü kutlandı

Toplantının temel belgisi Türkiye'deki tutuklu kadımlarla dayanışmanın yükseltilemesi idi

Frankfurt Türk Halkevi Kadınlar Kulübü 3 Haziran günü İleri Kadınlar Derneği'nin 8. kuruluş yıldönümünü dernek lokalinde düzenledikleri bir toplantı ile kutladı. Bu yılki kutlamada temel belgi olarak "Türkiye'deki tutuklu kadımlarla dayanışmayı yükseltelim" belgisi yükseltildi.

Toplantı İKD Marşı ile açıldı ve daha sonra barış ve demokrasi savışında yamamları yitirenler için saygı duruşu yapıldı. Toplantıda daha sonra konuşmacılar "İKD'nin kuruluşuna ve etkinliğini" "İKD'nin kapatış dönmekinde koşulları ve nedenleri" ve "çunta döneminde kadınların durumunu" içeren konuşmalar yaptılar. Toplantının sonunda İKD tarafından çıkarılan "Türkiye politik kadınlarda tutuklularla dayanışmayı yükseltelim" belgisini taşıyan afiş açık arttırma yapıldı. Toplantıda 159 Mark'lık başta toplantı ve İKD Dış Bürosu'na gönderildi.

İsveç'te Türkiye'deki idam ve işkencelere karşı toplantı yapıldı

Kısa adı İSTİB olan İsveç Türkiye'li İle-riçiler Birliği ile Kürdistan Demokratik İşçi Birliği (YKDK), Türkiye'deki idam ve işkenceler konusunda Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nda, Avrupa Konseyi'nde ve diğer uluslararası kuruluş-

Stuttgart'ta yapılan 15-16 Haziran toplantısında DGM, DİSK ve IGMetall temsilcileri birarada

Geleneksel Yabancılar Şenliğine 80 bin kişi katıldı

KISA... KISA...

Bochum'da "Kemnade Yabancılar Şenliği"

18 Haziran tarihinde Brüksel'de bin kişilerin katıldığı "Barış ve Sosyalizm İçin Emevîyâzîne Karşı Dayanışma Gececi" düzenlendi. Geniş bir örgütlenme ile gerçekleştirilen geceye, ulusal kuruluş örgütleri olarak FİDİR Kurtuluş Örgütü, Salvador DFLR/FMLN, İr Çayınyma ve Sömürgeciğe Karşı Komite, Afrika Ulas Kongresi, Barış Örgütü VREDE, Belçika-Kamboçya ve Belçika-Vietnam Dostluk Dernekleri ve Belçika adına da BTİB (Belçika Türkîyeli İşçiler Birliği) katıldı. BTİB temsilcisi toplantıda bir konuşma yaparak, barış savaşının öneme deşindi ve barış için savaşın emevîyâzîne karşı savaşından ayrı bir şey olmadığını söyledi.

Münster'de

10 Haziran tarihinde Federal Almanya'nın Münster kentinde Nazım Hikmet'in 20. ölüm yıldönümü nedeniyle bir kültür ve bilgilendirme gecesi düzenlendi. Yaklaşık üçyüz kişinin katıldığı gecede, Nazım Hikmet'in yaşamı ve savaşımı anlatılarak, birçok şiiri Türkçe ve Almanca olarak okundu.

Ulm'de

18 Haziran tarihinde Federal Almanya'nın Ulm kentinde "Uluslararası Dostluk Şenliği" yapıldı. Jugendhaus'un düzenlediği şenliğe Alman, Türk, Kürt, Yunan, İspanyol, İtalyan, Eritre ve Yugoslav uluslarından çeşitli organizasyonlar katıldı. FIDEF'in iki standla katıldığı şenlikte, *Türkiye Postası*'nın satışı ve tanıtılması da yapıldı.

Norvec'te

Norveç Sosyalist Gençlik Örgütü ve Komünist Gençlik Örgütü, Türkiye ilercisi gençliğiyle dayanışma için bir gece düzenledi. Geceye konuşmacı olarak davet edilen İlerici Gençlik Derneği yöneticilerinden Bülent Metin, cuntanın baskıları ve hazırlanan polis rejimi hakkında dinleyicileri bilgilendirdi. Norveç gençlik örgütü temsilcileri de yaptıkları konuşmalarda, IGD'nin çalışmalarına büyük değer biçtiklerini belirterek dayanışmalarını bildirdi.

Pek çok Türk ve Kürt sanatçının yer aldığı Festival'e, kitle örgütleri ve kilise temsilcilerinin yanı sıra, Türkiye'li de yoğun olarak katıldılar

17-18 ve 19 Haziran tarihlerinde Federal Almanya'nın Bochum kentinde yapılan Kermesse şenliğine 80 binin üzerinde katılım oldu. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da çeşitli ulusların temsilci kitle örgütlerinin ve Bochum kentli şehir idaresi ve müze yetkililerinin ortaklaşa hazırladıkları yabancılar bayramına Türküyetkilileri yoğun katılımı dikkati çekti. Melike Demirgöz, Cem Karaca, Heval ve daha pekçok Türk ve Kürstancatışının katıldığı festivalde, yabancıların sorunları üzerine yapılan tartışmaya Türk-Dans, kitle örgütleri, kilise temsilcileri ve Federal Parlamento yabancılar sorumlusu Hans Püncke katıldı.

Senlikte Heval de sazını ve sözünü yükseltti

BATI BERLİN'DE GERİCİLİĞİN PROVOKASYONU ÖNLENDİ

● Polis antifaşistlere saldırdı. Tanıklar bir takım kişilerin polise taş attıklarını, daha sonra aynı kişilerin yürüyüş kolundakilere taşlar fırlattıklarını belirttiler

Batı Berlin'de, Konservatif Akımda aktif gerici örgütün, komün sosyalist ötekiler, yurumsuza politikaşın, bağız harekete ve yabancılara karşı yuymayı planladığı gösterilere karşı 15 bin aktif yuymı yuymı.

Bilindiği gibi, başında CDU'yı ve CIA ile yuymı ilişkili olduğu bilinen Ludek Pachtman aktif gericiinin bulunduğu neo-nazi Federal Almanya'da Batı Berlin'e gelecek kışkırtıcı, ırkçı gösterileri yuymayı planladığı 17-19 Haziran tarihleri arasında örgütleri bu eylemlere karşı çok sayıda parti ve anti-faşist örgütler düzenlediği yuymı sonucu neo-naziler yabancılara bile dağıtması planladıkları Kreuzberg'e bile giremediler. "Kapans mitingi" dedikleri son gösterilerini Federal Almanya'da "lakıymı" getirmelerini ve CDU Senatosu'nun tam desteğine karşı 150 kişiyi ancak toplayabildiler.

18 Haziran Cumartesi günü çok sayıda yabancı örgütün de katılımıyla yapılan anti-faşist yürüyüş son derece düzenli ve disiplinliydi. Tasınan pankartlarda "Faşistler Batı Berlin'den Defolun!", "Lumme Karamasına Hayır!", "Yabancı Düşmanlığın Karşı Birlikte Olalım" gibi bölgelerin yanı sıra, gerici, yabancı düşmanlığı ve demokratik hakların kısıtlanmasıyla, NATO'nun silahlanması arasındaki bağ gösteren belgeler de vardı.

Yürüyüş kolu, neo-nazîlerin Türkiye ile-

re "geri dönüş" yazılı bildirileri dağıtmayı planladıkları Kreuzberg semtine girdiğinde polislerin provokasyonuyla karşılaştı. Polis anti-faşistlere çöpler ve gözyaşartıcı bombalarla saldırdı. Tankılar, birtakım kişilerin polise taş atmaya başladıklarını, daha sonra aynı kişilerin yürüyüş kolundakilere taş attıklarını gözlemlediklerini; polisin, yürüyüş kolunun dağıldığı ara sokaklara bile anti-faşistlere saldırdığını bildiriyorlar. Bu provokasyon sonucu çok sayıda yaralanan oldu, polis 203 kişiyi götürdü.

Anti-faşist yürüyüşü düzenleyen komite, 20 Haziran günü yaptığı basın toplantısında hastanelere halen 43 yaralının bulunduğunu ve 12 kişi hakkında da tutuklama kararını açıkladı. Komite ayrıca CDU Senatosu'nun, polisleri genellikle komünist ve anti-faşist yürüyüşe yapılan saldırılarla **protesto amacıyla** 23 Haziran günü bir miting yapma kararı aldı. Saat 17'de Fehrbellener Platz'da başlayan miting, aynı zamanda 18 Haziran günü polis saldırısını sonucu yapılamayan kanun dışı mitingi de olmuş oldu. Mitingde konuşma yapan Alternative Liste Kreuzberg Belediye Meclisi üyesi Anette Ahme, "tüm köklü neo-faşistizmli bir yana bırakıp tüm gücümüzle demokratik hakları korumalı ve NATO raketlerinin yerleştirilmesine karşı savaştık" dedi.

Büyük bir coşku içerisinde geçen mitinge 15 bin anti-faşist katıldı (Aşağıda)

Polis saldırısında
yaralanan bir
gösterici
ambulansa
götürülüyor
(Yanda)

(Fotoğraflar.
L.Özgül)

Konsey'i de ve diğer uluslararası kuruluşlarla elde alınmasını sağlamak amacıyla girişimlerle bulunacak. Bu amaçla ortak çalışmalar yapan iki örgüt, 15 Haziran tarihinde ortak bir toplantı düzenlediler. Birer temsilcinin konuştugu toplantıda, işkenceler sonucu son olarak Mustafa Hayrullahoğlu ve TÖB-DER saymanı Abdullah Gülbudak'ın yaşamlarını yitirdikleri vurgulanarak, idamların ve işkencelerin durdurulması için harekete geçilmesi istendi.

Öte yandan Dünya Çocuk günü 5 Haziran tarihinde İsveç'in başkenti Stockholm'de Türkiyeli göçmenlerin yoğun olarak oturduğu Hallunda mahallesinde kutlandı. Göçmen kadınların girişimiyle düzenlenen toplantıya altmışın üzerinde çocuk ve kırkın üzerinde kadın katıldı.